

Tárgy: Helyi esélyegyenlőségi terv
felülvizsgálata

Sorszám: III/5.

Előkészítette: Tárnok Lászlóné jegyző
dr. Uhrin Anna aljegyző
dr. Bimbó Mária igazgatási osztályvezető
Sápi András intézményi referens

Döntéshozatal módja:
Egyszerű szótöbbség

**Véleményező
bizottság:** Valamennyi bizottság

Tárgyalás módja:
Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete

2013. június 27-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31.§-a alapján a települési önkormányzatoknak ötévente, öt évre szóló esélyegyenlőségi programot kell készíteniük, melyet két évente felül kell vizsgálniuk.

2013. július 1-től csak azok az Önkormányzatok részesülhetnek pályázati úton odaítélt támogatásokban akik megfelelő hatályos esélyegyenlőségi tervvel rendelkeznek.

Az esélyegyenlőségi terv elkészítésének, felülvizsgálatának részletes szabályait – az Ebktv-n túl – a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011.(XII.27.) Korm. rendelet, valamint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet rögzíti. A fenti szabályokban meghatározottak végrehajtása érdekében, azokkal összhangban teszünk javaslatot Békés Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programjának megalkotására az alábbiak szerint:

Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.

A helyzetelemzésben került meghatározásra, hogy a Békés városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők a teljes lakossághoz viszonyítva milyen lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi, szociális és területi mutatókkal rendelkeznek és ezek alapján milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzdenek. Az intézkedési terv tartalmazza a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket és megvalósításuk időrendi ütemezését, forrásszükségletét.

A Kormány, az Önkormányzatok számára a helyi esélyegyenlőségi programjuk elkészítéséhez a Türr István Képző és Kutató Intézetten (a továbbiakban: TKKI) keresztül nyújt segítséget képzés és mentorhálózat biztosításával. Ez irányú igényünket még az elmúlt évben írásban jeleztük a TKKI felé. A mentor kijelölésére 2013 márciusában került sor, valamint három alkalommal a TKKI által szervezett képzéssorozaton vettek részt a Polgármesteri Hivatal munkatársai.

A Képviselő-testületnek - a TKKI esélyegyenlőségi mentorai által előzetesen véleményezett – esélyegyenlőségi programot jóvá kell hagynia, majd az általuk elfogadott helyi esélyegyenlőségi programot a helyben szokásos módon közzé kell tennie, majd soron kívül meg kell küldeni a TKKI számára, mely azt megfelelés esetén a honlapján közzétesz.

Békés Város Önkormányzata helyi esélyegyenlőségi tervének tervezete a www.bekesvaros.hu weblap önkormányzat/testületi ülések/2013.06.27. menüpontjában érhetőek el. Kérjük a Tisztelt Képviselő - testülettől az előterjesztést megtárgyalását és az Esélyegyenlőségi Program elfogadását.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja – a határozat 1. mellékletét képező- Békés Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programját 2013. július 1. napjától 2018. június 30. napjáig terjedő időtartamra.

Határidő: értelem szerint

Felelős: Izsó Gábor polgármester
Tárnok Lászlóné jegyző

Békés, 2013. június 21.

Izsó Gábor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Békés Város Önkormányzata

2013-2018.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	72
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	80
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	86
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	92
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	94
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	95
1. A HEP IT részletei.....	95
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	95
A beavatkozások megvalósítói.....	96
Jövőképünk.....	97
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	98
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	111
3. Megvalósítás.....	120
A megvalósítás előkészítése	120
A megvalósítás folyamata.....	121
Monitoring és visszacsatolás	122
Nyilvánosság	122
Érvényesülés, módosítás.....	124
4. Elfogadás módja és dátuma.....	125

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Békés Város Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A Város elérhetősége, természeti adottságok

Békés város területe a Körösök vidékéhez tartozik, annak nyugati részét alkotja. E táj egyik történelmi központja **Békés**. A mai megyeközpontról, Békéscsabától 10 km-re északra fekszik, a Fehér- és a Fekete-Körös hajdani összefolyásánál. A város a megye észak-déli forgalmi tengelyén fekszik, a 470-es (Szeged-Debrecen) út mentén. Az Alföld e két nagyvárosától nagyjából azonos távolságra, mintegy 120 km-re fekszik. Az ország fővárosától, Budapesttől, a távolsága vasúton kerekén 200 km.

A település éghajlata kontinentális, az évi középhőmérséklet 11 °C körül mozog, teljesen sík vidék. A folyószabályozás óta a Kettő-Körös folyik a város mellett. A város alapvetően mezőgazdasági jellegű település, amit adottságai mellett a megyeszékhely közelsége magyaráz. A régészeti ásatások a tiszai kultúrához vezetnek vissza. A mai Békés földjein magyar elődeink, az avarok már földvárakat építettek, a Fekete-Körös összefolyásánál. I. István király reformjai, a kereszténység megszilárdulása idején Békés már lakott hely volt, így városunk több mint ezer éves település. A pogányság megtartása mellett lázadó Vata főúr leverése után, nevét a vár első ispánjáról, Bíkis nevű főúrról kapta, így településünk a megyének is névadója.

A megyének több mint hat évszázadon át legnépesebb települése a háborús pusztítások - tatárjárás, török megszállás - ellenére is. Történelme során többször érte csaknem teljes pusztulással járó csapás, de életre való népe és kedvező helyzete révén mindig talpra tudott állni. Településünk utolsó elnéptelenedését követően a Rákóczi-féle szabadságharc idején kezdett folyamatosan újra benépesülni. Hivatalosan a város újjáulésának időpontját az 1711. december 28-án, a Református Templomban lezajlott tiszteletes választáshoz kötik. A szatmári békekötés után, a hosszú harcok alatt elnéptelenedett és az elvadult vidék végre állandó lakosokat nyert, illetve régi lakosai közül sokan visszatértek az „ősi földre”. 1714-től kezdődően vezették az ún. Békési Kódexet, mely a község életére vonatkozó feljegyzéseket tartalmazza. A város élén a főbíró állt a tanáccsal, amelyet az esküdtek alkottak, és amely előtt a bíró évről-évre számot adott „sáfárcodásáról”. Békésen 1717-ben már százhetven család lakott, a községnek 1720-ig a kincstár volt a tulajdonosa, ekkor királyi adományként Harruckern János György kapta meg egész Békés vármegyét, így Békés községet is.

A Rákóczi-féle szabadságharc bukásával a polgárosodás folyamata lelassult, a lakosság fele tanyán lakott, a nagybirtok maradt uralkodó, az elszegényedés fokozódott. Városi rangját 1872-ben elvesztette, és nagyközséggé alakul. A közel 30 ezret meghaladó lakosságszámával az ország legnagyobb faluja maradt.

A következő évtizedek ugyan visszalépést hoztak a község életében, a két világháború között azonban lassú iparosításról, a mezőgazdaság fejlődéséről beszélhetünk.

A nagyközség a fejlődés lehetőségét a városi rang visszaszerzésében látta. A 10 km-re lévő, fejlődő megyeszékhely árnyékában ezt a lehetőséget igen nehéz volt megteremteni. A mezőgazdasági, háziipari és kisipari szövetkezeti mozgalom erősödése, és emellett néhány jól működő állami, ipari telephely jelentett olyan viszonyokat, mely lehetővé tette az intézményhálózat bővítését, a többszintes, szövetkezeti lakásépítési forma nagyszámú megjelenését, a közműves ellátottság bővítését.

Ennek eredményeként **1973. április 15-ével Békés ismét város lett.**

Több – szakterületen elismert – személyiség neve fűződik a településhez: Szegedi Kis István református prédikátor 1552-ben alapította iskoláját. Itt élt és alkotott Jantyik Mátyás festőművész. Ebben a városban élte utolsó éveit Karacs Teréz, a magyar nőnevelés egyik úttörője és Békésen élt 1945-ben egy ideig családjával Németh László író. A városhoz kötődik Irányi Dániel, a város 1872-től 1892-ig (haláláig) országgyűlési képviselője, B. Szabó István országosan ismert kisgazdapárti politikus, miniszter.

Gazdasági jellemzők

A város alapvetően mezőgazdasági jellegű település. Nincsenek iparilag hasznosítható nyersanyagforrások.

Békésen a rendszerváltás után a hajdani két legnagyobb termelőszövetkezet, a Viharsarok és az Egyetértés több, kisebb gazdasági társaságra bomlott szét. A mezőgazdaság azonban a jelenlegi állapotában is meghatározó termelő-tevékenysége a városnak. A körösök vize élteti a 250 hektár területű rizstelepet. A városban mezőgazdasági termékfeldolgozás alig folyik.

Az építőipar jelentős kapacitással van jelen Békésen, az alapvetően magántulajdonra épülő kisebb vállalkozások révén. Az egykori gépgyár helyén többek között egy 40 fős üzem, a mezőgazdasági gépeket gyártó OPTIGÉP működik.

A kosárfonás a város egyik legnagyobb múltú kézműipari mestersége, a városban ma is százas nagyságrendben dolgoznak kosárfonók.

Békés város külső zöldség- és gyümölcstermelő kertővezete mintegy 3000 békési család háztartásának fontos bázisa.

A városban a környező településekhez viszonyítva az átlagost enyhén meghaladó arányban vannak jelen kis- és közepes vállalkozások, néhány cégre tehető a nagyobb foglalkoztatónak mondható gazdasági társaságok száma. A külföldi működő tőke meglehetősen alacsony mértékben van jelen a településen (néhány áruházlánc és bankfiók). A 2008. végén kezdődő gazdasági válság hátrányos következményei 2010-ben éreztették leginkább hatásukat. A kis-és közepes vállalkozások támogatása érdekében az Önkormányzat vállalkozói alap pályázati rendszert működtet, a kezdő vállalkozások számára kedvezményes iroda, illetve raktár- és műhelycsarnok bérleti lehetőséggel Inkubátorház létesült Európai Unió támogatással.

Településhálózat, demográfiai viszonyok

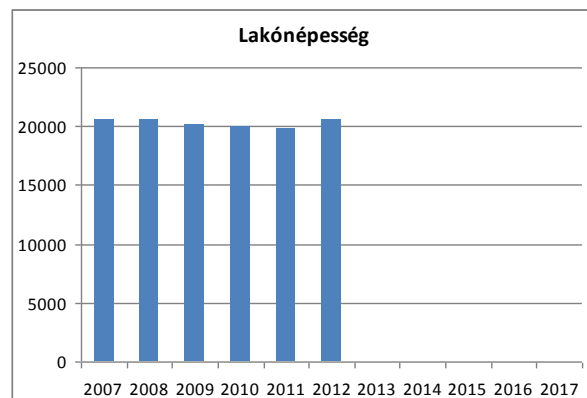
A békési statisztikai kistérség a Dél-alföldi régióban, ezen belül Békés megyében található. A kistérség területe 633,89 km², amelyben 9 település található. (Békés, Bélmegyer, Csárdaszállás, Doboz, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény, Murony, Tarhos) melyből két város (Békés és Mezőberény) mikroközponti szerepkörrel és 7 község. A kistérség központja Békés város. Békés városa nem csak a kistérség központi települése, hanem 2013. január 1-jétől felálló járási rendszerben a békési járás székhelye is.

Békés Város lakónépességét a település közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma jelenti. Békés város területe 127,23 km², lakónépessége a 2012. évi adatok alapján 20.588 fő. A település állandó lakóinak száma az elmúlt években folyamatos, lassú csökkenést mutat, bár 2012-ben a lakónépesség száma megközelíti a 2008. évi adatokat (20.645 fő). Békés városa a Békési kistérség legnépesebb települése.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	20647	n.a.
2008	20645	100%
2009	20182	98%
2010	19981	99%
2011	19763	99%
2012	20588	104%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

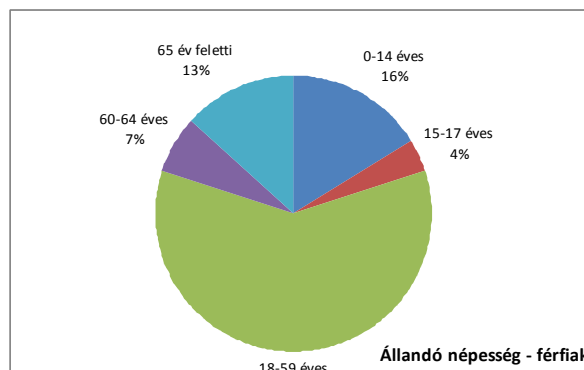
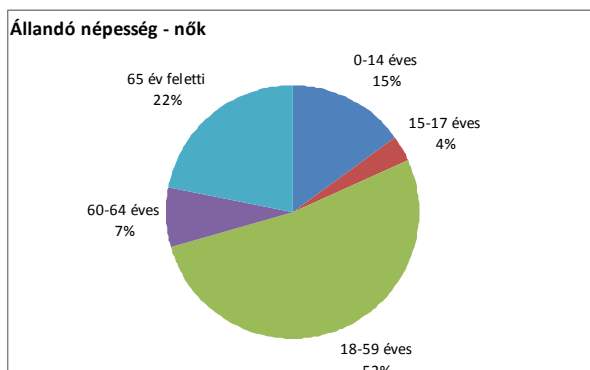

A 2. számú táblázat, valamint a kördiagramok a 2012. évi állandó népesség adatait tartalmazzák korosztályos és nemenkénti bontásban. A bejelentett állandó népesség körébe tartoznak a bejelentett lakóhellyel rendelkező személyek, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük. A táblázat a korosztályok nemenkénti arányát fejezi ki, míg a kördiagramok a nemek korosztályon belüli megoszlását mutatják be. Megállapítható, hogy a 18-59 éves korosztály tekintetében a férfiak száma 6070 fő, ami jelentősen meghaladja a nők számát, ami 5104 fő, azonban a 65 év feletti korosztályában a nemek aránya megfordul férfiak száma 1333 fő, míg a nők száma 2142 fő.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	10642	10102	20744	51%	49%
0-2 évesek	n.a.	n.a.	538	n.a.	n.a.
0-14 éves	1454	1630	3084	47%	53%
15-17 éves	347	390	737	47%	53%
18-59 éves	5104	6070	11174	46%	54%
60-64 éves	728	679	1407	52%	48%
65 év feletti	2142	1333	3475	62%	38%

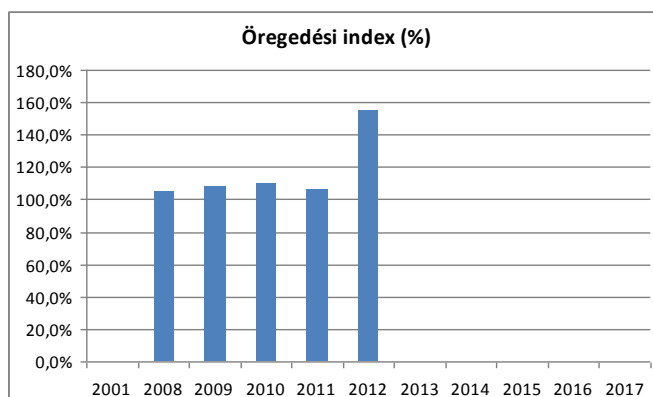
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index a 100 fő 14 alattira jutó 65 év felettiak számát jelzi. A 3. számú táblázat adataiból kitűnik, hogy 65 év feletti állandó lakosok száma 2008-2012 között kismértékben csökkent, azonban a 0-14 éves korú állandó lakosok száma a 2011 és 2012 évi adatok alapján közel 1000 fővel csökkent. A 3. számú táblázat adataiból megállapítható, hogy Békés lakossága elöregedőben van. Az állandó lakónépesség csökkenésében jelentős szerepet játszik az elvándorlás is, melynek mértéke 2009-ben és 2011-ben is meghaladta a 100 főt. Az elvándorlók számának emelkedésében nagy szerepe van a gazdasági válságnak, amely miatt a település aktív korú munkavállalói a jobb megélhetés reményében nagyobb településeken, illetve külföldön próbálnak szerencsét.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	3480	3317	104,9%
2009	3497	3235	108,1%
2010	3474	3149	110,3%
2011	3272	3084	106,1%
2012	3246	2099	154,6%

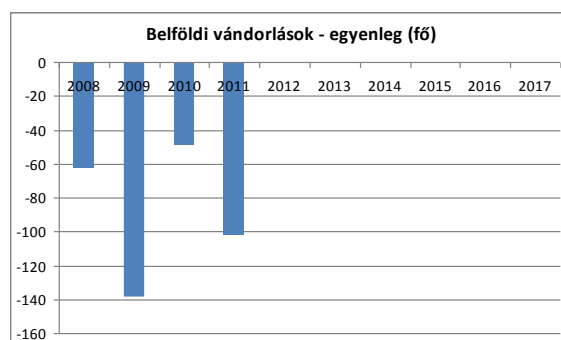
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A demográfiai adatok vizsgálata során jól érzékelhető, hogy a település népessége, korösszetétele, vagyis az öregedési indexe folyamatosan nő. Egyre többen és egyre nagyobb arányban vannak az idősebb korúak, és egyre kevesebben a fiatalabb korúak. A településen a halálozások és az elvándorlások száma meghaladja a születések és a beköltözések számát, vagyis a lakosságszám változásai elsősorban a halálozási és az elvándorlási arány növekedésének hatásai mutatják. (4. és 5. számú táblázat)

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	535	597	-62
2009	533	672	-139
2010	566	615	-49
2011	667	769	-102

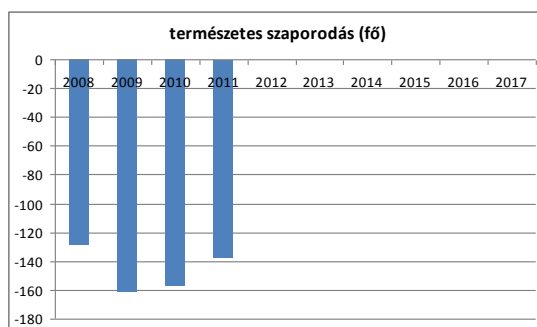
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	185	314	-129
2009	178	340	-162
2010	172	330	-158
2011	184	322	-138

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Összességében megállapítható, hogy az országos negatív népesedési tendenciák Békés városára is jellemzőek. Folyamatosan csökken a születések száma, míg növekszik az elhalálozások száma. A népességszámot tovább csökkentette az állandó elvándorlások száma is. Álláslehetőségek hiányában elsősorban a fiatalok és a képzettebb munkavállalók költöznek el a településről. Mind a szakképzett, mind a szakképzetlen fiatalok jelentős hányada hagyja el az országot, és vállal rövidebb vagy hosszabb távra munkát külföldön. A fentiek következtében, amennyiben ez a kedvezőtlen demográfiai trend nem változik, a település népessége nyilvánvalóan fokozatosan elöregszik, és emiatt torzul a lakosság korszerkezete is. Ez a későbbiekben jelentős terhet róhat majd a szociális ellátórendszerekre.

Értékeink, küldetésünk

Magyarország, elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítja azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség. Az egyenlő bánásmód követelménye kétirányú, negatív és pozitív kötelezettségeket is takar. Egyfelől azt kívánja meg a kötelezettekől, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, mely bizonyos tulajdonságaik (pl.: nem, kor, faji hovatartozás, nemzetiség, bőrszín) alapján egyes személyek vagy személyek bizonyos csoportjaival szemben közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést, zaklatást, megtorlást vagy jogellenes elkülönítést eredményez. A kötelezettek tehát ez alapján nem sérthetik meg mások egyenlő emberi méltóságát, a jogosultaknak pedig a szabályozás alapján kikényszeríthető igénye van arra, hogy őket egyenlő méltóságú egyénként kezeljék. Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőnek tekintése ugyanakkor a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Ahhoz, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek ezt a hátrányukat ledolgozhassák, nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen.

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény a települési önkormányzatok számára kötelezően előírja, hogy helyi esélyegyenlőségi programot fogadjanak el. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia anti-szegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

a) Az emberi méltóság tiszteletben tartása

A város, a foglalkoztatás során tiszteletben tartja a munkavállalók emberi értékeit, méltóságát, egyediségét. A munkavállalók érdekeit figyelembe véve, azokat összeegyeztetve olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket, munkahelyi légkört alakít ki, amelyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzéséhez és megerősítéséhez hozzájárulnak.

b) Társadalmi szolidaritás

A foglalkoztatás, vagy más társadalmilag hasznos tevékenység során semmilyen korú, nemű, nemzetiségű, családi vagy egészségügyi állapotú munkavállaló sem értékesebb a társadalom számára a másíknál. Településünk közösségének, minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. Ennek értelmében a rászoruló embereknek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz, hogy ők is el tudják végezni a rászabott feladatokat, meg tudjon birkózni a nehézségekkel.

c) Méltányos és rugalmas bánásmód

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére, amely érheti a munkavállalókat foglalkoztatásuk során. Olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedések kidolgozására törekszünk, amelyek elősegíthetik az érintettek társadalmi és foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

Békés város célja, hogy olyan település legyen, ahol azon alapelv érvényesül, hogy minden ember egyenlő. A település a helyi esélyegyenlőségi program készítése során, a 321/2011. (XII.27.) Korm. rend. 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében kiemelt figyelmet fordít célcsoportjai, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők helyzetére. Békés Város Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok a településen jussanak lehetőséghez az oktatás, a kultúra, a sport, a szociális és egészségügyi szolgáltatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, valamint a közlekedés és a kommunikáció területén.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden állampolgárnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Békés Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Békés Város Önkormányzata alapvető célja, hogy a település olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint. Cél olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása amelyek

- szolgálják egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzübeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- kiszűrik az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségét,
- támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

tartalmazzák.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél különös figyelmet kell fordítani az egyéb kapcsolódó jogszabályok előírásaira, így különösen

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az Ebktv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak az EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz (EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia).

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az Ebktv. a települési önkormányzatok számára kötelezően előírja, hogy helyi esélyegyenlőségi programot fogadjanak el. A törvény 31. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el. A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét.

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete rendeletalkotási jogkörében eljárva, kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok támogatására. A Képviselő-testület helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve számos, az alábbiakban felsorolt önkormányzati rendeleteket alkotott meg, melyeknek célja a jogszabályi előírásokon túl, hogy a településen élők számára a hátrányos helyzetből eredő hatásokat enyhítse:

- Az adósságkezelési szolgáltatásról szóló 52/2008. (XII. 19.) önkormányzati rendelet értelmében Békés Város Önkormányzata a szociálisan hátrányos helyzetben lévő, eladósodott, de fizetőkészséget mutató családok adósságterheinek enyhítése és lakhatási feltételeik megőrzése, körülményeik javítása céljából e rendeletben foglalt feltételekkel adósságkezelési szolgáltatást nyújt. Az adósságkezelési szolgáltatás adósságcsökkentési támogatásból és adósságkezelési tanácsadásból áll.
- Az általános iskolai tanulók és felsőoktatási hallgatók ösztöndíjáról szóló 9/2009. (III. 27.) önkormányzati rendelet célja a békési állandó lakosú általános iskolai és felsőoktatási tanulmányokat folytató hátrányos szociális helyzetű fiatalok ösztöndíj támogatása, tanulmányaik megszervezése során felmerülő anyagi terheinek enyhítése. Békés Város Önkormányzata a Hátrányos helyzetűek Arany János Tehetséggondozó Programja keretében tanévenként 3-4 tanuló pályázatát támogatja. Az Önkormányzat a szociálisan hátrányos helyzetben lévők helyzetének elősegítése érdekében részt vesz a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatban.
- Az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 22/2011. (VIII. 26.) önkormányzati rendelet kiterjed minden olyan lakásra és nem lakás céljára szolgáló helyiségre, amely Békés Város Önkormányzatának tulajdonában van. A rendelet többek között szabályozza a szociális alapon történő, a piaci alapon történő, valamint a szakember elhelyezése céljából történő bérbeadást, az önkormányzati tulajdonú lakások elidegenítésének részletszabályait, a nem lakáscélú ingatlanok bérbeadását, elidegenítését.
- A lakáscélú kamatmentes kölcsön helyi rendszeréről szóló 28/2011. (IX. 30.) önkormányzati rendelet lehetőséget biztosít az önkormányzat számára, hogy kamatmentes kölcsön formájában támogatásban részesítse a lakással nem rendelkező családok, a fiatalok otthonteremtését.
- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 10/2012. (III.30.) önkormányzati rendelet célja, hogy a törvényi rendelkezéseknek megfelelően meghatározza Békés Város Önkormányzata által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások részletes szabályait, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások térítési díjait.
- A gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 11/2012. (III. 30.) önkormányzati rendelet meghatározza Békés város közigazgatási területén azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez a pénzbeli és természetbeni ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az ágazati stratégiákat átszövő, a helyi lakosság érdekeit figyelembevevő kiemelt szempont az egyenlő bánásmód. Az egyes programok, koncepciók a településre vonatkozóan határoznak meg esélyegyenlőséget előmozdító célokat intézkedéseket. A helyi esélyegyenlőségi programhoz az alábbi dokumentumok, koncepciók, programok kapcsolódnak, melyek konkrét terveket is meghatároznak a településre vonatkoztatva:

- Költségvetési koncepció
- Gazdasági program
- Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
- Településfejlesztési stratégia
- Településrendezési terv
- Településszerkezeti terv
- Településfejlesztési koncepció -
- Sportkoncepció

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Békés, mint a Békési Kistérségi Társulás székhelytelepülése meghatározó szerepet játszik a térség életében. 2011-ben felülvizsgálatra került Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, mely dokumentum a helyi esélyegyenlőségi terv elkészítésénél is alapul szolgált.

Békés Város Önkormányzata alapító tagja a Körösök Völgye Naturpark Egyesületnek, valamint a Közép-békési Centrumnak (KBC). Ezen szervezetek nagyban elősegítik a térség turisztikai, kulturális fejlődését.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. E mellett célszerű és szükséges támaszkodni egyéb adatforrásokra: releváns (helyi, térségi, országos) kutatások adataira, az önkormányzat által gyűjtött adatokra, illetve a partnerek által nyújtott adatszolgáltatásra. Mindezek alapján vázolható fel a település átfogó helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

A felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek beszámolóit, tapasztalatait. Több helyen jelezve lett adathiány, mivel a megelőző évi hivatalos statisztikai adatok több helyen még nem állnak rendelkezésre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján az egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

E terület vonatkozásában több alapvető jogszabályi rendelkezés (például: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény) határoz meg részletszabályokat, melyek célja többek között a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítása.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.” A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhöz tartoznak.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

A roma népességre vonatkozóan rendelkezésre álló adatok a népesség saját bevallásán alapulnak. A népszámlálási adatok sokszor nem nyújtanak kellően pontos információt, ezen nemzetiség létszámának alakulásáról. Békésen a 2011. évi népszámlálás során 1442 fő vallotta magát romának. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szerint számuk kb. 3000 fő. (A vegyes házasságból született gyermekeket is ide számítják, így a valóshoz közeli lehet a szám.)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a

gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. A településen tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A mélyszegénység egyik mutatója a jövedelmi és vagyoni helyzet alacsony szintje. A célcsoportokhoz tartozó személyek jellemzően a szociális ellátásokból élnek, amelyek pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások formájában vehetők igénybe. A szociálpolitika számos eszköze kifejezetten a célcsoport szolgálatában alakult ki.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Az Flt. 8. § (4) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- külön jogszabályban meghatározott http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14284.607039 - foot38 közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14284.607039 - foot39 döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Möt-v. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

A HEP mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Napjainkban a legégetőbb szociális, sőt ennél tágabb értelemben vett társadalmi kérdés a tartós munkanélküliség. A munkanélküliség és ezzel összefüggésben a szegénység kérdése szinte állandó napirenden van a mai magyar szociális-, foglalkoztatási-, de gazdaságpolitikai intézkedései területén is. A foglalkoztatási adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal által nyilvántartott adatok alapján az utóbbi években Békésen is nőtt a nyilvántartott álláskeresők száma, amelynek arányait, számait az alábbi táblázatok is mutatják:

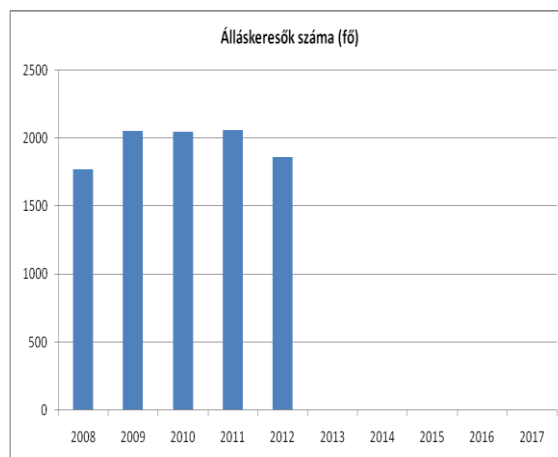
A **3.2.1. számú táblázat** adatai határozzák meg a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát a településen.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

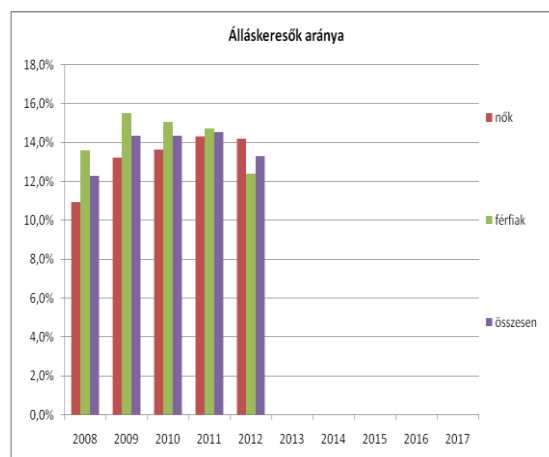
év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	7182	7230	14412	785	10,9%	982	13,6%	1767	12,3%
2009	7103	7178	14281	937	13,2%	1111	15,5%	2048	14,3%
2010	7083	7164	14247	965	13,6%	1078	15,0%	2043	14,3%
2011	7046	7139	14185	1007	14,3%	1050	14,7%	2057	14,5%
2012	6881	7120	14001	977	14,2%	882	12,4%	1859	13,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma 2008-2011. között jelentősen megnőtt (1767 főről 2057 főre), különösen annak figyelembe vételével, hogy az aktív korú népesség aránya az érintett időszakban csökkent. A diagram adatai alapján a nyilvántartott álláskeresők száma a 2012. évben csökkent, megközelítve a 2008. évi álláskeresők számát. Az álláskeresők számában bekövetkezett csökkenés (2057 főről 1859 főre) feltehetően a bevezetett közfoglalkoztatási mintaprogram (Startmunka-program) eredménye lehet.

A nyilvántartott álláskeresők nemenkénti megoszlása szerint a 2008-2011. közötti időszakban a férfiak aránya a magasabb. 2012-ben azonban a nyilvántartott álláskeresők többsége nő, függetlenül attól, hogy a 15-64 év közötti lakónépességi adatoknál a nők száma a korábbi évekhez képest és a férfi lakossághoz képest is jelentősen csökkent.

A **3.2.2. számú táblázat adatai** rámutathatnak arra, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni. Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály

munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a 21-25 év közöttiek, valamint az 56 év fölötti munkanélküliek száma emelkedett. Az 56 év felettiéknél az emelkedés magyarázata lehet többek között, az utóbbi években a szociális és egészségügyi rendszerben bekövetkezett változás. 2008-tól a TB fizetési kötelezettség hangsúlyozottabbá vált, valamint megváltozott a rokkantsági ellátások rendszere is. Sokan a rokkantsági nyugdíj elvesztése miatt veszik fel a munkaügyi központtal való kapcsolatot.

Csökken az azonban a 26-55 év között állás keresők száma (kb. 200 fővel), melyhez feltehetően a Startmunka-programban való foglalkoztatás járult hozzá.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott állás keresők száma összesen	fő	1767	2048	2043	2057	1859
20 éves és fiatalabb	fő	70	65	46	40	35
	%	4,0%	3,2%	2,3%	1,9%	1,9%
21-25 év	fő	278	336	329	325	272
	%	15,7%	16,4%	16,1%	15,8%	14,6%
26-30 év	fő	281	319	293	285	249
	%	15,9%	15,6%	14,3%	13,9%	13,4%
31-35 év	fő	261	319	299	273	246
	%	14,8%	15,6%	14,6%	13,3%	13,2%
36-40 év	fő	238	270	267	289	253
	%	13,5%	13,2%	13,1%	14,0%	13,6%
41-45 év	fő	188	217	232	228	212
	%	10,6%	10,6%	11,4%	11,1%	11,4%
46-50 év	fő	168	204	215	223	203
	%	9,5%	10,0%	10,5%	10,8%	10,9%
51-55 év	fő	173	201	215	213	201
	%	9,8%	9,8%	10,5%	10,4%	10,8%
56-60 év	fő	102	101	125	158	163
	%	5,8%	4,9%	6,1%	7,7%	8,8%
61 év felett	fő	8	16	22	23	25
	%	0,5%	0,8%	1,1%	1,1%	1,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A **3.2.3. számú táblázat** adatai tartalmazzák a tartós munkanélküliek számát (180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek). Az adatokból kiolvasható tendenciák szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor, s a jövőbeli folyamatok tervezésekor. Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. A táblázatban szereplő adatok azonban nem pontos mutatói a munkanélküliek számának, hiszen azok csak az egy adott év során nyilvántartásba kerülő, illetve szereplő személyek számát

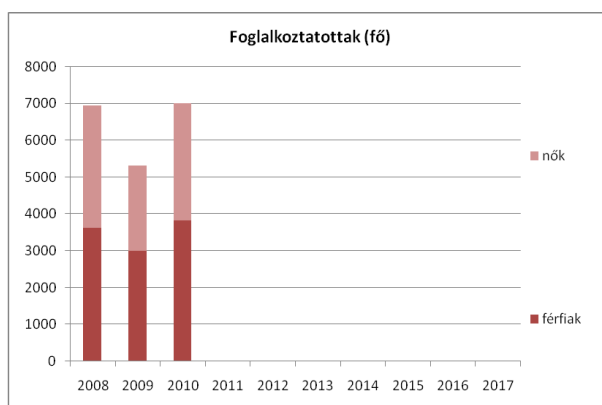
mutatják. A szociális területen dolgozók tapasztalatai szerint nem kevés számban, vannak olyanok, akik tartósan munkanélküliek, de a nyilvántartásokban nem jelennek meg.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

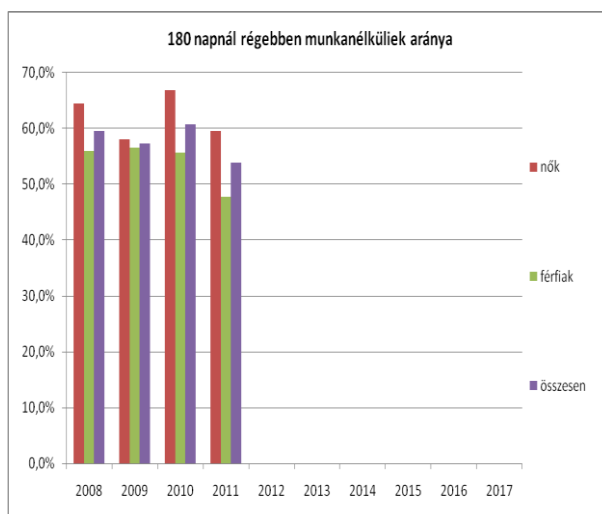
év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen
2008	845	1134	1979	544	633	1177	64,4%	55,8%	59,5%
2009	974	1126	2100	565	636	1201	58,0%	56,5%	57,2%
2010	975	1175	2150	650	652	1302	66,7%	55,5%	60,6%
2011	994	910	1904	590	434	1024	59,4%	47,7%	53,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön a nyilvántartott munkanélküliek számán belül magas (60%) a tartós, 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya. A táblázat adataiból kitűnik, hogy mind a férfiak, mind a nők esetében a tartósan munkanélküliek száma csökkent az előző évekhez képest. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya 53,8 %-a a nyilvántartott munkanélkülieknek. A mutatókból az is megállapítható, hogy a településen elsősorban a férfi munkanélküliek arányának csökkenése figyelhető meg. Az adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké.

Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívak között (GYES, GYED, GYET). Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között oka lehet az is, hogy településünkön nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás. A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiszen az településünkön, mindenki számára elérhető szolgáltatás. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Tapasztalat, hogy a munkaerő-piacon való elhelyezkedés nehezebb azok számára, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. A nők hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén

mind a bérkülönbség, mind az adott munkakör betöltéséhez szükséges alkalmasság esetén is megfigyelhető

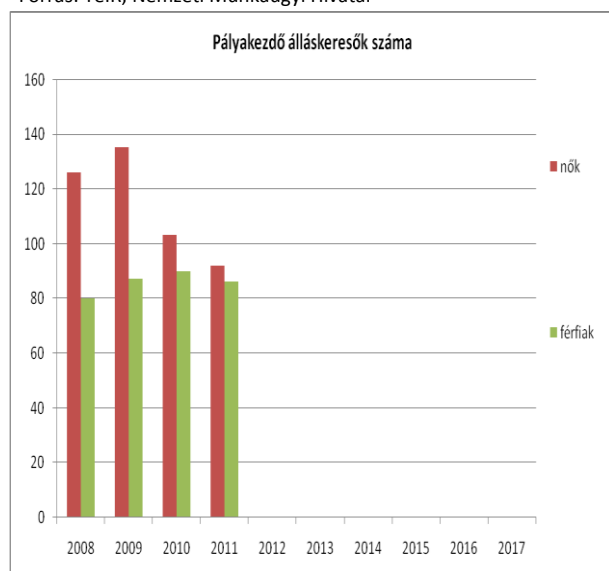
A **3.2.4. számú táblázatból nyert** adatok a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet. A nyilvántartott munkanélküliekhez képest a pályakezdő álláskeresők aránya nem túl magas, bár számuk, arányuk évről évre nő. A mutatók és a szakemberek véleménye alapján az utóbbi években megnőtt a fiatal munkanélküliek száma is, amelynek oka lehet egyrészt a tankötelek változása, illetve megnőtt az iskolát elhagyó és nyilvántartásba kerülő, munkát kereső fiatalok száma is. Másik magyarázat lehet, hogy a 25 éven aluli, egy éves munkaviszonnyal nem rendelkezők a pályakezdők nyilvántartásába kerülnek. Az aktív korúak ellátására való jogosultság egyik alapfeltétele, a munkaügyi központtal való egy éves együttműködés, amely miatt munkaviszony hiányában ez a korosztály bekerül a nyilvántartásba. A Dél-alföldi Régióban a fiatalok elhelyezkedését a térségben jelentkező munkahelyhiány is nehezítheti.

Az elmúlt időszak eltolódott képzési stratégiája mára új körülményeket teremtett. A szakképzettek aránya csökkent, míg a főiskolai, egyetemi diplomával rendelkezők száma jelentősen megnőtt, ugyanakkor a szakmunkások körében munkaerő, illetve szakember hiány, míg a felsőfokú képzettséggel rendelkezők esetében országos szinten túlkínálat alakult ki és mindez eredményezhette, hogy az elmúlt évtizedben megjelentek a diplomás munkanélküliek Békés városában is. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők viszonylag kis számban vannak jelen városunkban. Ez a kis részarány talán betudható annak, hogy a főiskolát, egyetemet végzett fiatalok már nem igen költöznek vissza városunkba, akik tehetik, inkább nagyobb településen, esetleg külföldön keresnek megfelelő munkahelyet, ahol a bérszínvonal is magasabb. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1668	1725	3393	126	7,6%	80	4,6%	206	6,1%
2009	1646	1686	3332	135	8,2%	87	5,2%	222	6,7%
2010	1632	1656	3288	103	6,3%	90	5,4%	193	5,9%
2011	1607	1649	3256	92	5,7%	86	5,2%	178	5,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A diagramból és a táblázatból megállapítható, hogy 2008-ban és 2009-ben a nyilvántartott pályakezdő nők száma jóval magasabb, mint a hasonló korosztályú pályakezdő férfiaké. 2010-ben és 2011-ben ez az arány kiegyenlítetté vált. Az utóbbi években a **hátrányos helyzetű személyek** (25 év alatti fiatalok, idősebbek, nők, romák, stb.) foglalkoztathatóságának, munkaerő-piaci részvételének javítására, a fiatalok munkanélküliségének megelőzésére több pályázatot hirdettek meg, melyek **mindegyike**, ha

rövid időszakra is, de a munkalehetőségek bővítését szolgálták, és ezek a vizsgált számokban is megmutatkoznak.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az iskolai végzettség, szakképzettség fontos szempontja a foglalkoztatásnak. A **3.2.5. számú táblázat** adatsorából az alacsonyan iskolázott népességre vonatkozóan vonhatunk le következtetéseket.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

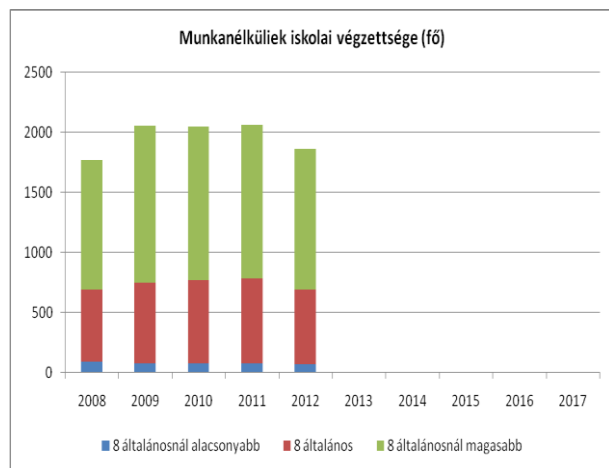
év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	17714	9326	8388	14996	7529	7467	2718	15,3%	1797	19,3%	921	11,0%
2011	17660	9188	8472	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A népszámlálási adatok alapján az aktív korú lakosság arányában igen magas az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők aránya (15,3%). Sajnos a 2011. évi népszámlálási adatok jelenleg még nem állnak rendelkezésre, így csak a tapasztalatok alapján valószínűsíthető, hogy a fenti arányszámok az elmúlt 10 év viszonylatában sem csökkentek.

Az alacsony iskolai végzettség, iskolázatlanság a mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében igen jellemző, elsősorban a családi minta átörökítése, a támogatottság hiánya miatt. Az adatok alapján az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező nők aránya közel 10 %-al magasabb a férfiakéhoz képest. Jól tükröződik, hogy a célcsoport női tagjai ebben az életkorban valószínűleg gyermekvállalás miatt kikerülnek az iskolából, s később sem szerzik meg az alapvégzettséget.

A **3.2.6. számú táblázat** és az ahhoz kapcsolódó diagram elemzése során a regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlására találhatunk adatokat. A nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya közel 4 %. Ez az arány csökkenő tendenciát mutat a 2008. évi 5,3 %-os adathoz képest. Azonban még

mindig nagyon magas a csupán 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Az ezen végzettséggel rendelkező álláskeresők aránya meghaladja a településen nyilvántartott álláskeresők harmadát. Az is megállapítható, hogy ez az arány a vizsgált időszakban jelentősen nem változott.

Munkaerő-piaci szempontból az alacsony iskolai végzettség elsősorban a mélyszegénységben élőket, illetve a romákat érinti. A munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a munkaügyi központ számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni. Az Önkormányzat a közfoglalkoztatás lehető legteljesebb kihasználásával igyekszik

elősegíteni a településen a munkavállalási esélyeket. Békés Város Önkormányzata feladatának tekinti a mélyszegénységben élők és a romák élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci integrációjának elősegítését.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	1767	94	5,3%	599	33,9%	1074	60,8%
2009	2048	79	3,9%	670	32,7%	1299	63,4%
2010	2043	78	3,8%	694	34,0%	1271	62,2%
2011	2057	75	3,6%	706	34,3%	1276	62,0%
2012	1859	69	3,7%	625	33,6%	1165	62,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.7., valamint 3.2.8. számú adattáblák adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

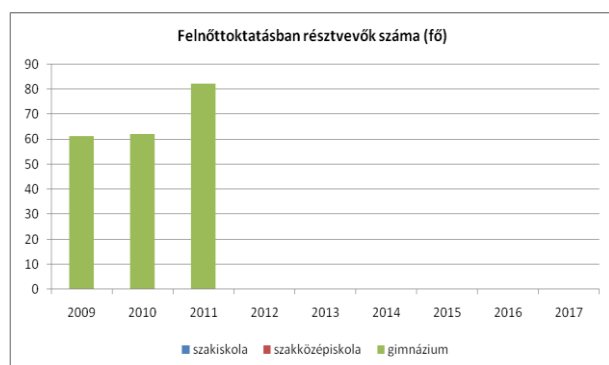
év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	61	0	0,0%	0	0,0%	61	100,0%
2010	62	0	0,0%	0	0,0%	62	100,0%
2011	82	0	0,0%	0	0,0%	82	100,0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A felnőttoktatásban résztvevők számára vonatkozóan kevés adattal rendelkezik a település. A táblázatok adataiból megállapítható, hogy az általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma a településen 0 fő, a középfokú felnőttoktatásban résztvevők (gimnáziumi

felnőttoktatás) száma 2009. és 2010. évi adatokhoz képest növekedést mutat.

c) közfoglalkoztatás

A helyi munkaerő foglalkoztatásában fontos szerepe van az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőknek törvényi előírásként egy év alatt 30 nap munkaviszonyt kell teljesíteniük az ellátásra való jogosultságért, amelyre a közfoglalkoztatás lehetőséget jelent. A 2011. évben az Országgyűlés az értékteremtő közfoglalkoztatás jogi kereteinek megteremtése és a munkaképes lakosság munkához juttatása, az állás keresők foglalkoztatásának elősegítése érdekében megalkotta a 2011. évi CVI. törvényt, amely 2011. június 27-én lépett hatályba. E jogszabály értelmében 2011. szeptember 1-től új típusú közfoglalkoztatási jogviszony létesíthető, melynek jellemzője, hogy közfoglalkoztatási szerződés megkötésével munkabér helyett közfoglalkoztatási bér kerül megállapításra.

2012-ben 4 órás foglalkoztatásra nem nyújtott be pályázatot az önkormányzat. 2011. december 1-től 2012. január 31-ig téli átmeneti huzamosabb idejű közfoglalkoztatásban 52 fő álláskeresőt foglalkoztattunk, majd az év során 56 fő huzamosabb idejű közfoglalkoztatása történt meg, 6 órás munkaidőben. 2012. március 1-től 2012. december 31-ig az állományi létszám 61 fő volt (munkaviszony létesítések száma), ebből 56 fő nő.

A 2012-ben elindult „Start-mintaprogram” keretében álláskeresőkkel és foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülőkkel 631 szerződést kötött az önkormányzat. 2012. február 1-től kezdődött a(z)

- belterületi közutak karbantartás program (84 fő),
- illegális hulladéklerakó helyek felszámolása program (8 fő),
- mezőgazdasági program (40 fő),
- belvízelvezetés program (166 fő),
- téli és egyéb értékteremtő program (83 fő),

míg 2012. december 15-én a

- bio- és megújuló energiafelhasználás program (83 fő).

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	601	4%	294	49%
2011	883	6%	485	55%
2012	630	5%	327	52%

Forrás: Önkormányzat adatai

A fenti adatokból is jól látszik a közfoglalkoztatás rendszerének bővítésével együtt járó foglalkoztatotti létszám emelkedése. A 2011-es év különösen magas számadatának oka az, hogy a 577 fő 2 hónapos rövid idejű közfoglalkoztatása napi 4 órás foglalkoztatással volt megoldott.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek számának változása jelzi a település helyi gazdasági potenciáljának alakulását, tendenciáit.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2008	2683	233	104	n.a.	220.000.000	258.060.900	n.a.	n.a.
2009	2689	237	105	n.a.	220.000.000	250.319.000	n.a.	n.a.
2010	2763	240	100	n.a.	250.000.000	190.194.000	n.a.	n.a.
2011	2745	243	108	n.a.	240.000.000	251.600.000	n.a.	n.a.

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A **3.2.10. számú táblázat** adatainak összegyűjtése és elemzése révén megállapítható, hogy Békés városában a regisztrált vállalkozások száma 2008. és 2011. között 62 vállalkozással nőtt. A kiskereskedelmi üzletek száma 2008. és 2011. között 10 üzlettel nőtt. A vendéglátó helyek száma a vizsgált időszakban kismértékben emelkedett. A vállalkozások számának növekedésével azonban a munkanélküliek száma nem csökkent. Az iparűzési adóbevétel alakulására negatívan hatott, hogy a gazdasági válság hatására a gazdasági társaságok és az egyéni vállalkozók bevétele jelentősen lecsökkent, az Őstermelők bevétele az időjárás viszontagságai miatt kevesebb lett, a fuvarozó vállalkozások megrendelése jelentősen lecsökkentek, teljesítés értékét csak 100-150 napra kapják meg, a pénzintézetek, biztosítók jövedelmezősége, adóalapja csökkent, a termelő, építőipari vállalkozások megrendelése a bázishoz képest nagymértékben csökkentek. A válság szinte minden vállalkozásnál érezte hatását. Önkormányzatunk beruházása az előző évekhez viszonyítva csökkent, így az ideiglenes iparűzési adóbevétel csökkent. Pozitív hatások az adóbevételre: az önkormányzat illetékességi területen lévő néhány nagyobb Kft-nek jelentős feltöltési kötelezettsége (megfizetése) keletkezett, mely növelte az adóbevételt. További növekedés egy-két új adóalany (vezetékes és vezeték nélküli távközlési tevékenység végzők) iparűzési adó fizetésével magyarázható. Az iparűzési adónemben feldolgozott bevallások száma: 2010. évben: 3.023 db, 2011. évben: 2.682 db, 2012. évben: 2.629 db. 2010. évben 1.747 fő, melyből 460 őstermelő és 133 non-profit szervezet; 2011. évben 1.614 fő, melyből 455 őstermelő és 158 non-profit szervezet; 2012. évben 1.632 fő, melyből 530 őstermelő és 165 non-profit szervezet.

Az adóbevétel teljesítése csak a végrehajtási munka fokozásával teljesíthető. Sajnálatos körülmény, hogy egyre több gazdasági társaság kerül felszámolási eljárás alá, körbetartozások ill. alvállalkozói szerződések nem teljesítése miatt. Egyre gyakrabban jelennek meg fantom cégek az önkormányzat illetékességi területén, ismeretlen címen, vagy az ország más régiójából helyezik át székhelyüket vagy telephelyüket adóelkerülés végett. Sajnos a Nemzeti Adó- és Vámhivatal és önkormányzatunk sem tudja ezen változásokat követni, mivel ez az adónem az önadózás elve alapján működik, és az adózók egy része nem tesz eleget a 2003. évi CXII. törvény által előírt, 15 napon belüli változás bejelentési kötelezettségének.

A helyi vállalkozások az aktív korú népesség csak elenyésző részét képesek foglalkoztatni, ezért a munkahelykeresés és munkavállalás során fontos a vonzáskörzetekben lévő munkahelyek elérhetősége. Békés központi helyet foglal el a térségben, viszonylag nagy az átmenő forgalom és a tömegközlekedés rendszere is jól kiépült a városban. A **3.2.11. számú adattábla** segítségével a település munkaerő-piaci helyzetének a közlekedési lehetőségekkel való összefüggéseit tárhatjuk fel. Helyi és helyközi távolsági buszjáratok a településen 20-30 percenként indulnak. Emellett nem

elhanyagolható az a körülmény, hogy a település vonzáskörzetében található, nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozások (megyeszékhelyen: Linamar, Hirschmann Corporation, korábban a konzervgyár, Körösladány: Henkel) az utóbbi években kiépítették saját „munkásjárataikat”, a telephely meghatározott km-es körzetéből saját buszjáratokat is indítanak, de a kiscsoportos, személyautóval történő bejárást is támogatják.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhető g átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszsa- l	vonat járatok átlagos száma munkanap- okon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelít hetőség	átlagos utazási idő kerékpáro- n
Legközelebbi centrum	0	0	0	0	0	0	0
Megye- székhely (Békéscsaba)	20	41	25	0	0	35	35
Főváros	180	4	240	8	145	0	0

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A munkanélküliek között jelentős azon hátrányos helyzetű csoportok aránya, akiknek a munkaerőpiacra kerülés, illetve visszatérés nehézségekbe ütközik. Ezek megoldásával megtörténhet a felzárkóztatás, és a munkaerő-piacra való visszatérés. A település vonzáskörzetében, elsősorban a megyeszékhelyen több, az oktatásból a munkaerő-piacra való átmenetet segítő program segíti a fiatalokat. A Munkaügyi Központ által szervezett programok száma jelentős, melyek segítik az oktatásból a munkaerő-piacra történő elhelyezkedést.

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	<i>Nincs</i>	
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	<i>Van</i>	<i>Munkaügyi Központ programjai</i>
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	<i>Nincs</i>	
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	<i>Van</i>	<i>TÁMOP 2.1.6 „Újra tanulok!” projekt „Tettekben az esély” (ÁROP-1.1.9-2011-2011-0001) ÁROP-2.2.15-2012-2012-0001 Roma felzárkóztatás módszertani támogatása; TÁMOP-5.3.1-B-1-11/1-2012-0001 Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátó rendszerben; TÁMOP-5.3.8-B-12/1-2012-0001 A leghátrányosabb</i>

	<p>helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások; TAMOP 1.4.3-12/1-2012-0024 „Innovatív, kísérleti foglalkoztatási programok támogatása”; TÁ-MASZ A hátrányos helyzetű fiatalok elhelyezkedését segítő támogató szolgáltatások kialakítása Békés Megyében; Munkaügyi Központ programjai</p>
--	--

Forrás: helyi adatgyűjtés

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben a Békés Megyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja koordinálja. A munkanélküliek a Munkaügyi Központ által szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására – szakács, vendéglátó eladó, szociális gondozó és ápoló, villanyszerelő, CNC forgácsoló, stb. – irányul. Ugyanakkor a képzések között találunk nyelvi képzést, és felzárkóztató képzést is.

3.2.14. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	van	<ul style="list-style-type: none"> • mezőgazdasági képzés a mezőgazdasági Startmunka mintaprogram résztvevőinek
felnőttképző programok a vonzasközpontban	van	<ul style="list-style-type: none"> • önerős felnőttképzések a különböző közép- és felsőoktatási intézmények szervezésében • a munkaügyi központok szervezésében, támogatásával induló képzések, TKKI által indított képzések
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	Nincs	-
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzasközpontban	van	<ul style="list-style-type: none"> • állásbörzék • tájékoztatók – Munkaügyi Központok
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	<ul style="list-style-type: none"> • közfoglalkoztatás (helyi és kistérségi) • Startmunka-program
Helyi foglalkoztatási programok a vonzasközpontban	van	<ul style="list-style-type: none"> • kistérségi és országos közfoglalkoztatási program (vízügyi igazgatóság – belvízvédelem)

Forrás: helyi adatgyűjtés

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati foglalkoztatás javarészt a közfoglalkoztatási programokon keresztül valósul meg, ahol az önkormányzat és intézményei, illetve az oktatási intézmények bonyolítják le a közfoglalkoztatás jelentős részét, amelynek keretében aktív korúak ellátásában részesülők foglalkoztatása történik. A támogatásra való jogosultság jövedelmi feltétele, hogy a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelme nem haladhatja meg a 25.650.- Ft-ot és a megállapítható támogatás fix összege 22.800.- Ft/hó, így megállapítható, hogy a jogosultak többsége (az alkalmi munkavégzésből származó bevételek figyelmen kívül hagyásával) mélyszegénységben él.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.¹

„A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”²

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk. A munkáltató feladata, hogy minden szükséges intézkedést tegyen a hátrányos megkülönböztetés ellen, különösen, ha arra a munkahelyen vagy a munkaerőpiacon kerül sor.

Békésen e tárgykörben jelzés nem érkezett.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető támogatásokat.

Az Ft-ben meghatározott feltételek fennállása esetén az állami foglalkoztatási szerv különféle támogatásokat (pénzbeli) és szolgáltatásokat nyújt az álláskeresőknek.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14284.607039 - [foot54](#)Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások:

¹ http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

² Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, <http://www.neki.hu/kiadvanyok/valtozasok/diszkriminacioafoglalk.htm>

- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Az állami foglalkoztatási szerv az álláskeresők és a munkáltatók részére is nyújt támogatásokat, az alábbiak szerint:

Álláskeresők támogatása:

- Képzési támogatás (a támogatható személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti).
- Álláskeresési járadék (az Ft. 25. §-a szerint).
- Nyugdíj előtti álláskeresési támogatás (az Ft. 30. §-a szerint).
- Utazási költségtérítés (az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatosan állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint).
- Vállalkozóvá válást elősegítő támogatás (az Ft. 17. §http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14284.607039 - foot92-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében).

Munkáltatók részére nyújtott támogatások:

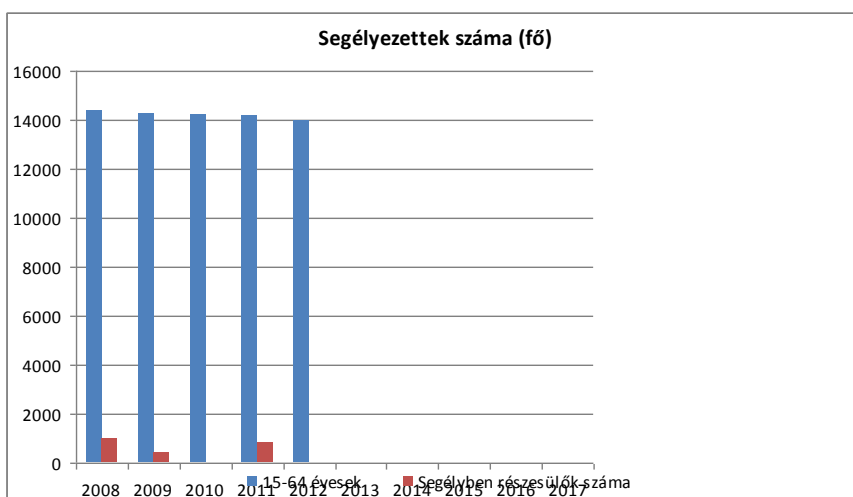
- A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.
- A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató.
- Az Ft. alapján álláskeresési segélyre jogosult az álláskereső, ha az álláskeresővé válását megelőző évben 360 nap (2011. szeptember 01-ig 200 nap) munkaviszonnyal rendelkezik.

Mint az alábbi táblázatok és diagramok mutatják, városunkban magas a munkanélküliséggel kapcsolatos ellátásban részesülők száma.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	14412	986	6,8%
2009	14281	405	2,8%
2010	14247	n.a.	n.a.
2011	14185	809	5,7%
2012	14001	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	1767	n.a.	n.a.
2009	2048	659	46,8%
2010	2043	958	46,8
2011	2058	200	9,7%
2012	1859	na	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A lakosság szociális helyzetéről elmondható, hogy magas a város szociális hálójába kapaszkodó családok száma. Az Szt. szabályai alapján a szociálisan rászoruló személyek által igénybe vehető pénzbeli és természetbeni ellátási formák:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók: lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás: köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

E támogatások vonatkozásában a feladat- és hatáskör az alábbiak szerint oszlik meg. A jegyző pénzbeli ellátásként a jogosult számára aktív korúak ellátását (foglalkoztatást helyettesítő támogatás és rendszeres szociális segély), az önkormányzat átmeneti segélyt és temetési segélyt állapít meg. Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így a jegyző által nyújtott aktív korúak ellátása és a lakásfenntartási támogatás, valamint az önkormányzat hatáskörébe tartozó átmeneti segély, temetési segély. Természetbeni ellátásként a jegyző - méltányossági alapon - közgyógyellátásra való jogosultságot, míg az önkormányzat köztemetést és adósságkezelési szolgáltatást állapíthat meg.

2013. január hó 1. napjától a járási hivatal feladat- és hatáskörébe tartozik az időskorúak járadéka, az alanyi jogon megállapított, továbbá a fokozott ápolást igénylő személy részére megállapított ápolási díj, az alanyi és normatív alapon megállapítható közgyógyellátás, illetve az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása.

Az önkormányzat – törvény keretei között – részben kötelezően, részben önkéntes vállalás alapján rendeleteiben tovább szabályozhat ellátásokat a helyi szokások, körülmények figyelembe vételével.

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások és a természetben nyújtott szociális ellátások területén tendenciaként állapítható meg, hogy évről évre növekszik az ellátásokat igénybe vevők száma. Ennek valószínűsíthető oka az országban és a térségben lezajló gazdasági krízis-sorozat.

Az aktív korúak ellátása a 3.3.3 számú táblázatban rögzítettek alapján meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében. Az ellátás alsó korhatára a 18. életév betöltése, a felső korhatár 2010. december 31-ig az 55. életév 5 éven belül való betöltése, 2011. január 1-től az adott személyre irányadó nyugdíjkorhatár 5 éven belül való betöltése.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az az aktív korú, hátrányos munkaerő-piaci helyzetű személy jogosult, akinek esetében

- a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Rendszeres szociális segélyre az az aktív korú, hátrányos munkaerő-piaci helyzetű személy jogosult, aki

- munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- vakok személyi járadékában részesül, vagy
- fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	986	6,85	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns
2009	81	0,5	1094	53,4	nem releváns	nem releváns
2010	137	0,9	1328	53,8	nem releváns	nem releváns
2011	190	1,3	1358	65	nem releváns	nem releváns
2012	210	1,5	1198	64,4	74	nem releváns

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat adatsora azt mutatja, hogy településünkön a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és a rendszeres szociális segély, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. A számok a tárgyév december 31-én támogatásban részesülők számát mutatják.

Az aktív korúak ellátása 2009. december 31-ig egységesen rendszeres szociális segély néven működött, ezt követően vált két részre. A jelenleg foglalkoztatást helyettesítő támogatás néven szereplő ellátás neve 2009. január 1-től rendelkezésre állási támogatás, 2011. január 1-től 2011. augusztus 31-ig bérpótló juttatás volt. A támogatásra való jogosultságot 2011-től évente kell felülvizsgálni. A 2012. évtől kezdődően az ellátás - az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén - csak annak folyósítható, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni, amely teljesíthető közfoglalkoztatás keretében, rövid idejű keresőtevékenységgel, alkalmi munkával, háztartási munkával, 6 hónapot meghaladó munkaerőpiaci képzéssel, de a 30 nap számításánál az ellátott által teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni.

A foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő a munkaügyi központtal nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. A felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben. Amennyiben az ellátott a 30 nap munkaviszonyt a felülvizsgálat során nem tudja igazolni, vagy lakókörnyezetét felszólítás ellenére sem teszi rendbe, illetve a felajánlott munkalehetőséget nem fogadja el, részére a jogosultság megszüntetésre kerül. Mint a táblázat mutatja, viszonylag magas azok száma (72 fő), akik a 30 nap jogviszonyt nem tudták igazolni, és ez az ellátás megvonásával járt.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege 2012. január 1-től 28.500 Forintról 22.800 Forintra csökkent.

Városunkban 2009. óta bevezetett - nem kötelezően ellátandó - támogatási forma az adósságkezelési szolgáltatás, a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott lakhatást segítő ellátás, amely víz, gáz- és villanyáram szolgáltatáshoz vehető igénybe. A támogatásban való részvétel feltételei (a teljesség igénye nélkül: az adósság legalább hat havi és meghaladja az ötvétezer forintot vagy közüzemi díjtartozás miatt a szolgáltatást kikapcsolták) szintén megtestesítik a mélyszegénység fogalmát. 2012-ben az adósságkezelési szolgáltatásba 143 család került bevonásra.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb, lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

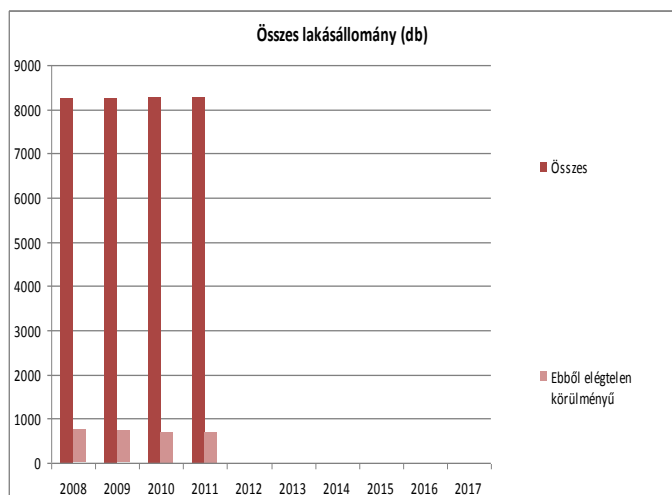
Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 22/2011. (VIII. 26.) önkormányzati rendeletének hatálya kiterjed minden olyan lakásra – beleértve a szükséglakást is –, továbbá a nem lakás céljára szolgáló helyiségekre amelyek Békés Város Önkormányzatának tulajdonát képezik. Az önkormányzat a tulajdonában álló lakásokat az alábbi jogcímek szerint hasznosítja:

- Szociális jellegű bérbeadás
- Szakember elhelyezés céljából történő bérbeadás
- Piaci alapon történő bérbeadás
- Nem lakás céljára történő bérbeadás

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

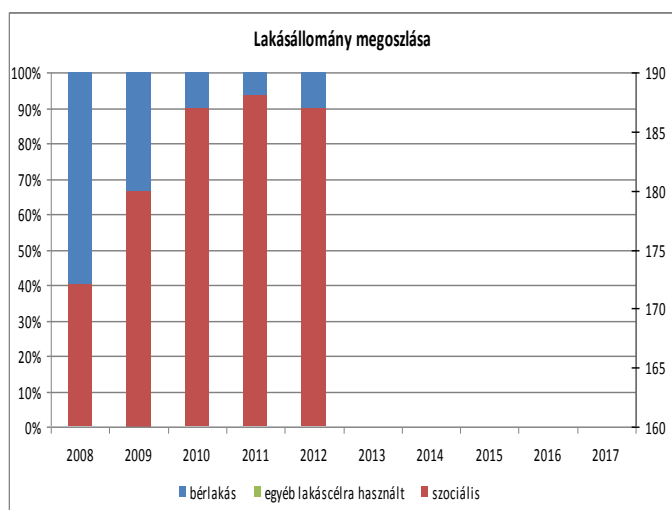
év	összes lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Önkormányzati bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Önkormányzati szociális lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	8266	752	187	9	172	9	0	0
2009	8269	718	195	9	180	9	0	0
2010	8274	697	202	9	187	9	0	0
2011	8277	686	202	9	188	9	0	0
2012	n.a.	n.a.	201	9	187	9	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A 3.4.1. számú táblázat a település lakásállományára, azon belül az önkormányzati lakásállományra vonatkozóan nyújt adatokat. A 2008-2011. évi adatok alapján a település lakásállománya közel 8300 lakás tesz ki, az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások (komfort nélküli és szükséglakások) aránya 8 %.

Az Önkormányzat tulajdonában álló piaci és szociális alapú bérlakások száma közel 200 lakás

(tömbházi lakások, családi házak, tanyák), melynek jelentős része, 93 %-a szociális bérlakás. Az adatok magas magántulajdonú lakás számokat tükröznek. Az önkormányzat rendelete alapján az önkormányzati tulajdonú lakások tekintetében szociális és piaci alapú lakásbérleti rendszert működtet. A lakások üzemeltetési feladatait saját tulajdonú gazdasági társasága útján látja el. Az önkormányzat a tulajdonát képező lakások bérbeadása során törekszik az esélyegyenlőség követelményeinek érvényesítésére. A piaci alapú bérbeadás pályázati rendszerben, a szociális alapú

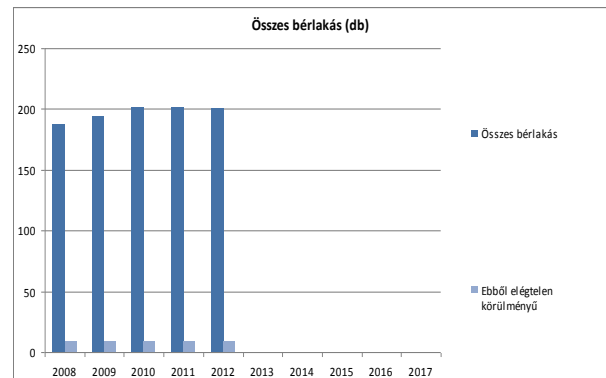
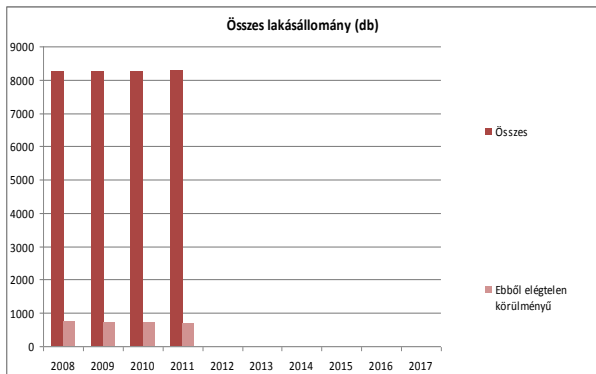
lakások kiutalása rászorultsági alapon történik.

Az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételekkel kamatmentes kölcsön támogatást nyújt új lakás építésére, lakásfelújításra, fűtéskorszerűsítésre. A település víz-, és gázellátottsága közel 100 %-os. Az elmúlt 3 évben a víz- és csatornaközművel még el nem látott településrészek is bekapcsolásra kerültek pályázati pénzforrások segítségével. A szennyvízcsatornára a város lakóingatlanjainak több, mint a 90 %-a csatlakozott, mely országos szinten is kiemelkedő arány. A

közművesítés magas aránya miatt a település kikerült a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott települések köréből.

a) bérlakás-állomány

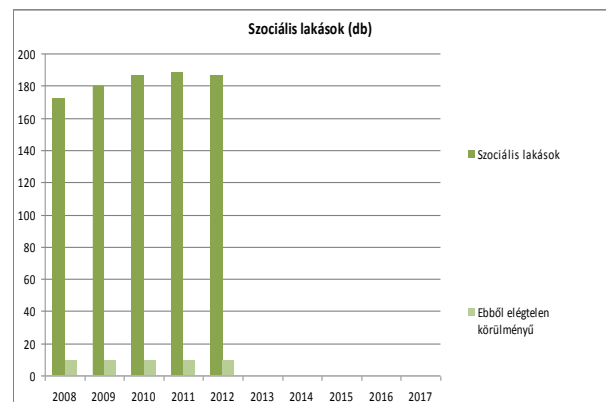
Békés Város Önkormányzata a tulajdonában lévő bérlakásokat (2012-ben 202 bérlakást) a benyújtott kérelmek alapján adja bérbe szociális vagy piaci alapon, illetőleg szakember elhelyezése céljából. A piaci alapon történő bérbeadás pályáztatás útján történik. A pályázatokat az Ügyrendi, Lakásügyi, Egészségügyi és Szociális Bizottság véleményezi, majd ezt követően a Képviselő-testület dönt a szerződések megkötéséről.

b) szociális lakhatás

A szociális helyzet alapján bérbe adott lakásra lakásigénylést kell benyújtani, melyhez csatolni kell a lakásigénylők jövedelemigazolását. A lakásigényeket az Ügyrendi, Lakásügyi, Egészségügyi és Szociális Bizottság veszi nyilvántartásba. Szociális jellegű önkormányzati bérlakásra az az igénylő jogosult, akinek a vele együtt költözőkre tekintettel meghatározott egy főre jutó havi nettó jövedelme (családi pótlékkal együtt) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2,5-szeresét nem haladja meg, és nincs olyan hasznosítható ingatlana, járműve, vagyoni értékű joga, amelynek külön-külön számított forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a húszszorosát, vagy együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a hetvenszeresét meghaladja.

A szociális helyzet alapján bérbe adandó önkormányzati lakások bérbeadása a szociális jellegű bérbeadási névjegyzék alapján történik. A névjegyzék elkészítése során előnyben részesíthető az a hátrányos helyzetű igénylő, akinek hátrányos helyzetét a családban lévő munkanélküliség, vagy a lakást érintő jelentős adósságteher terheli, és vállalja, hogy a munkaügyi központtal munkavállalás céljából együttműködik, vagy átképzésen vesz részt, illetve az önkormányzat által kidolgozott és felajánlott adósságkezelési eljárásban részt vesz.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nem jellemző a nem lakáscélú ingatlanokban történő lakhatás.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Békés városában a hajléktalanná válás okai az elmúlt évben is meglehetősen sokszínűek voltak. Az a tapasztalatunk, hogy a hajléktalanság bekövetkezésében továbbra is központi jelentőségű

tényező a *lakástalanság*. Kevés az ún. "olcsóbb" lakás, albérlet. Ennek következtében csak a piacon lehet (bér)lakáshoz jutni, igen magas összegért. A városban elérhető jövedelmek, esetleg jövedelempótló juttatások nem teszik elérhetővé a bérleést. Ezek a körülmények, valamint a közüzemi díjak folyamatos megemelkedése egyfajta, a hajléktalanság irányába mutató lejtőt képeznek, elsősorban az alacsony jövedelmű, esetleg munkanélküli vagy más okból szociális segítségre szoruló családok vagy egyének számára. Minden évben több olyan ügyfél kerül be a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ szállójára, aki nem lakás céljára szolgáló „épületben”, fólia sátorban, fa bódében lakik. Ők a téli időjárás beköszönte előtt nehezen költöznek be az intézménybe, de a nagy hidegben elfogadják a segítséget, és gyakran hosszútávon is lakókká válnak. A bekerült gondozottak közül 28 fő (52 %) a lakástalanságot jelölte meg elsőszámú problémaként. A *kapcsolati konfliktusok (válás, élettársi kapcsolatok felbomlása, szülőkkal történő összeveszés)* 15 fő (28 %) bekerülésénél állt okként a háttérben. Ehhez társul gyakran problémaként a függőséget kiváltó anyagok használata, a fizikális és mentális egészség romlása. Az elmúlt évben stagnálni látszik a *gazdasági okokból* bekövetkező hajléktalanság aránya, (*munkanélküliség, önálló életkezdés és a lakáshoz jutás nehézségei, tartós szegénység*), hiszen mindössze 6 fő (11 %) került be a szállóra ezen okból kifolyólag.

Az intézmény szakemberei elsődleges és állandósult problémaként észlelik azt a jelenséget, hogy a hajléktalan emberek között folyamatosan magas számban találhatóak meg a mélyszegénységben élők, a jövedelem nélküliek. Az *intézményekből való kikerülés (pszichiátriai intézet, kórház, börtön)* miatt 4 fő (7 %) lett hajléktalan. Egy fő (2 %) gondozottnál a *váratlan krízishelyzet (házát lakhatatlanná nyilvánították, majd lebontották és ebből kifolyólag lakástalanná vált)* váltotta ki a hajléktalanságot.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ fő feladata továbbra is a gondozottak ellátása, fejlesztése, az önálló életvitelhez szükséges képességek helyreállítása, rehabilitáció, rehabilitáció. Tapasztalat, hogy a hajléktalan emberek problémáinak nagy része a magukra utaltságból fakadnak, csak az intézményi ellátásokra számíthatnak, hiszen családi háttér aktív támogatása egy-két kivételtől eltekintve nincs. Az ellátás során célzott területek a fizikai és mentális állapot javítása, ami lehetővé teszi a munkahely-keresést, illetve a támogató, motiváló családi, társadalmi környezet visszaállítása, sikertelenség esetén „helyettesítése” professzionális segítővel.

A téli, hideg időszak beállta előtt a szállókon megkezdődik a felkészülés az új lakók fogadására. 2012-ben is több csatornán (Békési Újság, internet) tájékoztatták a lakosságot arról, hogy hova fordulhatnak segítségért, illetve támogatásra szoruló egyén észlelvén kit értesítsenek. A felkészülés másik területe magán az intézményi telephelyeken zajlik, ahol gondoskodnak a férőhelyen felüli befogadás lehetőségéről is, pótágyak, matracok, ágyneműk előkészítésével. Szükséges némi tartós élelmiszer, és ruhanemű biztosítása is, mert gyakran a krízishelyzetben lévő hajléktalan egyén a saját ellátásához szükséges minimális feltételekkel sem rendelkezik, ezért ezek azonnali pótlása szükséges.

Békés városában a Napkelte – Hajléktalanok Nappali Melegedője 20 fő befogadására alkalmas. A nappali melegedő szolgáltatásai heti 40 órában vehetőek igénybe. Az igényekhez igazodva a nappali tartózkodás keretében lehetőség van társas kapcsolatok kialakítására, kötetlen beszélgetésekre, tévézésre, tisztálkodásra, könyvtár használatára, ruhapótlásra, szociális és mentális segítségnyújtásra. Továbbá lehetőség nyílik az igénybevevőknek személyes ruházatuk tisztítására, ételmelegítésre, főzésre és az étel elfogyasztására. A gondozásból kikerült 20 fő közül 8 fő szállóra költözött, 12 fő gondozásának indokoltsága megszűnt. Békés Városában a Hajléktalanok Átmeneti szállói 50 férőhellyel, és 5 telephellyel rendelkeznek (női szálló: 10 férőhely, férfiszálló: 21 férőhely, vegyes szálló 19 férőhely). A szolgáltatás célja, hogy 12 havi időtartamra (mely hosszabbítható) biztosítsa az otthont, segítő közösségével részben a családot is

pótló, biztonságos hátteret nyújtson a rendszeres munkavégzéshez, valamint a későbbi autonóm életvitel megalapozásához, társas kapcsolatok rendezéséhez.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás. A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásainak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt, amely alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

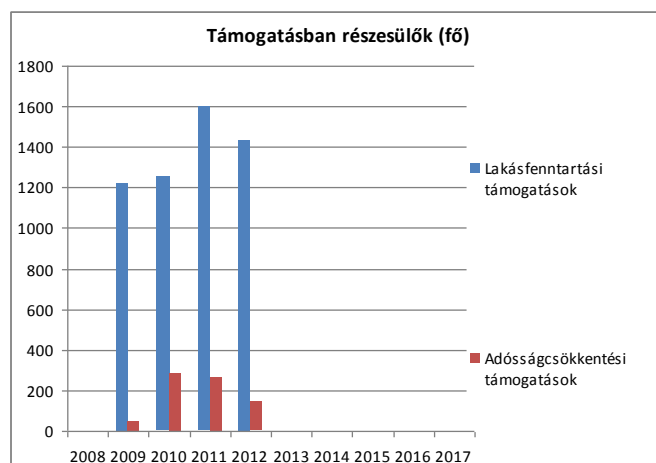
A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról, amely akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése. A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülő, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetettek, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. A támogatás pénzbeli és természetbeni ellátásként is folyósítható. Településünkön természetbeni ellátásként, elsősorban szolgáltatóhoz utalással történik a támogatás megállapítása.

A táblázatban látszik, hogy a lakásfenntartási támogatásban és az adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma 2011. évtől csökkent, amely magyarázható azzal is az igénylők azért kerültek elutasításra, mert megelőző három évben már kaptak segítséget az adósságrendezéséhez.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	n.a.	n.a.
2009	1223	45
2010	1251	286
2011	1602	261
2012	1436	143

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy több gyermekes családok esetében. Jelentősen megnövekedett az eladósodott családok száma a 2008. évben bekövetkezett gazdasági válság miatt, s ez a célcsoport vált leginkább veszélyeztetetté a lakásuk elvesztése, a hajléktalanná válás, vagy fizetés hiányában a közműszolgáltatások kikapcsolása miatt. A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz érkezett Végrehajtó Iroda által küldött hirdetések száma, a bérlakások adósságtartozása, illetve az adósságkezelési szolgáltatásban részesülők magas száma, mint ahogyan azt az előző pontokban részletesen kifejtettük.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

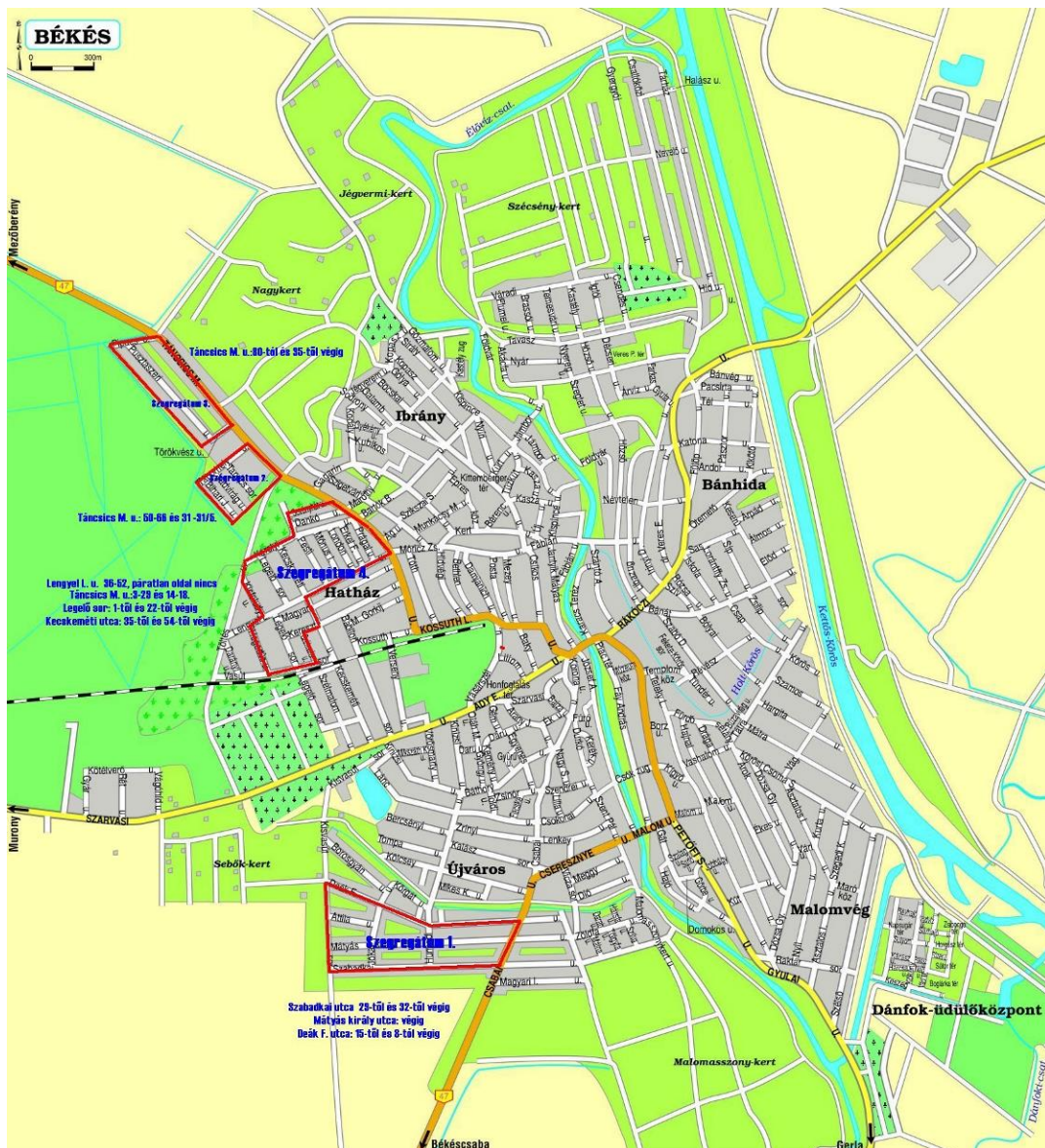
Városunk mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak. Lakosságuk jellemzően előregedő. A város külterületéhez tartozó, régen mezőgazdasági központként funkcionáló bérlakásokat is magába foglaló ingatlanterület több lakatlan ingatlannal, épületegyüttessel, jelenleg újrashanosításra vár. A legnépesebb külterületi lakott hely Malomasszonykert és X. kerület, közvetlen a várost átölelve, belterületéhez kapcsolódva. E rész infrastruktúrája részben kiépült, a szolgáltatások bővítésére magánereő szükséges.

Külterületen a mindennapi életet a kerékpárút, a járda hiánya, állapota nehezíti. Néhány helyen a belvízelvezető-rendszer hiánya is gondot jelent, melynek megléte a lakók életminőségének, mindennapi életük megkönnyítését is szolgálná. Az utóbbi évek csapadékos időjárása miatt kialakuló belvíz, nagy gondot jelent a városnak, különösen ezeken a településrészekén. Az időszakonként jelentkező, visszatérő belvízvédelmi probléma, súlyos vagyoni károkat okoz az ott lakóknak és a településnek is.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

a) A 2008-ban készült Integrált Városfejlesztési Stratégia 4 szegregátumot jelölt a városban, ezek közül három lényegileg összefüggő, kialakulásuk ideje között vannak különbségek: a IV. számmal jelzett szegregátum az előzőekből történő „kirajzással” alakult ki és ma is növekszik, de a lakhatási körülményekben lényeges javulást mutat a korábbiakhoz képest.

b) 2010-ben készült részletes adatgyűjtés, mely utcákra bontva tárta fel a problémákat. A helyzet azóta nem sokat változott, így a megállapítások ma is helytállóak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Közterület 2010.		0-18 éves lakónépesség	19-60 éves lakónépesség	60 év feletti lakónépesség	Állandó lakónépesség összesen	Lakosság átlagéletkora	Lakott ingatlanok száma	1 lakásra jutó lakónépesség
Erkel Ferenc	utca	20	41	12	73	35,14	23	3,17
Hegedús	utca	18	52	14	84	39,17	25	3,36
Hunyadi	utca	29	59	13	101	35,28	31	3,26
Károlyi	utca	10	15	3	28	33,54	8	3,50
Kecskeméti	utca	56	121	42	219	37,63	72	3,04
Kereszt	utca	17	55	22	94	41,06	34	2,76
Kisfaludy	utca	9	19	6	34	35,24	10	3,40
Kisvasút	utca	8	16	2	26	33,16	7	3,71
Legelő	utca	57	99	37	193	34,24	55	3,51
London	utca	16	44	12	72	36,68	25	2,88
Magyar	utca	41	108	31	180	35,53	52	3,46
Mátyás király	utca	60	163	56	279	39,93	97	2,88
Pesti	utca	14	44	12	70	37,17	24	2,92
Pipacs	utca	3	2	0	5	14,00	1	5,00
Soványhát	utca	7	2	0	9	17,11	1	9,00
Szabadkai	utca	101	145	26	272	32,73	95	2,86
Szélmalom	utca	12	53	35	100	49,32	44	2,27
Táborhely	utca	0	0	0	0	0,00	0	0,00
Tanácssor	utca	32	66	4	102	29,31	22	4,64
Táncsics Mihály	utca	169	298	51	518	31,89	117	4,43
Törökvész	utca	0	4	0	4	35,50	1	4,00
Vasút	sor	9	21	2	32	32,88	9	3,56
Deák Ferenc	utca	25	123	50	198	44,18	91	2,18
Szegregátumok összesen		713	1550	430	2693	33,07	844	3,19

A lakosság korösszetétele jelentősen eltér: a város egészének átlagéletkora 40,20 év, a szegregátumoké 33,07 év volt. A 0-18 éves korosztály 79,9 %-a részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (városi átlag 53,6 % volt), a kiskorúak 31,7 %-a halmozottan hátrányos helyzetű (városi átlag 14,7 volt).

A regisztrált munkanélküliek aránya 2010 áprilisában a 19-60 éves lakossághoz képest 24 %, a városi átlag azonos korcsoportban 17 % - az iskolázottsági mutatókhoz képest a vártnál kisebb az eltérés.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A szegregátumok esetében a közösségek, családok szoros kötődése tapasztalható. A fiatalabb nemzedékek elköltöznek a családi házból, de ahhoz közel, a szomszédos utcákban telepednek le. Így alakult ki az 1970-es évektől kezdődően a 4. sz. szegregátum, illetve az 1. sz. szegregátum így bővült a Szabadkai utcától a városközpont felé. A városközpont felé húzódva a lakhatási, infrastrukturális körülmények valamelyest javultak, azonban anyagi helyzetük miatt az 50-100 éves családi házakat vásárolják meg, így a lakásállomány hiányosságai is újratermelődnek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebtv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 11/2010. (III.26.) rendeletével megállapította és kialakította a Békés Város közigazgatási területén működtetési jog alapján önálló orvosi tevékenység folytatására kijelölt háziorvosi körzeteket, mint az egészségügyi alapellátások körzeteit, a területi ellátási kötelezettségre a feladat-ellátási szerződést az alapellátásban résztvevő orvosokkal megkötötte, így biztosítva a lakosság részére az egészségügyi ellátáshoz a hozzáférést.

A város egészségügyi helyzetére jellemző a több telephelyes szakellátás, amely jelenlegi gazdasági adottságai mellett megfelelőnek tekinthető. Városunk kórházzal nem rendelkezik a legközelebbi kórház mintegy 10 kilométer távolságra, Békéscsabán található.

Körzetek szerint 8 felnőtt házi orvos, 4 gyermek házi orvos és 4 fogorvos látja el a lakosságot. Betöltetlen praxis nincs.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	12	8	4
2009	12	8	4
2010	12	8	4
2011	12	8	4
2012	12	8	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A házi gyermekorvos feladatait védőnők közreműködésével, gyermekápoló igénybevételével végzi. Valamennyi védőnő rendelkezik az előírt képesítéssel, szakmai felügyeletüket az ÁNTSZ illetékes vezető védőnője látja el. A Védőnői Szolgálat a Békés Városi Egyesített Egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet struktúráján belül működik. A védőnői körzetek száma 7, a közoktatási intézményekkel rendszeres kapcsolatban álló iskolavédőnők száma 3.

A sürgősségi betegellátást - ügyeleti szolgálat - a SANI-MED Kft-vel kötött megállapodás alapján látja el az önkormányzat. A város lakosságát 4 gyógyszerár látja el.

A felnőtt- és gyermek házi orvosi rendelők, a fogorvosi rendelők, a védőnői szolgálat és a központi orvosi ügyelet épületei önkormányzati tulajdonban állnak.

A városban a szakorvosi ellátások széles spektruma áll a lakosság rendelkezésére (belgyógyászat, sebészet, szülészet-nőgyógyászat (terhesgondozás), fül-orr-gégészet, szemészet, neurológia, urológia, tüdőgyógyászat (pulmonológia), általános laboratórium, általános röntgendiagnosztika, ultrahang diagnosztika, csecsemő- és gyermekgyógyászat, ortopédia-traumatológia, reumatológia, foglakozás-egészségügyi ellátás, fizioterápia, pszichiátria, addiktológia, bőr- és nemibeteg gondozás). Az önkormányzat fenntartásában működő Békés Városi Egyesített Egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet a járóbetegek orvosi ellátását végzi. Az intézmény a második legnagyobb szakrendelő a megyében, és a legnagyobb beteg- és esetszámot bonyolítja a régióban. Az ellátott településektől átlagosan 10 km-rel közelebb van, mint a kórházak, ezért indokolt a betegek járóbeteg-ellátás felé terelése.

Településünkön biztosított az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.), a család és nővédelmi gondozás keretében a családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás és várandós, szoptató anya gondozása, továbbá az ifjúsági egészségügyi gondozás Eütv. szerinti speciális feladatainak ellátása.

Magyarország népességének egészségi állapota közismerten rossz, és az utóbbi években jelentősen emelkedik a daganatos betegségek száma. Minden negyedik haláleset daganatos betegség miatt következik be. A rendszeres szűrővizsgálaton való részvétellel a megbetegedések jelentős hányada elkerülhető lenne. Bizonyítékon alapuló, egyszerűen elvégezhető és hatásos szűrővizsgálati eljárás az emlőrák, egyes nőgyógyászati daganatok, és a vastagbélrák korai felfedezésére áll rendelkezésre. Az ezekben rejülő lehetőségek még nem kellően kihasználtak.

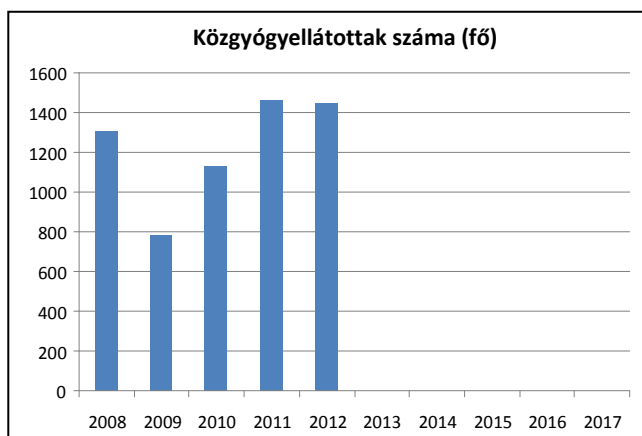
Békés lakosságának szűrővizsgálati részvételi arányára statisztikai adatgyűjtés részleges és hiányos, továbbá nem áll rendelkezésre adat az egészségügyi ellátás keretében végzett felvilágosító tevékenység által elért személyek számának meghatározására sem, annak ellenére, hogy ilyen előadások rendszeresen szervezésre kerülnek. A szűrővizsgálatokon való részvételre a

Rendelőintézetben, a területileg illetékes kórházban és a szakrendelőkhöz van lehetőség. A szakemberek tapasztalatai alapján a részvétel alacsony.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma az egészségügyi ellátás egyik fontos, esélyegyenlőségi szempontból jelentős mutatója. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás, amely a járási hivatalok feladat- és hatáskörébe tartozó alanyi- és normatív jogcímen, illetve a települési önkormányzat rendeletében szabályozott jövedelemhatárral a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó méltányossági alapon állapítható meg.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	1310
2009	783
2010	1133
2011	1463
2012	1448

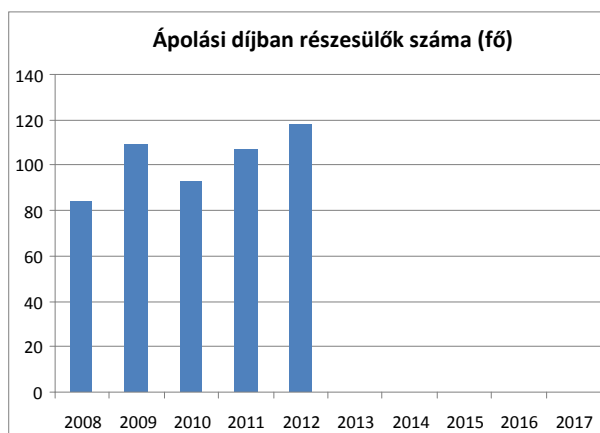
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Alanyi jogon ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Alanyi jogon, illetve fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző személy részére a járási hivatal állapítja meg az ápolási díjat, míg a települési önkormányzat helyi rendeletben történő szabályozás esetén méltányossági jogcímen dönthet ápolási díj megállapításáról.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	84
2009	109
2010	93
2011	107
2012	118

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatokból kitűnik, hogy az egészségi állapot vonatkozásában igénybe vett szociális ellátások száma magas, és növekvő tendenciát mutat.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A szociális, egészségügyi intézmények, civil szervezetek közötti kapcsolat kiemelkedő fontosságú a megelőzésben, a problémák kezelésében, a szűrőprogramokhoz jutásban, melyeket a Népegészségügyi Program is kiemelten kezel.

Kóroki összetétel alapján vezető halálok a szív- és érrendszeri betegség. Ezt követik a daganatos betegségek, az emésztőrendszer és a légző rendszer betegségei. A házi orvosok statisztikai adatai szerint a felnőtt lakosság megbetegedései között a magas vérnyomás, a keringési zavar okozta szívbetegségek állnak az első helyen, ezt követik a mozgásszervi betegségek. Magas arányt képvisel a kor specifikus cukorbetegség, és a különböző légúti megbetegedések is.

Fontos, hogy a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrák szűréseinek további folytatása, a nők minél szélesebb körű bevonása.

A védőnők és a házi orvosok jelentős prevenció munkát végeznek, a városban egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek.

A kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhető.

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fej tetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen működik Pedagógiai Szakszolgálat, mely a gyermekek fejlesztését oldja meg. A gyógytestnevelés teljes körűen megoldott városunkban. Az általános iskolák 3. osztályában az úszás a testnevelés tantárgy része, helyszíne a Békés Uszoda.

A mozgásszervi betegségek gyógyítását végző telephelyen, a Békési Kistérségi Komplex Gyógyászati Járóbeteg Ellátó Központban valamennyi fogyatékosra kiterjedő, komplex akadálymentes környezet került kialakításra. Itt vehető igénybe gyógytorna, gyógymasszázs, gyógyúszás, balneoterápia, galvánkádl kezelés, tangenter kezelés, szénsavkezelés, iszapkezelés, súlyfürdő, illetve a fekvőbeteg-ellátást kiváltó „Járóbeteg egy napos ellátása”.

Az itt végzett terápiás ellátások hozzájárulnak a mozgásszervi betegek állapotjavulásához, a rehabilitációs tevékenység hozzájárulhat a fogyatékkal élők számának csökkentéséhez, a munkaerő-piacra történő reorganizációjukhoz. A betegségek kezelése mellett a Rendelőintézet nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre, amely keretei között a lakosság számára teljes körű megelőző, ellátó és rehabilitációs szolgáltatásokat szervez, bevonva a szociális és otthoni szakápoló szolgáltatókat is. Az infó-kommunikációs rendszer továbbfejlesztésével gyorsabbá, a betegek számára átláthatóbbá vált a működés.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

2012. december 31-ig Békés Város Önkormányzata a fenntartásában működő intézményekben biztosította a közétkeztetést, 2013. január 1-től azonban a területén működő, nem egyházi fenntartású oktatási intézmények közétkeztetésének a feladata is rá hárul. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete, mint gesztor, a területén működő két egyházi fenntartású intézménnyel, a Békési Református Egyházközséggel és a Reményhír Intézményfenntartó Központtal közös közbeszerzési eljárást írt ki a városi gyermekélelmezési feladatok ellátására a Partnerek által közösen aláírt szindikátusi szerződés szerint.

A közbeszerzési eljárás egyik indikátora rögzíti, hogy a nyertes a gyermekek egészséges táplálkozását biztosító „Minta-menza, Menza minta” program kritériumainak megfelelően végzi a gyermekétkeztetést.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ, mint a sportcsarnok és a városi sportpálya kezelője számos városi szabadidős és tömegsport versenyt rendez, melyekre a roma nemzetiségűek nagy számban jelentkeznek.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat közösségi programjai között sportnap, gyermeknap keretében zajló sportversenyek rendszeresen szerepelnek, melyekre a díjakat részben a városi önkormányzat biztosítja. Többször városunk rendezte a Békés Megyei Cigánylakosok Sportnapját. A város 42 éve rendez meg az iskolák közötti Kállai Jenő emlékversenyt, ez az egyetlen, amelyiken a túlkoros gyermekek is szerepelhetnek.

A város évi 16 millió forintot fordít a sportszervezetek támogatására, a szabadidős és tömegsport rendezvények szervezésére, támogatására. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy számban a Békési Futball Club, a Békési Tornaegylet Ökölvívó Szakosztálya, a Surman Boks Club színeiben szerepelnek, a Békési Férfi Kézilabda Klub utánpótlás csapatának irányítója (Ásós Miklós) a csapat legtehetségesebb tagjai között van.

A legnépszerűbb szabadidős sporttevékenység körükben a kispályás teremlabdarúgás.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény rendelkezései szerint az egyenlő bánásmód követelményét a szociális biztonsággal összefüggésben érvényesíteni kell, különösen a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, valamint a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása során.

A 20.000 főnél magasabb lakosságú Békés városban az Szt. 86. §-a értelmében a települési önkormányzat kötelezettségei az alábbi személyes gondoskodás nyújtására terjednek ki:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- nappali ellátás.

Békés városban az alábbi személyes szociális szolgáltatások biztosítottak:

- étkeztetés
- családsegítés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátások (idősek klubja, fogyatékosok nappali intézménye, szenvedélybetegek nappali intézménye, pszichiátriai betegek nappali intézménye, hajléktalanok nappali melegedője)
- közösségi ellátások (pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek)

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

- ápolást-gondozást nyújtó intézmények
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények, ezen belül hajléktalan személyek átmeneti szállása

Az igénybe vevők számát illetően csak feltételezésekbe bocsátkozni lehetne, mert egy ellátott több szolgáltatást is igénybe vehet. Békés városban a személyes szociális szolgáltatások jelentős részét az önkormányzat fenntartásában 2013. június hó 30. napjáig működő, azt követően a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás fenntartásába kerülő Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ (a továbbiakban: BVSZSZK) végzi.

Ellátást nyújtanak továbbá az alábbi, nem állami (egyházi és civil) fenntartású intézmények és szolgáltatók:

- Békés Megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum (idősek ápolását, gondozását végző bentlakásos intézmény),
- Magyar Pütkösdí Egyház Országos Cigánymisszió (étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása),
- Mentálhigiénés Egyesület (pszichiátriai betegek nappali és közösségi ellátása, szenvedélybetegek nappali és közösségi ellátása, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása),
- az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény (fogyatékosok nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása)
- Szent Lázár Alapítvány (pszichiátriai betegek nappali ellátása)

A szociális és gyermekjóléti ellátás területén Békés Város Önkormányzata teljesíti a Szt. és a Gyvt. által számára meghatározott ellátási kötelezettségét, s a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló szolgáltatásai elősegítik az esélyegyenlőség gyakorlatban történő érvényesülését.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzati intézmények az ügyintézés és a foglalkoztatás során megelőzik és megakadályozzák a hátrányos megkülönböztetést, mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

- Az önkormányzat több éve csatlakozik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által az EDF DÉMÁSZ Zrt. támogatásával meghirdetett „Hálózat a Közösségért” című pályázathoz.
- a Magyar Élelmiszerbank Egyesület és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által biztosított EU élelmiszeradományban 2013. január 15-én 6.600 fő, 2013. június 6-án 5.400 fő szociálisan rászorult személy részesült.
- Békés Város Önkormányzata az elmúlt évben is vállalta a - a BVSZSZK segítségével - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-18 éves gyermekek nyári szociális étkeztetéséről való gondoskodást. 2012. június 25-től 2012. augusztus 24-ig, 44 napon keresztül naponta 400 gyermek részesülhetett egyszeri meleg étkezésben. Elmondható, hogy bár jóval magasabb számban részesültek családok gyermekei meleg étkeztetésben a 2011-es évhez, ennek ellenére még mindig nő az igény az e fajta természetbeni támogatásokra, hiszen a rászorulóknak száma évről évre nő.
- A „Házhoz megy a Mikulás” programban minden évben 50 család kap csomagot, melyek tartalma adományokból tevődik össze.
- A Békés Város Önkormányzata által szervezett Városi Karácsonyi Ünnepeket által minden évben 100 háztartásba kerül tartós élelmiszer-csomag. Az egyének és családok kiválasztása a jelzőrendszer tagjainak véleménye és javaslata alapján történik.

- Békésen 2011. január hó 8. napján kezdetét vette a „Hét krajcár” program, amely során - a nyári szünet kivételével - természetbeni ellátásként minden szombaton 150 gyermek jut meleg ételhez, ami vagy tartalmas leves, vagy „klasszikus” főétel.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Településünkön a közösségi életnek elsősorban a Békés Városi Kecskeméti Gábor Sport és Turisztikai Központ, a Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum, a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár, a Civil Ház biztosít helyet. A különböző kulturális műsorok, programok mellett az önképzés és önkifejezés fontos helyszíne. Különböző tanfolyamok, művészeti csoportok működnek az intézmények keretében. De helyet ad a helyi egyesületeknek, kluboknak is. A város segíti a civil szervezetek működését, a szabadidő tartalmas, hasznos és egészséges eltöltését, városunk természeti értékeinek megismerését, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak bemutatását, a kézműves kultúra elsajátítását, a közösséget építő magatartásformák kialakítását. Az intézmények helyet biztosítanak az önművelődésnek, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló rendezvényeknek, civil szervezeteknek.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, a Civil ház működtetésével, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a településen működő gazdasági szervezetekben jelen van, jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg.

Településünkön száznál több civil szervezet működik, melyek kulturális, szociális, sport, egészségügyi és egyéb szabadidős tevékenységi területet fognak össze, közülük 62 szervezet kap támogatást a várostól.

A helyi kötelező közzolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. Az Önkormányzat egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel. A közzolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közzolgáltatások fenntartása.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Városunkban etnikai konfliktusok nem jelentkeztek, a személyes problémák oka elsősorban a munkához jutás lehetőségéből adódik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A városban több civil szervezet végez adománygyűjtő akciókat és szervezi meg a rászorulóknak részére a kiosztását. Legjelentősebb ilyen irányú munkát a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, a Családért Alapítvány, a Nagycsaládosok Egyesülete és a Vöröskereszt helyi szervezete végzik.

2011. január hó 8. napján kezdetét vette a „Hét krajcár” program, amely során - a nyári szünet kivételével - természetbeni ellátásként minden szombaton 150 gyermek jut meleg ételhez, ami vagy tartalmaz leves, vagy „klasszikus” főétel.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiség érdekképviselőjét a Békési Roma Nemzetiségi Önkormányzat látja el. A mélyszegénységben élők, a romák többsége a társadalom peremén élnek, helyzetük halmozottan hátrányos, jellemző rájuk az alacsony iskolázottság szintje, magasabb munkanélküliségi arány. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat rendszeres ajánlással él a munkáltatók felé, illetve a pályázati úton elérhető munkaerő-piaci képzéseket koordinálja.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése	Adósságkezelési tanácsadás prevenció
A célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya	Rendszeres prevenciók szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt ENSZ Egyezményt, majd a 47/2007. (V. 31.) határozatával elfogadta a „*Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032*” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja az volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Békés lakónépessége folyamatosan csökken, 2000. óta nem találunk egyetlen olyan évet sem, melynek során ne fogyott volna a városban élők száma. Az elmúlt 10 év során több mint 1400 fővel csökkent a lakosság, ami 6,5%-os fogyást jelent, szemben az országban ugyanezen idő alatt bekövetkező mindössze 0,28%-os fogyással. Ennek a rendkívül magas számnak több tényezője van, melyek főleg népmozgalmi tényezők. Békés 2012-es demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira az alábbi táblázat szerint alakultak, ahol összehasonlításképpen feltüntetésre kerültek a 2011-es adatok is. Az előző évi adatokhoz viszonyítva a lakosság szám összesen 156 fővel, a 0-18 évesek száma 107 fővel csökkent.

Év	Lakosság- szám	0-18 éves korú	0-18 éves korú férfi	0-18 éves korú nő	A lakosság hány százaléka a 0-18
-----------	---------------------------	---------------------------	---------------------------------	------------------------------	---

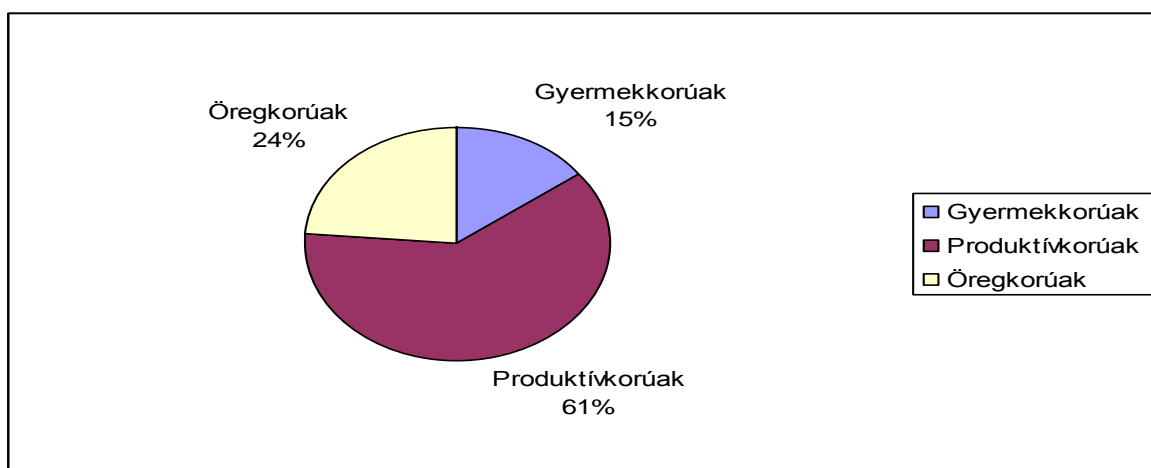
	/december 31-én/	összesen (fő)	(fő)	(fő)	éves korúak aránya
2010.	20.870	4.158	2.197	1.961	19,92 %
2011.	20.744	4.096	2.176	1.920	19,74 %
Csökkenés (fő)	126	62	21	41	n.a.

Az életkor az egyént jellemző, tőle elválaszthatatlan biológiai és társadalmi tulajdonságok összessége, amelyhez korszakonként változó tartalom kapcsolódik. A hazai gyakorlat az életkor vonatkozásában az alábbi csoportosítást alkalmazza:

- gyermekkorúak (0-14 év közöttiek)
- produktívkorúak (15-59 év közöttiek)
- öregkorúak (60 év feletti)

2012. december 31-én Békésen 2.999 fő gyermekkorú, 12.658 fő produktívkorú és 4.931 fő öregkorú élt. A lakosság korösszetételének %-os mutatói az alábbi kördiagramból olvashatók ki.

Békés lakosainak kormegoszlása %-ban kifejezve 2012-ben

A lakosokból a gyermekkorúak aránya mindössze 15%, a produktívkorúaké 61%, míg az öregkorúaké 24%. A számadatokból - amely %-os adatok pontosan megegyeznek a 2011-es év adataival - megállapítható, hogy városunkban - az országos átlaggal megegyezően, miként a fejlett országokban - a produktívkorúakhoz képest a gyermekkorúak száma egyre csökken, míg az idősek aránya egyre növekszik.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. Városunkban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem és az egyenlő bánásmód minden gyermekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál

sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

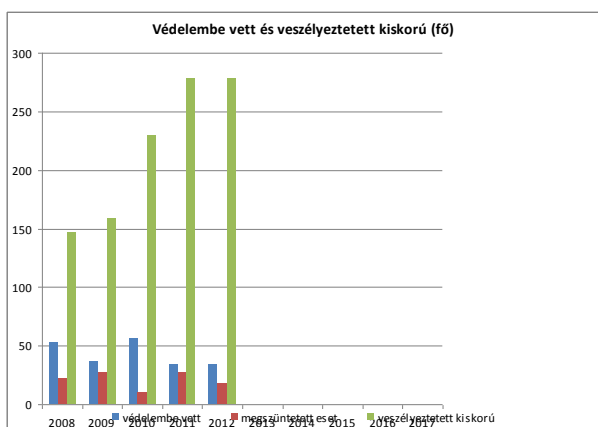
A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a járási gyámhivatal feladata.

A 4.1.1. számú táblázat adatai mutatják, hogy a veszélyeztetett kiskorúak száma nő, de a védelembe vett kiskorúak száma - ami a város gyermeklétszámához képest szerencsére eredendően alacsony - csökkenő tendenciát mutat.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	53	22	147
2009	36	27	159
2010	56	10	229
2011	34	27	279
2012	34	17	279

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A veszélyeztetettség okai:

- szociális helyzet
- a család szétesése
- a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya
- súlyos betegség a családban
- a család életmódja
- a gyermek mentális állapota, személyiségzavara
- bántalmazás

A 2012. szeptember hó 1. napjától hatályos jogi rendelkezés értelmében hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a Gyvt-ben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló

esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit átmeneti vagy tartós nevelésbe vettek.

Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Településünkön biztosított ellátások:

- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
 - a gyermektartásdíj megelőlegezése (a járási gyámhivatal feladat- és hatáskörében),
 - az otthonteremtési támogatás (a járási gyámhivatal feladat- és hatáskörében),
 - http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=28828.607051 - [foot57a](#) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - gyermekjóléti szolgáltatás,
 - gyermekek napközbeni ellátása,
 - gyermekek átmeneti gondozása.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

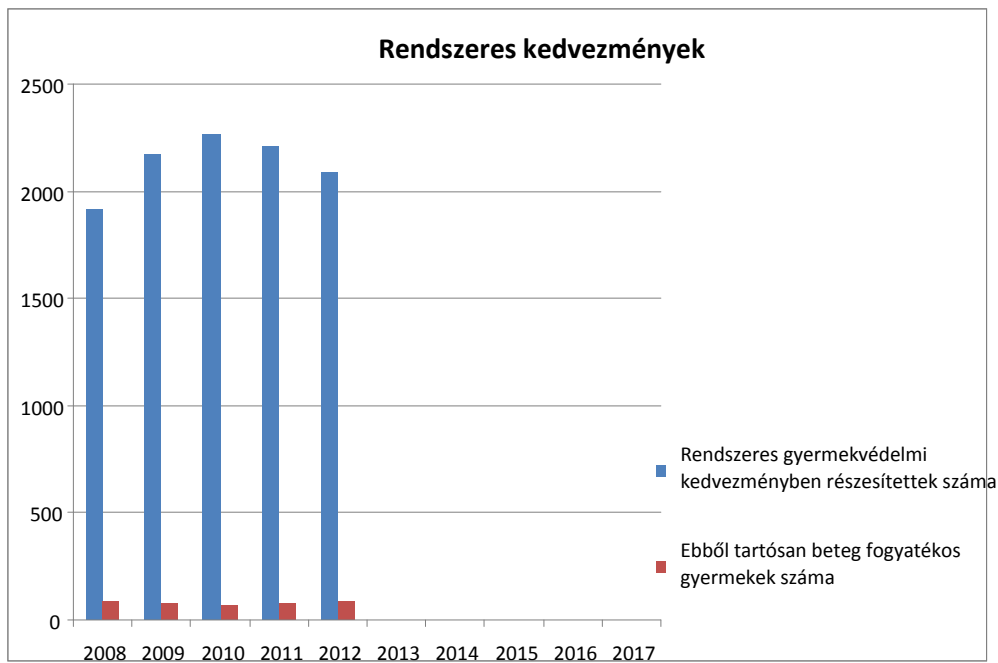
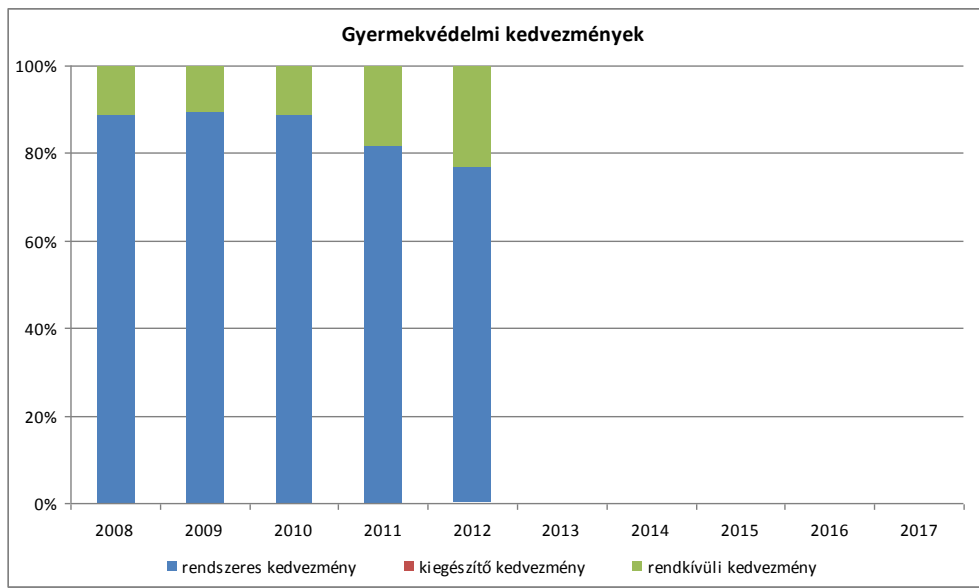
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre (tankönyvtámogatás, étkezési kedvezmény, illetve kétszer egy évben eseti támogatás).

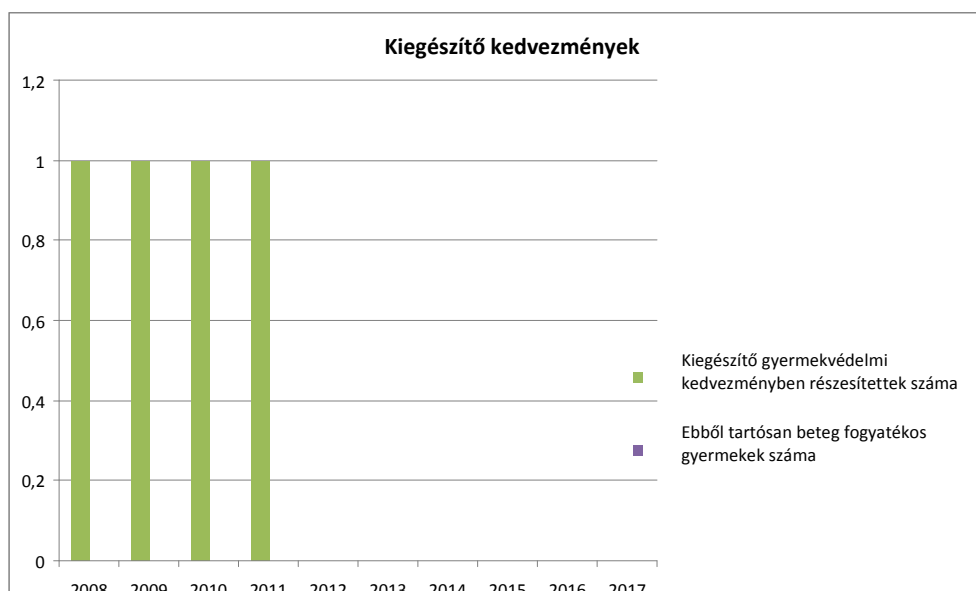
Az alábbi táblázat mutatja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek számát. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény természetbeni támogatásként nyújtott eseti támogatás összege augusztus és november hónapban 5.800.- Ft gyermekenként, melyet 2012. novemberétől fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában kell nyújtani. Az állam 100%-ban biztosítja a támogatást.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	1915	84	1	0	237
2009	2174	79	1	0	249
2010	2264	71	1	0	277
2011	2211	80	1	0	494
2012	2089	83	0	0	626

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2012-ben a városunkban lakó 0-18 éves gyermekek közel 52,36%-a jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. A megelőző évhez képest csökkent a támogatásban részesülők száma, ami inkább a gyermeklétszám csökkenésének tudható be, mintsem a családok anyagi helyzete javulásának.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 2012-ben 799 fő volt, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 38,24 %-a.

2009. január 1-jétől került szabályozásra az óvodáztatási támogatás, amelyet azok a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szülei vehetnek igénybe, akik megfelelnek a gyermekvédelmi törvényben szabályozott a kritériumoknak, és gondoskodnak a gyermek rendszeres óvodába járásról. Az óvodáztatási támogatás összege első alkalommal 20.000.- Ft, ezt követően esetenként és gyermekenként 10.000.- Ft. Az óvodáztatási támogatásban részesülők száma magas, a 2012-es évben 202 fő volt. Ebből az adatból megállapítható a szülők alacsony iskolai végzettségének magas száma.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat a Gyvt. által kötelezően szabályozott ellátásokon túl a gyermekvédelmi rendeletében további ellátásokat szabályoz:

- életkezdési támogatás
- autóbusz bérlet-támogatás: az önkormányzat a helyben lakos, Békésen iskolában tanulók számára az iskolába járás megkönnyítése érdekében autóbusz helyi járat igénybevételéhez, a bérlet megvásárlásához, a diákberlet árának 100 %-át támogatásként biztosítja a tanév időtartamára
- a helyben lakos nevelőszülőnél elhelyezett, Békés városban közoktatási intézményben tanulói jogviszonyban álló, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek részére az önkormányzat 50 %-os étkezési kedvezményt biztosít.

Ellátás megnevezése	Kifizetett támogatás (Ft)			
	2009.	2010.	2011.	2012.
Életkezési támogatás	130.000	160.000	120.000	40.000
Autóbusz bérlet-támogatás	5.500.000	5.671.000	4.242.000	4.600.000
Állami gondoskodás alatt állók étkezési kedvezménye	197.887	209.123	160.960	367.736

Forrás: önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz, ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett, intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermekek 100%-os, a rászoruló középiskolások 50%-os támogatást kapnak.

A kedvezményhez kapcsolódó 50 %-os és 100%-os mértékű kedvezményes étkezésben és ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma az alábbi táblázat szerint alakul.

Az önkormányzat rendszeresen nyújt be pályázatot nyári szociális gyermekétkeztetés vonatkozásában. A 2012. évben naponta 400 adag meleg étel került kiadásra, amely 44 munkanapon keresztül összesen 17.600 adagot jelentett, 7.744.000.- Ft értékben. 2013-ban 360 főt tud az önkormányzat a nyári szociális gyermekétkeztetésbe vonni.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2010	384	948	148	657	128	400
2011	369	992	261	652	171	70
2012	349	944	263	650	202	400

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Békésen jelenleg 44 fő nem magyar állampolgár állandó lakos él, közülük 2 fő békési bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező 18 év alatti gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, teletszerű lakókörnyezet.

A településen élő 0-6 éves gyermekek száma	A településen óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma	
	Összesen	Ebből szegregátum-ban él	Összesen	Ebből szegregátum-ban él
fő	654	128	132	5
Elérési idő gyalog, kerékpárral	5-20 perc		12-30 perc	

Az óvodai férőhelyek száma elegendő valamennyi gyermek fogadására, a városi és egyházi óvodák, tagóvodák lefedik az egész várost, így mindenki a lakókörnyezetéhez közel juthat a szolgáltatáshoz.

A városban működő két bölcsőde esetében nagyobb a távolság, az igények alapján azonban a férőhelyek száma elegendő. Új bölcsőde esetén az igénylők lakhelye alapján célszerű kijelölni a létesítmény helyszínét.

Az általános iskolai oktatásban a következő fejezetek adatai pontosan jelzik, hogy a szülők a lakókörnyezethez legközelebbi intézményt választották, így spontán szegregáció alakult ki az Eötvös József Általános Iskolában. Az önkormányzat már nem iskolafenntartó, így kisebb befolyása van az iskolán belüli folyamatokra, az óvodák tekintetében azonban tud hatni a szülőkre, hogy ne a kényelmes, hanem a gyermek számára legjobb megoldást válasszák.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, ami különösen igaz a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében.

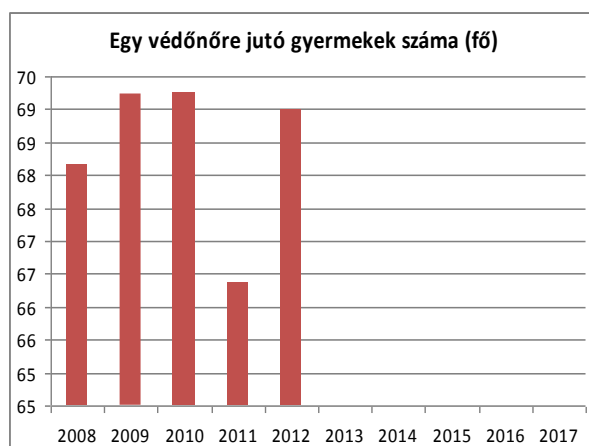
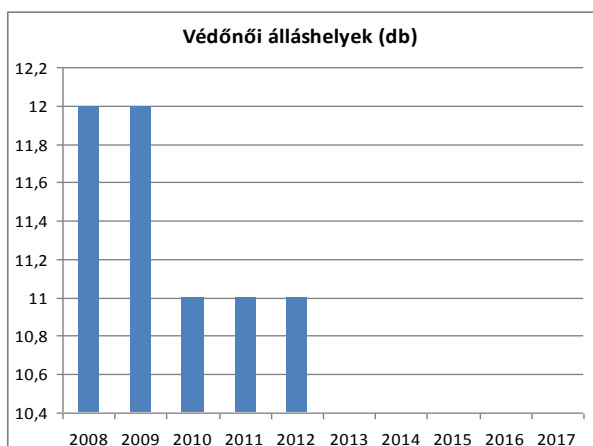
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A Védőnői Szolgálat ellátása a 0-18 éves korú lakosságra, valamint a felnőtt lakosság azon rétegére terjed ki, akik szoros kapcsolatban állnak ezzel a korosztállyal, illetve valamilyen lakossági szűrésben érintettek. A védőnők munkájuk során figyelemmel kísérik az újszülöttek, csecsemők, kisgyermek testilelki- és szociális jólétét. A feladatot jelenleg 7 területi védőnő, és 3 iskolavédőnő látja el.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	12	68
2009	12	69
2010	11	69
2011	11	66
2012	11	69

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A hatályos jogszabályok szerint az egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők (várandós, gyermekágyas anyák), gyermekek (újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig) és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen legfeljebb 250 fő lehet. A fenti táblázatból kitűnik, hogy az egy védőnőre jutó gyermekek száma optimális.

Ha olyan, a gyermeket veszélyeztető eltérést észlelnek, amit kompetenciájukon belül nem tudnak jó irányba előmozdítani, azt a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként jelzik a BVSZSZK Gyermekjóléti Szolgálatának, súlyosabb esetben - az előzővel egy időben - a járási gyámhivatalnak is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Az egészségügyi alapellátás részét képező gyermek háziorvosi feladatok ellátásának megszervezése az önkormányzat kötelezően ellátandó feladata. 4 házi gyermekorvos látja el a feladatokat, a Békés Városi Egyesített Egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet épületében. Betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincs. A városban működő szakrendeléseken a gyermek szakorvosi ellátások is biztosítottak a város gyermekei részére.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	107848	32129	0
2009	0	116054	31877	0
2010	0	114104	30122	0
2011	0	115014	294477	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodai ellátásban, a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bóbita Integrált Tagóvodájában sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása is biztosított, amely során enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztése, beszéd- és mozgásfejlesztése zajlik. A bölcsődés gyermekek a korai fejlesztést Békéscsabán, a Napraforgó Gyógypedagógiai Központban vehetik igénybe. Nagy szükség lenne arra, hogy a bölcsődés korú gyermekek korai fejlesztése és rehabilitációja a városban megoldott legyen.

d) gyermekjóléti alapellátás

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

Békés Város Önkormányzata a kötelező feladat-ellátási körébe tartozó, személyes gondoskodás keretében nyújtott gyermekjóléti alapellátásokat az integrált intézményként működő Békés Városi Szociális Szolgáltató Központon keresztül biztosítja, amely fenntartója 2013. július 1-től a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás lesz.

A **gyermekjóléti szolgáltatás** olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A **gyermekjóléti alapellátás** keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái, a gyermekek életkorának megfelelően

- a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- a családi napközi,
- a családi gyermekfelügyelet,
- a házi gyermekfelügyelet,
- az alternatív napközbeni ellátás.

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A Dél-alföldi Operatív Program *Szociális alapellátások komplex-, valamint bölcsődék önálló fejlesztése* című, DAOP-2008-4.1.3.C pályázaton nyert forrás segítségével elkészült a működési engedéllyel 2011. július hó 1. napjától rendelkező Földvár Bölcsőde, amely Békésen, a Fábrián utca 25/2. szám alatt található.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	3	260	71	140
2009	3	248	67	140
2010	3	250	64	140
2011	3	216	62	160
2012	3	230	63	192
2013	3	159	45	192

Forrás: TeIR, KSH Tstar

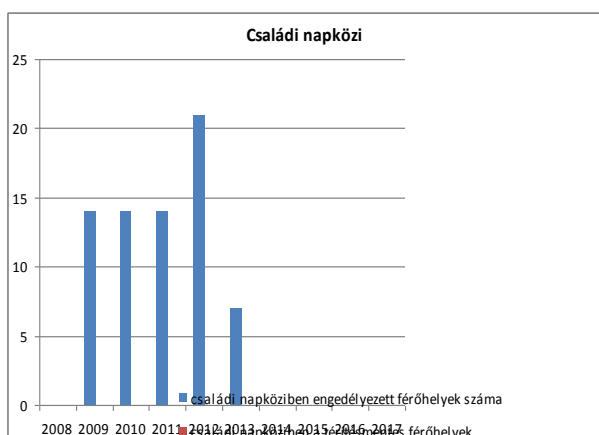
Békésen jelenleg 3 bölcsőde működik, de a csökkenő gyermeklétszám miatt 2013. július 1-től 2 bölcsőde látja el a feladatokat.

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A **családi napközi** a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	0	0
2009	14	0
2010	14	0
2011	14	0
2012	21	0
2013	7	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

2009-től egyházi fenntartású családi napközik működtek városunkban, 2012-ben a számuk háromra emelkedett, jelenleg azonban csak a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója által fenntartott, 7 férőhellyel rendelkező napközi működik.

engedélyezett Szivárvány Családi Napközi látja el e feladatot.

e) gyermekvédelem

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a Gyvt-ben meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése teszi lehetővé a gyermekeket általában érintő veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyermek veszélyeztetettségének időben történő felismerését. A jelzőrendszer tagjai

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- a munkaügyi hatóság.

Ezen intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, illetve hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A 2012-es év tapasztalata, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek a BVSZSZK látókörébe. Nagyon sokan élnek a gyermek fejlődését nehezítő körülmények között, nélkülözésekkel küszködve. Egyre gyakoribb a gyermekek erőszakos magatartása, ami egyre alacsonyabb életkorban jelentkezik. A konfliktusba került emberek közti kommunikáció általában eredménytelen, az előítélet, a gyanakvás, a félelem a harag irányítja őket, ami megakadályozza, hogy tisztán lássák a helyzetet, illetve felismerjék saját érdeküket. Ebben a felek közötti kommunikáció javításában, konfliktusfeloldásban, kompromisszumra jutásban nyújt segítséget a speciális végzettséggel is rendelkező családgondozó.

2012-ben a jelzőrendszeri jelzések száma összesen 608 volt. 6 alkalommal került sor a „Találkozások” című jelzőrendszeri találkozóra, amelyen egy-egy alkalommal az azonos területen dolgozó szakemberek vettek részt.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermeket nevelő családoknál a kialakult krízishelyzet – amely oka többnyire anyagi vonatkozású – megoldásában igyekszik a város segítséget nyújtani. A gazdasági válság, a munkanélküliség magával hozza, hogy egyre több család kerül még nehezebb anyagi helyzetbe, fokozatosan nő azok száma, akik segítségre szorulnak, amelyet az önkormányzat - többnyire - véglegesen megoldani a rendelkezésre álló forrásokból nem tud, annak időszakos enyhítésében tud csak segíteni.

Ennek formája főként az átmeneti segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás biztosítása, illetve nagy segítség - időszakonként, előre nem tervezhető időpontokban - a Magyar Élelmiszerbank Egyesület és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által biztosított EU élelmiszeradomány.

A lakhatás vonatkozásában előforduló krízishelyzetben a BVSZSZK által működtetett, mindkét nem fogadásra alkalmas hajléktalanszálló csak korlátozott lehetőséget biztosít, összesen 19 fő elhelyezésére alkalmas, az azonnali elhelyezés azonban szinte lehetetlen.

A nem megfelelő környezeti és a szociális helyzet egyre több pszichés megbetegedést generál. A BVSZSZK Gyermekjóléti Szolgálatánál 2002-től működik a pszichológiai szolgáltatás. A szolgáltatást igénybe vevők a BVSZSZK kliensei, a Gyermekjóléti Szolgálat kliensei, az Átmeneti Szállók lakói, óvodás gyermekek, általános- és középiskolás tanulók, a város lakói. A segítség módjai: konzultáció, pszichológiai tanácsadás krízis tanácsadás, személyiségteszt kitöltése, igény szerint csoportos foglalkozások.

A BVSZSZK-nál biztosított családkonzultáció feladata a családon belül előforduló együttélési, kapcsolati problémákban való segítségnyújtás. Az igénybevétel okai többnyire a megromlott párkapcsolat, válás, munkanélküliség, szenvedélybetegség, hozzátartozó elvesztése, illetve gyermeknevelési problémák (serdülőkori krízis, magatartásprobléma).

A Támogató Szolgálat napi segítségével 2012-ben 6 fogyatékos gyermek járt fejlesztésre a Napraforgó Gyógypedagógiai Központba, 2 gyermek a Békéscsabai Esély Pedagógiai Központba, valamint 1 gyermek a helyi Tisza Kálmán Közoktatási Intézmény Gyógypedagógiai részlegére. A Szolgálat segítséget nyújt a fogyatékos gyermek orvosi vizsgálatokra eljuttatásában (pl. Szeged, Budapest). A családok ezen felmerülő problémáikat nem, vagy nehezen tudják egyedül kezelni.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Jellemzően a városban működő, gyermekekkel foglalkozó intézmények, szervezetek biztosítják a gyermekek számára az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokat.

- Az oktatási intézmények, egyházi és civil szervezetek rendszeresen sport programokat, és szabadidős foglalkozásokat szerveznek.
- A nemzetiségi önkormányzatok nyári táborokat szerveznek, melyeket bárki igénye szerint, és anyagi helyzete függvényében igénybe vehet.
- A BVSZSZK 2012-ben immár nyolcadik alkalommal szervezte meg a „Fuss a nyárba” szünidőköszöntő futóversenyt. A program célja elsősorban a gyermekek és a felnőttek figyelmének felhívása a rendszeres sportolásra, az egészséges életmód fontosságára.
- Minden évben - 2012-ben június 25-től augusztus 3-ig - nyári napközis tábor szervezését és működtetését látja el a BVSZSZK a Békés-Dánfok Üdülőközpontban. A 6 hetes időszak alatt napi 30 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek felügyeletét biztosítják. A napi egyszeri meleg étkezés a nyári szociális gyermekétkeztetés keretén belül

van igénybe véve. A heti programtervben az irányított csapatmunkára, az egyéni és a közösségi élményszerzésre, az egyéni erősségek kidomborítására és a pihenésre, a kötetlen barátkozásra, játékokra van helyezve a hangsúly.

- A BVSZSZK immár második alkalommal rendezte meg a nyári gyermekétkeztetéssel egybekötött Játszóterei foglalkozást az Erzsébet Ligetben, 2012. augusztus 6-tól 2012. augusztus 24-ig, ahol színes és változatos készségfejlesztő programok kerültek szervezésre, hogy minden korosztály megtalálja a számára megfelelő foglalkozást. A programok között szerepeltek sport,- és kézműves foglalkozások, arcfestés és gyermekfelügyelet.
- A Mikulásnap délutáni ünnepségen 20 kisiskolás vesz részt a BVSZSZK által működtetett Derűs Házban, ahol megmutathatják kézműves ügyességüket, valamint báb előadáson vehetnek részt amelyek a téli ünnepekhez kapcsolódnak.
- Adventi program keretein belül 4 héten át, minden csütörtökön 14 -16 óráig tartalmas kézműves program várja a gyerekeket, ahol karácsonyfa díszeket, asztali díszeket készítenek, valamint mézes kalácsot díszítenek. Az elkészített munkákat hazavihetik a résztvevők.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Az oktatási intézményekben a tanév során közétkeztetés keretén belül biztosított a gyermekétkeztetés. Békés Város Önkormányzata minden évben pályázatot nyújt be a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-18 éves gyermekek nyári szociális étkeztetésének biztosítása érdekében. 2012-ben 44 napon keresztül naponta 400 gyermek részesülhetett egyszeri meleg étkezésben. 2013-ban 44 napon át 360 gyermek nyári étkeztetésére kapott lehetőséget önkormányzatunk.

Békésen 2011. január hó 8. napján kezdetét vette a „Hét krajcár” program, amely során - a nyári szünet kivételével - természetbeni ellátásként minden szombaton 150 gyermek jut meleg ételhez, ami vagy tartalmaz leves, vagy „klasszikus” főétel.

A program indításakor a cél az volt, hogy ne az amúgy is agyonterhelt szociális kasszákat szabdaljuk tovább, hanem a társadalmi szolidaritásra építve a közösen tenni akarás felé nyissunk. A rászoruló gyermekek hétvégi ételéhez jutását tűztük feladatul, mert fontosnak tartottuk, hogy a közösség tegyen a legkisebbek közül azokért, akiknek kevesebb jutott. A program anyagi oldalát szponzorok (cégek, vállalkozók, magánszemélyek, civil szerveződések) biztosítják. Az étel elkészítését a városban működő iskolák, a Polgármesteri Hivatal konyhája, a városban található valamennyi nagyobb konyha és étterem vállalták, hogy - önkéntes munka keretében, kigazdálkodva a szakácsok munkabéretét és a főzés energiaköltségét - a program során ellátják a főzés és az ebéd osztásának feladatát.

A program célközönsége a városban működő oktatási intézményektől kapott javaslatok alapján állt össze, illetve a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ tesz javaslatot azon rászoruló személyéről, ahol nem Békésen állnak tanulói jogviszonyban a gyermekek, tehát a helyi intézményektől javaslat rájuk nem érkezhett.

A szervezésben résztvevők kontrollálják az átvételt, és azt, hogy valós igények mentén haladjon a program. Egy család többször is sorra kerül az év során. 2012-ben 36 hétvégén összesen 5336 adag étel került kiosztásra. A programot, amely 2013-ban töretlenül folytatódik, több mint 100 magánszemély és vállalkozó, illetve 20 helyi szervezet segítette munkájával és adományával.

Városunk önkormányzat által fenntartott intézményeiben a 2012. évben 436 gyermek részesült tankönyvtámogatásban, a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével. Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan

fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három- vagy többgyermekes családban él, valamint az a nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult tanuló, aki pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzéssel nem éltek.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

- A BVSZSZK-nál a gyermekek részére segítséget nyújtó ingyenes korrepetálás működik, ahol a sikertelen teljesítményt nyújtó tanulókkal napi rendszerességgel, a készségi tárgyakon kívül minden tárgyból önkéntesek végzik a tanulók felkészítését.
- Békés Város Önkormányzata az elmúlt évben is vállalta a - a BVSZSZK segítségével - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-18 éves gyermekek nyári szociális étkeztetéséről való gondoskodást. 2012. június 25-től 2012. augusztus 24-ig, 44 napon keresztül naponta 400 gyermek részesülhetett egyszeri meleg étkezésben. Elmondható, hogy bár jóval magasabb számban részesültek családok gyermekei meleg étkeztetésben a 2011-es évhez, ennek ellenére még mindig nő az igény az e fajta természetbeni támogatásokra, hiszen a rászorulóknak száma évről évre nő.
- A „Házhoz megy a Mikulás” programban minden évben 50 család kap csomagot, melyek tartalma adományokból tevődik össze.
- A Békés Város Önkormányzata által szervezett Városi Karácsonyi Ünnepeket által minden évben 100 háztartásba kerül tartós élelmiszer-csomag. Az egyének és családok kiválasztása a jelzőrendszer tagjainak véleménye és javaslata alapján történik.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

2013. január 1-jétől az általános iskola fenntartója az állam lett, működtetője az önkormányzat maradt.

Az önkormányzat alapellátási kötelezettségei és önként vállalt feladatai ellátása értelmében gondoskodik köznevelési intézményei fenntartásáról, illetve működtetéséről: a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde fenntartója, a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat működtetője.

Az alapfokú művészeti iskola szolgáltatásait a hátrányos helyzetű tanulók térítési díj nélkül vehetik igénybe.

A városban 4 óvodafenntartó működik:

- Békés Város Önkormányzata: Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde (7 békési feladat-ellátási hellyel)
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Békéscsabai (megyei központi) Tankerület: Tisza Kálmán Közoktatási Intézmény, ezen belül a szakértői vélemény alapján a többi tanulóval együtt nem nevelhető-oktatható gyermekek számára létesített Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodája
- Békési Református Egyházközség: Szegedi Kis István Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül a Jantyik utcai Óvoda
- Reményhír Intézményfenntartó Központ: Reményhír Középfiskola, Szakképző Iskola, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül Epreskerti Óvoda

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		db
Az óvoda telephelyeinek száma		10
Hány településről járnak be a gyermekek		3
Óvodai férőhelyek száma		636
Óvodai csoportok száma		29
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		6:30h-tól 17:30h-ig
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		4 hét
Személyi feltételek		Fő
Óvodapedagógusok száma		59
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma		59
Gyógypedagógusok létszáma		2
Dajka/gondozónő		29
Kisegítő személyzet		10
		Hiányzó létszám
		0
		0
		0
		0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	854	31	656	10	652	1
2009	820	31	656	10	634	1
2010	825	30	646	9	667	0
2011	819	31	656	10	655	1
2012	756	29	656	10	640	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működik. Az intézménykeretei között 7 békési feladat-ellátási hely működik. Az óvodai férőhelyek és az óvodai gyermekcsoportok száma évek óta állandónak mondhatóak. A férőhelyek száma elegendő valamennyi gyermek ellátására. Felsőfokú végzettségű pedagógusok látják el az óvodai nevelést, pedagógushiány nincs.

Az óvodai adatok csoportonként:

Óvoda	Tagóvoda	Óvodai csoport foka	gyermek-, tanulólétszám az osztályban, csoportban							
			Összesen	HH	HH%	HHH	HHH%	SNI	SNI %	

Óvoda	Tagóvoda	Óvodai csoport foka	gyermek-, tanulólétszám az osztályban, csoportban						
			Összesen	HH	HH%	HHH	HHH%	SNI	SNI %
Tisza K. EGYMI	EGYMI	vegyes	10	6	60,00%	1	10,00%	10	100,00%
SZ. K. I. Ref. ... Óvoda... (Jantyk)	Jantyk	kis	22	11	50,00%	0	0,00%	1	4,55%
		középső	23	12	52,17%	2	8,70%	0	0,00%
		nagy	24	10	41,67%	3	12,50%	0	0,00%
		vegyes	19	16	84,21%	1	5,26%	1	5,26%
Remény-hír Óvoda	Epreskert	vegyes	20	20	100,00%	12	60,00%	0	0,00%
		vegyes	18	18	100,00%	14	77,78%	0	0,00%
		vegyes	19	18	94,74%	10	52,63%	0	0,00%
		vegyes	19	18	94,74%	11	57,89%	0	0,00%
		vegyes	20	18	90,00%	12	60,00%	0	0,00%
		vegyes	20	18	90,00%	12	60,00%	0	0,00%
Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde	Központi (Fürkész = Baky)	vegyes	24	14	58,33%	2	8,33%	1	4,17%
		vegyes	24	13	54,17%	1	4,17%	0	0,00%
		vegyes	24	13	54,17%	1	4,17%	0	0,00%
		vegyes	24	14	58,33%	1	4,17%	0	0,00%
		vegyes	25	13	52,00%	2	8,00%	0	0,00%
		vegyes	24	15	62,50%	2	8,33%		
	Bóbita (Integrált = Ótemető)	kis	21	8	38,10%	0	0,00%	2	9,52%
		középső	22	10	45,45%	0	0,00%	2	9,09%
		nagy	21	10	47,62%	1	4,76%	2	9,52%

Óvoda	Tagóvoda	Óvodai csoport foka	gyermek-, tanulólétszám az osztályban, csoportban						
			Összesen	HH	HH%	HHH	HHH%	SNI	SNI %
Hunyadi	vegyes	17	16	94,12%	10	58,82%	0	0,00%	
	vegyes	16	16	100,00%	10	62,50%	0	0,00%	
Korona	vegyes	24	6	25,00%	0	0,00%	1	4,17%	
	vegyes	25	6	24,00%	0	0,00%	0	0,00%	
Teleki	kis	25	7	28,00%	1	4,00%	0	0,00%	
	középső	25	5	20,00%	0	0,00%	0	0,00%	
	nagy	25	6	24,00%	0	0,00%	0	0,00%	
Újvárosi (=Csabai)	vegyes	22	12	54,55%	2	9,09%	1	4,55%	
	vegyes	22	12	54,55%	2	9,09%	0	0,00%	
	vegyes	21	11	52,38%	1	4,76%	0	0,00%	
Végyvári (=Névtelen)			13	86,67%	6	40,00%	1	6,67%	
	vegyes	15							
	vegyes	16	13	81,25%	6	37,50%	1	6,25%	
31 csoport		656	380	57,93%	114	17,38%	23	3,51%	

A lakókörnyezetek különbsége az egyes tagóvodák szociális mutatóit is erősen befolyásolja.

Az óvoda minden igénylőnek biztosítani tudja az ellátást, bár a tagóvodák férőhely-igénye jelentős átrendeződést mutat az elmúlt két évben.

A jelenlegi körzetek (az egyházi óvodák körzete Békés város):

Körzetesítés és ellátási kötelezettség az önkormányzati óvodákon	Férőhely	Felvett gyermek	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde békési tagintézményei; Reményhír Intézményfenntartó Központ Epreskerti óvodája; Békési Református Egyházközség Jantyik utcai óvodája; EGYMI nélkül				
			2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010
Központi (Baky)	150	145	220	240	219	219	218
Reményhír - Epreskerti	96	96	596	639	584	559	540
Hunyadi	50	33	63	71	51	55	56
Bóbita (Integrált, Ótemető)	55	64	85	97	86	85	78
SZKI Református - Jantyik	80	88	596	639	584	559	540
Korona	50	49	42	36	41	30	31
Teleky	60	75	80	85	79	76	68
Újvárosi	65	65	51	49	49	42	41
Végyvári	50	31	55	61	59	52	48
Összesen	656	646	596	639	584	559	540

A demográfiai mutatók szerint a következő években az átlaglétszám évi 186 gyermek, ami alapján az óvodai férőhelyek száma elegendő. A két egyházi óvoda azonos lakóközterből esett ki, így a hozzájuk legközelebb eső Központi Óvoda gyermeklétszáma látszólag irreálisan magas a férőhelyszámhoz képest, de a felvettek alapján látható, hogy a két egyházi óvoda a körzet terheit leveszi a válláról. A Bóbita Tagóvoda rendelkezik mozgásfejlesztő eszközökkel, illetve még ennek a körzete nagyobb, mint a férőhelyek száma. Ezt a problémát óvodabővítéssel oldja meg az önkormányzat a (nyertes) DAOP 4.2.1-11-2012-005. számú pályázat keretében.

Az óvodák nyitvatartási ideje jól illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez is, a szülők már reggel 6.30 órától vihetik a gyerekeket, ahol este 17.30 óráig tartózkodhatnak. Az óvodák a nyári szünetben felváltva vannak nyitva, a gyermekek ellátása igény esetén az ügyeletes óvodában megoldott.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi

elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerzhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A szakértői bizottság véleményének figyelembe vételével az oktatási intézmények biztosítják a korai fejlesztést és gondozást az érintett gyermekek esetében. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde a 2009-2010. nevelési évtől a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek Integrációs Pedagógiai Programban foglalt képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítésben vesz részt. Ez a program támogatja leghatékonyabban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, megkönnyíti az óvodai nevelésbe történő beilleszkedést, nevelő hatással bír a szülőre, ezen túl a gyermekek felzárkóztatását, társadalmi integrációját hivatott teljesíteni.

Az integrációs program lényege: Az óvodás korú gyermekek felkutatása, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetűekre. Az érintett gyermekek óvodai beiratásának támogatása. Az óvodai nevelés biztosítása a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére három éves kortól. A 3-7 éves hátrányos helyzetű gyermekek nevelése integrált szervezési formában, egyéni adottságaik és képességeik figyelembe vételével. Szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése. Az érintett szülők bevonási arányának növelése a gyermekek egyéni, eredményes beszoktatása érdekében, együttműködés és partneri kapcsolatok kiépítése a szülőkkel, gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása. Az iskolába való átmenet megkönnyítése. Prevenció a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésre, illetve szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel, szervezetekkel és szakemberekkel. Az óvodába járó halmozottan hátrányos gyermekek szociális helyzetéből fakadó hátrányainak csökkentése, hiányzásuk minimalizálása, mert a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, a rendszeres óvodába járás elérése. A gyermekek fejlesztése a DIFER mérések alapján.

Az általános iskolai feladatellátást 4 fenntartó 4 intézménye végzi a városban:

- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Békési Tankerület: Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai szakszolgálat
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Békéscsabai (megyei központi) Tankerület: Tisza Kálmán Közoktatási Intézmény, ezen belül a szakértői vélemény alapján a többi tanulóval együtt nem nevelhető-oktatható gyermekek számára létesített Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény általános iskolája
- Békési Református Egyházközség: Szegedi Kis István Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül Református Általános Iskola és Karacs Teréz Tagiskola
- Reményhír Intézményfenntartó Központ: Reményhír Középiskola, Szakképző Iskola, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül Eötvös József Általános Iskola.

4.4.7. sz. táblázat – általános iskolában tanulók száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	861	898	1759	1018	57,9%
2011/2012	844	903	1747	1151	65,9%

Forrás: TeIR, KSH, T-star

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma db
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	
2010/2011	40	40	78	4	4	8	6
2011/2012	38	42	80	4	4	8	6
2012/2013	40	40	79	4	4	8	6

Forrás: TeIR, KSH, T-star

Az általános iskola osztályok száma viszonylag állandó, a demográfiai adatok alapján a következő 6 évben évfolyamonként 8-8 osztályra kell számítanunk.

4.4.9. számú táblázat - Általános iskolások adatai – el- és bejárás

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	2035
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	68
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	213
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	914
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	392

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az általános iskolás korúak nagy számban nem helyben kapják meg az ellátást. Jellemző okai:

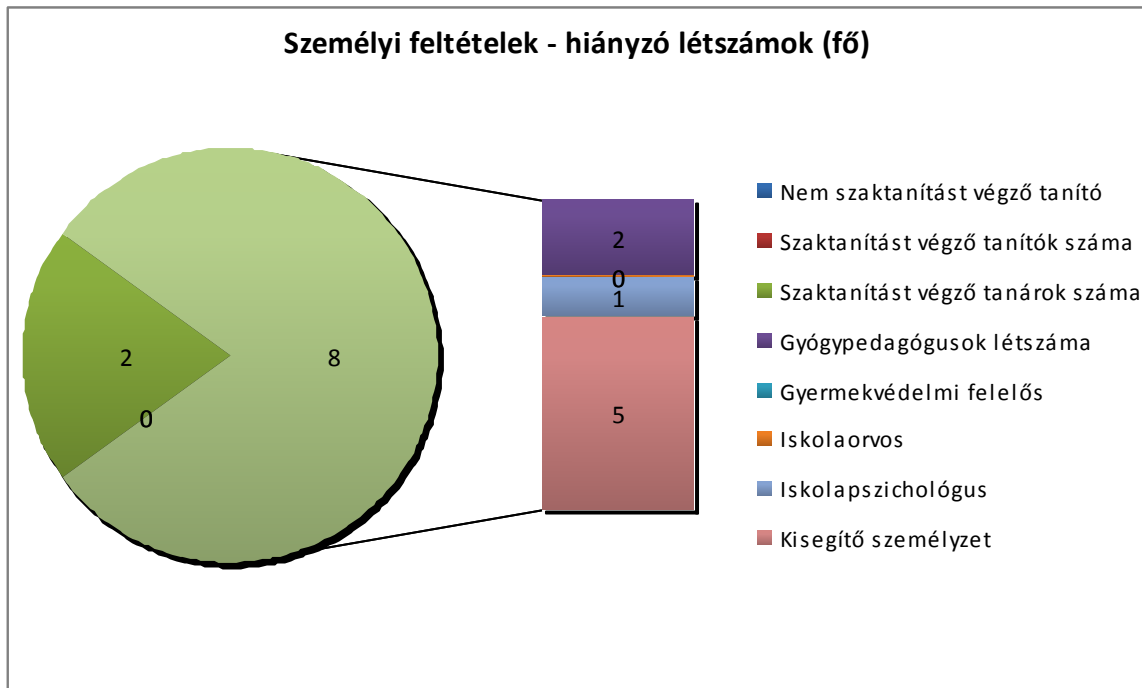
1. Szülők külföldi munkavállalása
2. Speciális ellátásokra szoruló gyermekek más településen veszik igénybe az ellátást.
3. A 8 és 6 évfolyamos gimnáziumokba sok gyermeket íratnak be.

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	85	0
Szaktanítást végző tanítók száma	6	0

Szaktanítást végző tanárok száma	85	2
Gyógypedagógusok létszáma	17	2
Gyermekvédelmi felelős	3	0
Iskolaorvos	4	0
Iskolapszichológus	0	1
Kisegítő személyzet	80	5

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

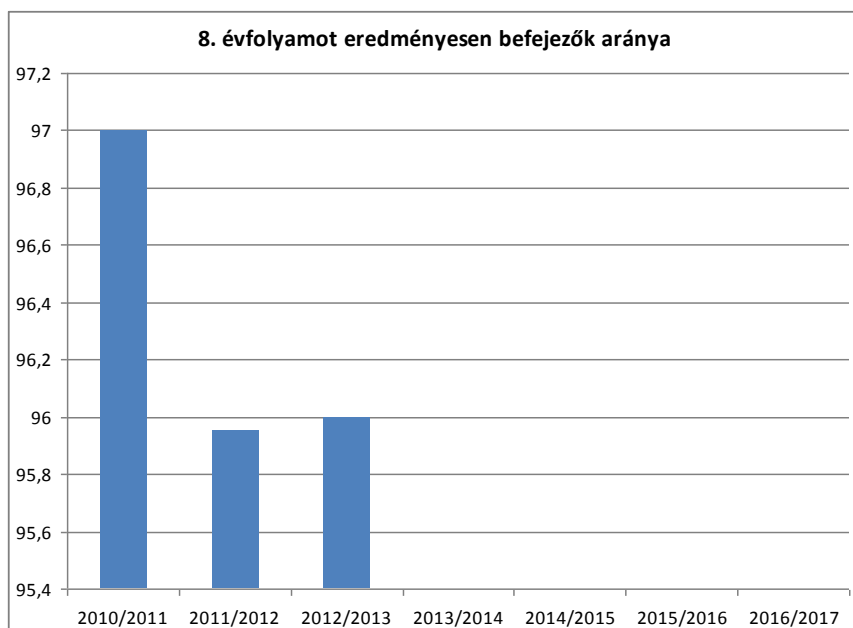

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	262	97
2011/2012	247	95,95
2012/2013	210	96

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A táblázat a több mint 95 %-os eredményességet mutatja, mely a halmozottan hátrányos helyzetűek körében is hasonló.

Az iskolák adatai osztályonkénti bontásban:

Iskola	Tagiskola	osztály	gyermek-, tanulólétszám az osztályban						Osztályszervezés módja			
			Összesen	HH	HH%	HHH	HHH%	SNI	SNI %	Normál tanterv	Emelt szintű oktatás	Gyógypedagógiai tagozat
		1. a	28	11	39,29%	4	14,29%	1	3,57%		x	
		1. b	29	7	24,14%	3	10,34%	1	3,45%	x		

Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat	Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola	1. c	27	18	66,67%	7	25,93%	1	3,70%	x			
		2. a	22	15	68,18%	4	18,18%					x	
		2. b	23	12	52,17%	4	17,39%	3	13,04%	x			
		2. c	25	7	28,00%	4	16,00%	1	4,00%	x			
		3. a	26	10	38,46%	4	15,38%					x	
		3. b	21	14	66,67%	7	33,33%	1	4,76%	x			
		3. c	25	10	40,00%	4	16,00%	2	8,00%	x			
		4. a	23	9	39,13%	6	26,09%	1	4,35%			x	
		4. b	23	11	47,83%	5	21,74%	1	4,35%	x			
		4. c	19	11	57,89%	2	10,53%	1	5,26%	x			
		5. a	26	11	42,31%	6	23,08%	2	7,69%			x	
		5. b	27	8	29,63%	1	3,70%	0	0,00%	x			
		5. c	29	16	55,17%	2	6,90%	0	0,00%			x	
		6. a	21	16	76,19%	8	38,10%	1	4,76%			x	
6. b	26	11	42,31%	5	19,23%	1	3,85%	x					

		6. c	28	7	25,00%	3	10,71%	2	7,14%		x	
		7. a	28	8	28,57%	3	10,71%	1	3,57%		x	
		7. b	23	8	34,78%	7	30,43%	1	4,35%	x		
		7. c	24	9	37,50%	5	20,83%	1	4,17%		x	
		8. a	21	15	71,43%	14	66,67%	3	14,29%		x	
		8. b	25	13	52,00%	7	28,00%	7	28,00%	x		
		8. c	27	5	18,52%	4	14,81%	0	0,00%		x	
Reményhír Intézmény Eötvös József Általános Iskola	Eötvös**	1.a	13	11	84,62%	5	38,46%	1	7,69%	x		
		1.b	12	11	91,67%	7	58,33%	1	8,33%	x		
		2.a	12	9	75,00%	2	16,67%	0	0,00%		x	
		2.b	16	15	93,75%	9	56,25%	2	12,50%	x		
		3.a	19	16	84,21%	9	47,37%	3	15,79%	x		
		3.b	16	16	100,00%	12	75,00%	4	25,00%	x		
		4.a	21	14	66,67%	8	38,10%	4	19,05%	x		
		4.b	19	15	78,95%	8	42,11%	3	15,79%	x		
		5.a	16	11	68,75%	4	25,00%	2	12,50%		x	
		5.b	16	15	93,75%	10	62,50%	4	25,00%	x		
		5.s	25	12	48,00%	3	12,00%	1	4,00%		x	
		6.a	20	15	75,00%	13	65,00%	5	25,00%		x	
		6.b	18	16	88,89%	10	55,56%	6	33,33%	x		
		6.s	17	10	58,82%	4	23,53%	0	0,00%		x	
		7.a	18	16	88,89%	13	72,22%	4	22,22%		x	
		7.b	14	10	71,43%	7	50,00%	5	35,71%	x		
8.a	21	18	85,71%	12	57,14%	1	4,76%		x			
8.b	16	16	100,00%	10	62,50%	2	12,50%	x				
Szegedi K. I. Ref. Gimm. Ált. Isk. Óvoda és Kollégium	Karacs**	1.a	13	13	100,00%	5	38,46%	5	38,46%	x		
		1.b	18	10	55,56%	3	16,67%	0	0,00%	x		
		2.a	19	11	57,89%	2	10,53%	1	5,26%	x		
		2.b	20	9	45,00%	4	20,00%	1	5,00%	x		
		3.a	20	14	70,00%	6	30,00%	5	25,00%	x		
		3.b	20	13	65,00%	4	20,00%	2	10,00%	x		
		4.a	22	7	31,82%	0	0,00%	1	4,55%	x		
		4.b	22	13	59,09%	5	22,73%	3	13,64%	x		
		5.a	14	7	50,00%	2	14,29%	2	14,29%	x		
		5.b	13	5	38,46%	0	0,00%	1	7,69%	x		
		6.a	18	9	50,00%	0	0,00%	2	11,11%	x		
		6.b	25	5	20,00%	0	0,00%	0	0,00%	x		
		6.c	19	9	47,37%	1	5,26%	2	10,53%	x		
		7.a	20	10	50,00%	0	0,00%	2	10,00%	x		
		7.b	22	10	45,45%	1	4,55%	3	13,64%	x		
8.a	30	4	13,33%	0	0,00%	2	6,67%	x				
8.b	27	17	62,96%	8	29,63%	3	11,11%	x				

* Az Eötvös József Általános Iskola 2012 szeptemberéig a Békési Kistérségi Általános Iskola (ma Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola) székhelyintézménye volt.

** A Karacs Teréz Általános Iskola 2011 szeptemberéig a Békési Kistérségi Iskola (ma Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola) tagiskolája volt.

Szegedi K. I. Ref. Gimn. Ált. Isk. Óvoda és Kollégium	Ref. Ált. Isk.	1.A	20	12	60,00%	2	10,00%			x		
		1.B	16	5	31,25%	1	6,25%			x		
		1.C	16	8	50,00%	3	18,75%	2	12,50%	x		
		2.A	22	10	45,45%	1	4,55%			x		
		2.B	22	12	54,55%	1	4,55%	1	4,55%	x		
		3.A	24	15	62,50%					x		
		3.B	24	15	62,50%	6	25,00%	1	4,17%	x		
		3.C	24	19	79,17%	1	4,17%			x		
		4.A	24	10	41,67%			1	4,17%	x		
		4.B	25	12	48,00%					x		
		4.C	23	17	73,91%	3	13,04%	3	13,04%	x		
		5.A	21	16	76,19%	2	9,52%			x		
		5.B	24	14	58,33%	2	8,33%			x		
		5.C	21	15	71,43%	4	19,05%			x		
		6.A	21	14	66,67%	5	23,81%	3	14,29%	x		
		6.B	21	12	57,14%					x		
		7.A	30	20	66,67%	3	10,00%	8	26,67%	x		
		7.B	27	8	29,63%	1	3,70%			x		
		8.A	21	12	57,14%	2	9,52%	1	4,76%	x		
8.B	28	12	42,86%			1	3,57%	x				
8.C	21	18	85,71%	5	23,81%	4	19,05%	x				
Tisza K. Közokt. Int.	EGYMI	1-2.a.	11	6	54,55%	1	9,09%	11	100,00%			x
		2.b.-3.	10	4	40,00%	2	20,00%	10	100,00%			x
		4.	10	5	50,00%	2	20,00%	10	100,00%			x
		5.	9	5	55,56%	2	22,22%	9	100,00%			x
		6.	13	7	53,85%	5	38,46%	13	100,00%			x
		7.	12	6	50,00%	4	33,33%	12	100,00%			x
		7.cs.	4	2	50,00%	1	25,00%	4	100,00%			x
		8.	11	6	54,55%	5	45,45%	11	100,00%			x
88 osztály			1802	991	54,99%	370	20,53%	220	12,21%	61	19	8

Az nevelési-oktatási intézmények biztosítják a tanulók, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók iskolai ellátását, a tanulási esélyegyenlőséget.

Ennek érvényesítéséhez a következő elvek szerint biztosítják a nevelő-oktató munka feltételeit: kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1–6. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése a 7-8. évfolyamon, a tanulók tanulási nehézségeinek, zavarainak feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén (BTMN tanulók fejlesztése, SNI tanulók rehabilitációs foglalkozásai, fejlesztő foglalkozások, tanórai és a fejlesztő foglalkozások vezetése egyéni fejlesztési terv szerint). A tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek

alkalmazása, a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül, adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása, egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési értékelési eljárások alkalmazása.

A korai segítségnyújtásnak, a felzárkóztatásnak és a tehetséggondozásnak a kiemelt kezelésével a tanulók esélyei nőnek, melyet az alábbi tevékenységek segítenek elő: tanulási nehézségek feltárása, problémái megoldásának segítése. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók fejlesztése, SNI tanulók rehabilitációs foglalkozásai, továbbtanulásra felkészítő foglalkozások, tehetségfejlesztő foglalkozások, szakkörök, sportkörök biztosítása, az SNI és a BTMN tanulók tanórai és a fejlesztő foglalkozásai egyéni fejlesztési terv szerint, a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése. Képesség kibontakoztató és integrációs program (IPR) a helyi tantervben foglaltak szerint szerint működik. Az iskola pedagógusai különös figyelmet fordítanak a tanár-szülő-diák viszony javulására, a szülővel való kapcsolattartás erősítésére.

Az iskola a tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, szakkörök, versenyek, vetélkedők, iskolai sportkörök, hagyományőrző tevékenységek, tanulmányi kirándulások, erdei iskola, iskolai könyvtár keretében is biztosítja a tanulók számára a délutáni, hétvégi szabadidő tartalmas, értékes eltöltését. Az iskolákban emelt szintű ének-zene, idegen nyelv és matematika oktatás folyik, a mindennapos testnevelés mellett pedig közoktatási típusú sportiskola működik. A sportiskolai oktatás továbbvitelére a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és a Szegedi Kis István Gimnázium együttműködési megállapodása nyújt lehetőséget.

Békés városban három fenntartó működtet középiskolát:

- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Békéscsabai (megyeközponti) Tankerület: Tisza Kálmán Közoktatási Intézmény, ezen belül a békési feladatellátási helyeken speciális szakiskola, szakiskola, szakközépiskola, gimnázium.
- Békési Református Egyházközség: Szegedi Kis István Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, ezen belül gimnázium.
- SZILTOP Oktatási Nonprofit Kht.: Kölcsey Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Békési Tagintézmény, gimnáziumi felnőttoktatás

A Tisza Kálmán Közoktatási Intézmény 950-1000 Békésre járó tanulójának 45 %-a hátrányos, 14 %-a halmozottan hátrányos helyzetű. A tanulók alig fele békési lakos, közülük 132 fő halmozottan hátrányos helyzetű, ami az iskolát választók több mint negyede.

A Szegedi Kis István Gimnázium 280-300 tanulójának 90 %-a békési. A tanulók 37 %-a hátrányos helyzetű és 3 %-a halmozottan hátrányos helyzetű.

A felnőttoktatásban e kategóriák nem vizsgálhatók, a jelentkezők mintegy 75 %-a azonban szociálisan rossz helyzetben van, illetve a korábban lemorzsolódottak vagy szakmunkásképző iskolai végzettséggel rendelkezők.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az általános iskolás gyermekek fejlesztésére irányuló munkát az intézmények pedagógusai mellett az általános iskola fejlesztő pedagógusai, gyógypedagógusai, pszichológusa végzik, a Pedagógiai Szakszolgálat keretein belül. A gyógypedagógusok, a pszichológusok kellő érzékenysége, szakmai tudása, a fogadó pedagógus szemlélete, nyitottsága, segítőkészsége, kreativitása, megfelelően alkalmazott pedagógiai módszerei, elengedhetetlen feltételei az eredményes munkának.

A 12 szakember éves átlagban 520-550 gyermeket lát el.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs tendenciák

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

Az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések:

A fenti táblázatban a halmozottan hátrányos helyzetűek számában mutatkozó különbségek az országos kompetenciamérés eredményeiben is megmutatkoznak.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A BVSZSZK-nál a gyermekek részére ingyenes korrepetálás működik, ahol a sikertelen teljesítményt nyújtó tanulók felkészítését napi rendszerességgel, a készségtárgyakon kívül minden tárgyból önkéntesek végzik.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat keretében évente 120-150 szociálisan rászorult fiatal részesül támogatásban.

Az Arany János tehetséggondozó programban minden évben van pályázónk, aki szociális helyzete és tehetsége kapcsán arra érdemes. A város havi 6.000 Ft,- szociális ösztöndíjjal támogatja a programban résztvevőket.

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével.

Az Útravaló Esélyegyenlőségi Ösztöndíjra az általános- és középiskolák sikerrel pályáznak, évente 100 fő körül van a nyertesek száma.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
HHH-s gyermekek motivátlansága	<ol style="list-style-type: none"> 1. Családok motiválása, bevonása óvodai programokba 2. egyéni és csoportos foglalkozások: vízhez szoktatás, színházlátogatás, játszóházak
HHH-s gyermekek iskolai sikertelensége	<ol style="list-style-type: none"> 1. Óvoda-iskola átmenet elősegítése intézmények közötti programokkal
HHH-s gyermekek iskolák közötti aránya rendkívül eltérő	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problémák jelzése a fenntartók felé 2. Iskolába járás megkönnyítése
HH-s és HHH-s gyermekek szabadidős tevékenységhez jutásának támogatása	Ingyenes úszásoktatás biztosítása 3. osztályos tanulók számára
Szociálisan rászoruló fiatal felnőttek kis számban vesznek részt felnőttoktatásban	Érettségit adó felnőttoktatás támogatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniós irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nőket és férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság, stb. területén. Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, a munkaerő-piaci speciális helyzetét többek között az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezdednek rájuk, a szerepek összehangolása néha nehézséget jelenthet mindkét fél számára.

A gyermekgondozási szabadságról (GYES, GYED, GYET) visszatérni szándékozó, illetve a kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre való visszatérés több szempontból is nehéz feladatot jelent. A munkaadók sokszor gondolják azt, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyermekük esetleges betegségei, a család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatók. Munkától való tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, megkopnak, amely alkalmazásukban hátráltathatja őket (főleg, ha több gyermek születése miatt hosszabb időt

töltötték távol). Még nagyobb hátrányban vannak azok, akik gyermeküket, vagy gyermekeiket egyedülállóként nevelik, és/vagy esetleg pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkeznek.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebktv. pedig megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

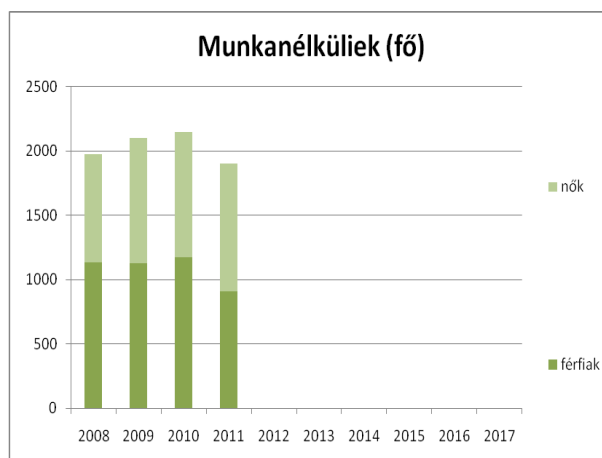
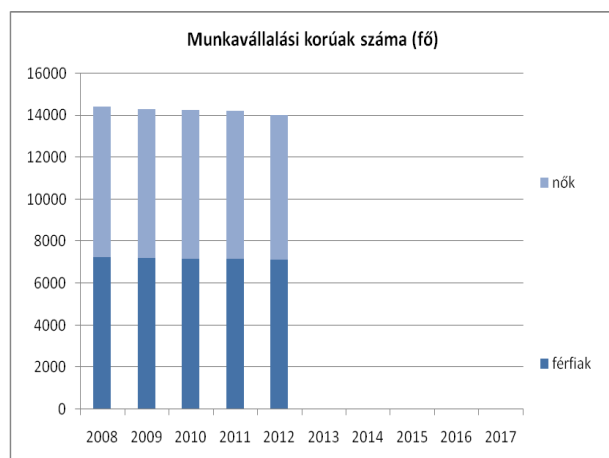
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza. Ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor.

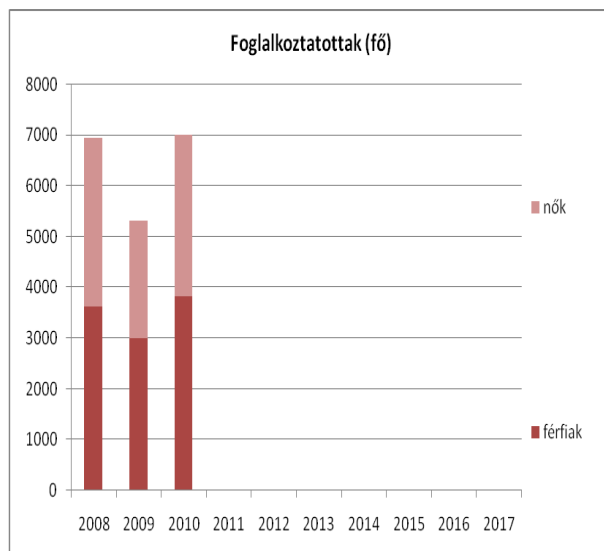
A HEP elkészítése folyamán vizsgált adatok tükrében (pl. 2. sz. tábla) megállapítható, hogy a nők száma városunkban magasabb, mint a férfiak száma, a település összlakosságának 51 %-a nő. A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

A nők számát az aktív korú lakónépesség arányában vizsgálva megállapítható, hogy ebben a korosztályban számuk a férfiakénál alacsonyabb, amely a nyilvántartott álláskeresők viszonylatában is egyenes arányban van. (3.2.1. számú tábla) Az állami foglalkoztatási szerv adatait a nők foglalkoztatási esélyeinek tekintetében vizsgálva megállapítható, hogy a 180 napnál régebben nyilvántartásban szereplő nők aránya magasabb a férfiakénál. (3.2.3. számú tábla)

Az **5.1.1. számú táblázat** adataiból kitűnik, hogy településünkön 2008-2010. évben lényegesen magasabb a munkanélküli nők száma, mint a férfiaké, 2011-ben ez az arány azonban megfordul. 2008-ban közel 4-5%-kal volt alacsonyabb a munkavállalók aránya. A felsőoktatásban jellemzően magasabb a nők száma. Ugyanakkor a regisztrált munkanélküliek körében 42% a nők aránya. Az adatokat befolyásolhatja, hogy a nők nem minden esetben regisztrálnak munkanélküliként, hanem háztartást vezetnek.

Az adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívák között (GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt. Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerő-piacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak. Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között oka lehet az is, hogy településünkön nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás. A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiszen az településünkön mindenki számára elérhető szolgáltatás. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

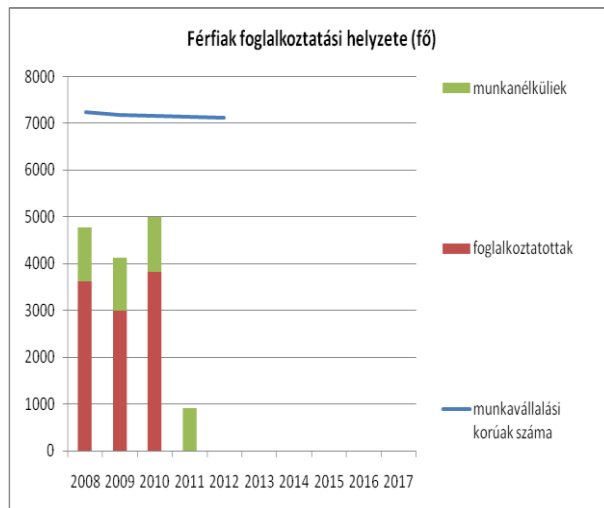
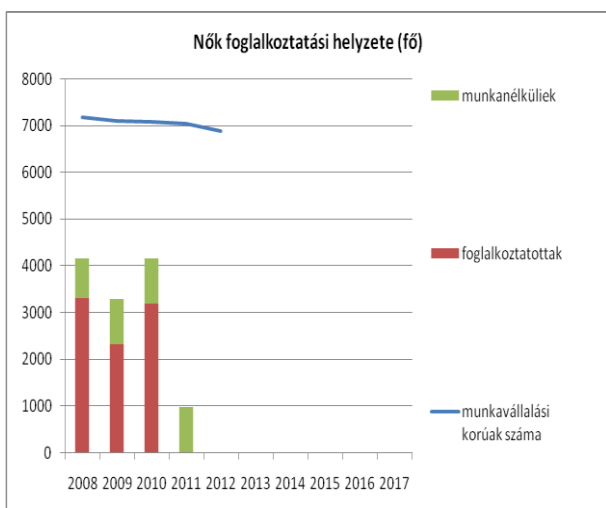

lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiszen az településünkön mindenki számára elérhető szolgáltatás. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Kiemelten hátrányos helyzetben vannak:

- a 45 év feletti nők,
- a GYES-en lévő és a kisgyermekes anyukák,
- a roma nők.

Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt sem. A település a munkanélküliek foglalkoztatását elsősorban a Startmunka-program kereteiben igyekszik megoldani. Tapasztalat, hogy a munkaerő-piacon való elhelyezkedés nehezebb azok számára, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. A nők hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén mind a bérkülönbség, mind az adott munkakör betöltéséhez szükséges alkalmasság esetén is megfigyelhető.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	7230	7182	3626	3307	1134	845
2009	7178	7103	2995	2320	1126	974
2010	7164	7083	3810	3183	1175	975
2011	7139	7046	n.a.	n.a.	910	994
2012	7120	6881	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Teir és helyi adatgyűjtés

n.a.

n.a.

A Békési kistérségben a nők foglalkoztatottsága felülreprezentált a kereskedelem, vendéglátás, a pénzügyi tevékenységek és a közösségi, személyi szolgáltatások nemzetgazdasági ágazatokban. Az oktatásban közel négyszer, az egészségügy és szociális ellátás területén közel ötször több nő dolgozik, mint férfi. A férfiak száma magasabb a közigazgatás, ingatlanügy, gazdasági szolgáltatás és a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágazatokban. A mezőgazdaságban és a szállítás, raktározásban háromszor, míg az építőiparban húszszor annyi férfi dolgozik, mint amennyi nő.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A városban kifejezetten nők foglalkoztatást segítő és képzési programokban való részvételéről tudomásunk nincs. Országos adatok szerint a foglalkoztatást segítő és képzési programok elősegítik a munkavállalás esélyét. Ugyanakkor a munkanélküli férfiak nagyobb eséllyel vesznek részt vállalkozás-támogatási programokba és vállnak vállalkozóvá. A bértámogatási programokba azonos eséllyel kerülnek be a nők és a férfiak. A helyi intézmények, munkaügyi központ, civil szervezetek által szervezett képzésekben, pályázati programokban építenek a nők jelenlétére. Foglalkoztatást segítő és képzési programokat szervez a munkaügyi központ, illetőleg a TKKI is (pl: „Nő az esély”- ezer roma nő- projekt keretében Békés városából roma nő vett részt a dajkaképzésen).

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, etnikai hovatartozás, illetőleg az is, ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezek a tényezők együttesen jelentkeznek. Az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetősége a település és agglomerációja kínálta munkahelyeken alacsony.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt

alkalmazni). A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése.

A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a versenyszférában nagyobb, mint a költségvetési szférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közsférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja.

A település egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.

A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító, jelenleg 196 férőhelyes intézmény a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek szakszerű gondozását – nevelését végzi. Ezen túlmenően a gyermekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő foglalkoztatást és étkeztetést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Békésen jelenleg 3 bölcsőde működik, de a csökkenő gyermeklétszám miatt 2013. július 1-től 2 bölcsőde látja el a feladatokat.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napköziben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	818	3	140		0	0	140
2009	831	3	140		1	14	154
2010	762	3	140		2	14	154
2011	730	3	160		2	14	174

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

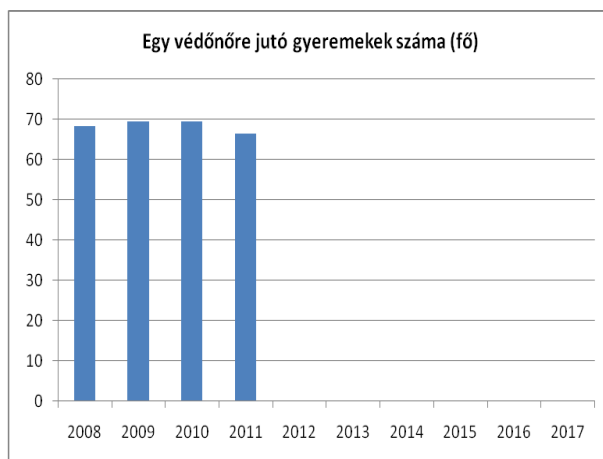
A településen biztosított az óvodai és iskolai ellátás is. Nem merült fel probléma ellátatlan gyermek kapcsán, illetve elutasított felvételtől. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény és felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti. Az általános iskolában az Nkntv. értelmében

2013. szeptember 1-étől 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Az önkormányzati intézmények saját hatáskörön belül oldják meg a nők rugalmas foglalkoztatását, összeegyeztetve a munka, a család, gyermeknevelés feladatát.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak a városban a védőnők. A védőnő nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitel szerűen élő várandós anyákat. Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

Békésen jelenleg 11 védőnő látja el feladatait. Az egy védőnőre eső átlagos gyermeklétszám pedig közel 70 gyermek. A védőnők létszáma a település 0-3 év közötti gyermekei számához igazodik. Sajnos a településen csökken a születések száma, így az egy védőnőre eső átlaglétszám is csökkent. A hatályos jogszabályok szerint az egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők (várandós, gyermekágyas anyák), gyermekek (újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig) és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen legfeljebb 250 fő lehet. A fenti táblázatból kitűnik, hogy az egy védőnőre jutó gyermekek száma optimális.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	12	818	68
2009	12	831	69
2010	11	762	69
2011	11	730	66

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A Védőnői Szolgálaton kívül a Családsegítő és Gyermejköléti Szolgálat is szervez a családtervezéshez, a gyermekgondozáshoz kapcsolódó programokat.

Baba-Mama klub: a csoportban lehetőség nyílik, hogy a hasonló örömmel, sikerekkel, problémákkal bíró szülők megosszák tapasztalataikat, véleményüket egymással.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családtagokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen.

Cél, hogy növelni kell az áldozatok részéről a bejelentési aktivitást, tudatosítva, hogy csak akkor lehet segíteni, ha szakemberekhez fordulnak. Az érintett gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű és rendszeresek a szülők közötti konfliktusok. A bántalmazások háttérében főként anyagi, párkapcsolati, pszichés problémák és szenvedélybetegség áll. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokat elsősorban a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ biztosítja. A Családsegítő és Gyermejköléti Szolgálat családsegítés keretében:

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságtérhekkkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossggal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat végez.

A helyettes szülői hálózat a gyermekjöléti szolgálat koordinálásával működő szolgáltatás, mely a gyermekek átmeneti gondozását biztosítja. A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátást biztosít, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban megoldani nem tudja. Városunkban egy helyettes szülőnél összesen 2 férőhely biztosított.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2008	9	2
2009	9	2
2010	9	2
2011	9	2
2012	9	2

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11 megválasztott képviselőjéből 2 nő. A Polgármesteri Hivatal alkalmazottainak 75 %-a nő, ebből vezető beosztást tölt be 4 fő, a vezetők 80 %-a . A város jegyzője is nő. Békésen az önkormányzati intézmények és intézmények vezetői között a vizsgált számok tükrében több a nő. A 10 intézmény vezetői közül 8 nő, ami 80 %-ot jelent. A gazdaságvezetők valamennyien nők, az igazgatóhelyettesek, tagintézmény vezetők között is mindössze 4 a férfi.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság. A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerő-piacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség ösztársadalmi probléma, melyet a Munkaügyi Központ, az Önkormányzat, szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni. A kismamák problematikájának enyhítésére jó kezdeményezés a Családsegítő és Gyermekegészségügyi Szolgálat szervezésében a már említett „Baba-Mama Klub”. A Városi Könyvtár és Kulturális Központ, a Múzeum - a GYES-en, GYED-en lévő kismamák képzettségi szintjén is javítandó - különböző szakkörök, nyelvtanfolyamok, számítógép ismereti, felhasználói képzési programokat szervezése.

Az önkormányzatnak az egészségügy, oktatás, területfejlesztés, foglalkoztatás, gazdaság, a helyi politika kultúra terén a szolgáltatások kialakítása során tekintettel kell lenni a nemek eltérő helyzetére és szükségletére, és törekedniük kell speciális, éppen nemük miatt jellemző problémák megoldására.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése
Nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

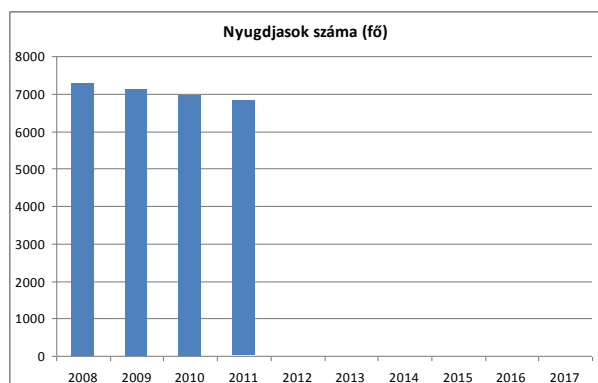
Békés lakosságszámának elemzésekor megállapítható, hogy míg az összlakosság száma csökken, az időskorúak száma emelkedik. Békés jellemzően előregedő település. A demográfiai adatokat vizsgálva az idősek helyzetére jellemző, hogy kevesebb a házasság, megnő az özvegyek, az egyedül élők száma. Ugyanakkor elmondható, hogy növekszik az átlag életkor, nő a nők élettartama.

Az idősek nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít számukra. A saját jogú nyugellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj és a rehabilitációs járadék. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás az özvegyi nyugdíj; az árvaellátás; a szülői nyugdíj; a baleseti hozzátartozói nyugellátások valamint az özvegyi járadék. A jövedelemmel nem rendelkező időskorúak részére időskori járadék állapítható meg, amely feladat vonatkozásában a hatáskört 2013. január 1-től a járási hivatalok gyakorolják.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	3046	4236	7282
2009	3025	4105	7130
2010	2966	3993	6959
2011	2900	3933	6833

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Általános tendencia, hogy a megélhetési gondok miatt az eltartó családtagoknak megnő a munkával töltött idejük, kevesebb időt tudnak az idős családtagokra fordítani, így megnőtt az igény

a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokra, mely Békésen teljes körűen biztosított. Ugyanakkor még mindig erősnek mondható az időseket támogató családi kapcsolati rendszerek hálózata. Generációk élnek együtt és segítik egymást. Mint a táblázat mutatja,

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

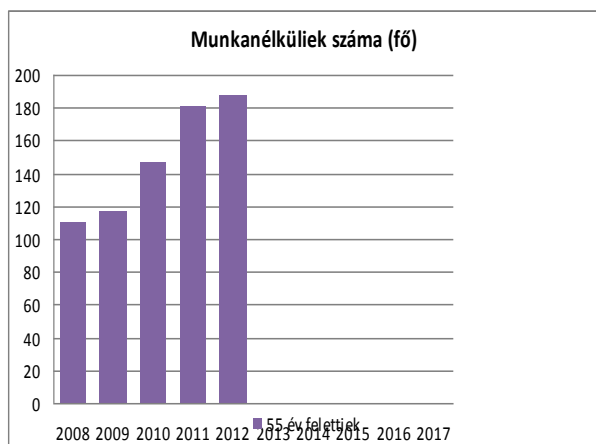
a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Békésen az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjasokat. Vizsgálva az időskorúak foglalkoztatását, településünkön is az országos tendencia érvényesül, miszerint nehezen lehet elhelyezkedni, munkát találni 55 év felett.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	1767	110	6%	1177	n.a.	0%
2009	2048	117	6%	1292	n.a.	0%
2010	2043	147	7%	1302	n.a.	0%
2011	2057	181	9%	1350	n.a.	0%
2012	1859	188	10%	1024	n.a.	0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Magyarországon a KSH adatai szerint 2010-ben az 55 év feletti korosztály foglalkoztatási rátája alig haladta meg az 50 százalékot. A táblázat is ezt a tendenciát tükrözi. Az intézmények, vállalatok ritkán alkalmaznak időseket, hiszen magasabb bért és addicionális költséget jelentenek számukra. Egy tanulmány szerint a két legerősebb érv, amit az 50 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmazódik az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett: a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel, nem fognak

más munkát keresni, megbecsülik a feladatokat, kevésbé kritikusak a felső vezetéssel és a munkahely működése kapcsán erős elkötelezettséget mutatnak. Emellett részmunkaidőben, vagy akár kiszervezéssel is hajlandók dolgozni. Ugyanez a megállapítás vonatkozik a nyugdíjas foglalkoztatottság vizsgálatához.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jut a civil szektornak, egyházi-, alapítványi- és magánszervezeteknek. Békésen több civil szervezet is biztosítja, szervezi az idősek szabadidő eltöltésének sokszínű programját, bekapcsolódva megyei, térségi rendezvényekbe. Helyi szinten ki kell emelni a Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületét, mely évek óta több mint 200 fő

időskorúnak az összefogását vállalta fel. Jelenlegi tagsága 206 fő, továbbá 10 fő tiszteletbeli tagja is van. Programjaik sokrétűek, az egész évet lefedő találkozási alkalmakat teremtenek.

A Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ által szervezett foglalkozások, klubok is elérhetők az idősek számára.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Szakirodalomból és kutatásokból köztudott, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el. A munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Az 55 év felettieket, illetve a tartós munkanélkülieket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

A jelenlegi jogszabályok szerint a munkavállalása anyagi szempontból előnytelen a nyugdíjasok számára.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Problémaként jelentkezik e korosztály elmagányosodása, az életkorral járó sajátosság a megözvegyülés magas száma. Ennek orvosolása a helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. A BVSZSZK szociális szolgáltatásai az elmagányosodás megelőzésében is fontos szerepet töltenek be, külön kiemelve az Idősek Klubjait. A bentlakásos intézményekben élőket e tárgykörben mindenben segíti az intézményi szervezetrendszer. A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár a fogyatékkal élők, idős személyek részére biztosítja a könyvek házhoz szállítását.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az életkor előrehaladásával az emberi szervezet változik, a megbetegedések száma emelkedik. Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni. Az intézményesített idősgondozás két szinten történik. Az egyik szintér az idős saját lakókönyezete, a másik a bentlakást biztosító idősek otthona. A kétféle ellátási forma átjárható az idősek igényeinek, szükségleteinek megfelelően.

Az étkeztetés keretében napi egyszeri meleg ételt biztosítanak azoknak a szociálisan rászorultaknak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai, vagy szenvedélybetegségük, hajléktalanságuk miatt. Az étkezést Békés város területén a BVSZSZK és a Magyar Püskösi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálatja biztosítja, összesen közel 600 igénylő részére.

Étkeztetés	Ellátottak száma				
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Békés Város Önkormányzata	158	195	314	280	280
Magyar Püskösi Egyház Országos Cigánymisszió	0	119	182	313	310

Forrás: Békés Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely biztosítja az ellátott önálló életvitelének fenntartását lakásán, lakókörnyezetében. Segítséget nyújt az ellátást igénybe vevő életkorának, egészségi állapotának és szociális helyzetének megfelelő fizikai, mentális és szociális szükségleteinek biztosításában. Házi segítségnyújtás keretében biztosítható az ellátottnak a környezetével való kapcsolattartása, háztartásának vitelében és a higiénia biztosításában való segítségnyújtás (bevásárlás, takarítás, mosás, meleg étel biztosítása), a házi orvos utasításainak megfelelő gondozási, ápolási feladatok ellátása. A gondozónő az ellátottal segítő kapcsolatot alakít ki, s a krízishelyzet kialakulásának megelőzésében, illetve a kialakult krízishelyzet elhárításában nyújt támogatást.

Jellemző, hogy a szolgáltatást igénybe vevők életkora nagyon előrehaladott. A házi segítségnyújtás tekintetében az ellátási hálózat jól kiépített, valamennyi szükségletet ki tud elégíteni a városban működő két szolgáltató, a BVSZSZK és a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálata.

Házi segítségnyújtás	Ellátottak száma				
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Békés Város Önkormányzata	73	82	101	100	100
Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió	0	208	221	220	220

Forrás: Békés Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, életkoruk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú személyek nagyfokú biztonsággal történő ellátását teszi lehetővé. A Mezőberény gesztorságával működő szolgáltatáshoz Békésen 8 db készülék tartozik.

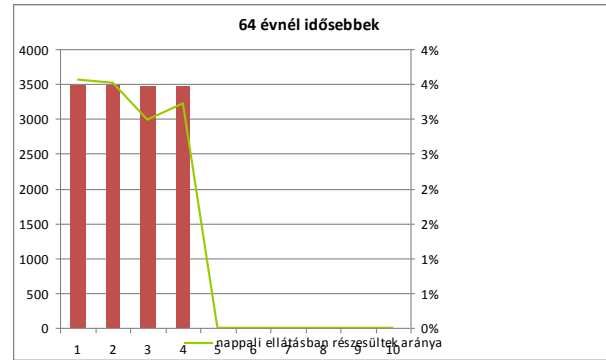
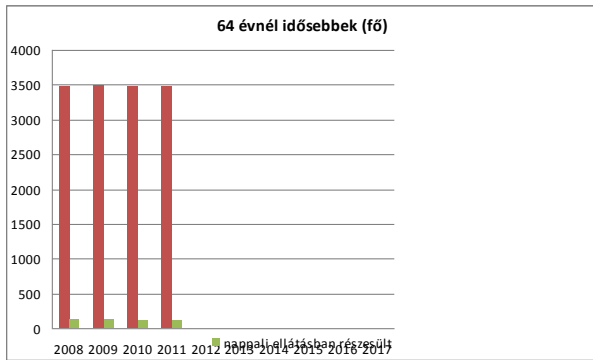
Idősek nappali ellátását városunkban az önkormányzat 110 fő ellátotti létszámmal, és a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió 30 fő ellátotti létszámmal működtet. Ezen ellátási formában az intézmények minden igényt kielégítenek, férőhelyre váró személy nincs. A 2011. január hó 1. napjától hatályos törvényi változások nyomán lehetőség nyílt a nappali ellátást nyújtó intézményekben demens személyek fogadására. Mivel az idősek nappali ellátásának keretei között működő klubok tagjai között voltak a demenciát igazoló szakvéleménnyel rendelkező személyek, 2011. április hó 1. napjától az Idősek Nappali Intézményeinek működési engedélyei módosításra kerültek oly módon, hogy a változatlan ellátotti létszámon belül demens személyek ellátását is biztosítani tudják.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	3480	124	4%
2009	3494	123	4%
2010	3474	104	3%
2011	3475	112	3%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nappali ellátás során városunkban a férőhelyek kihasználtsága maximális.

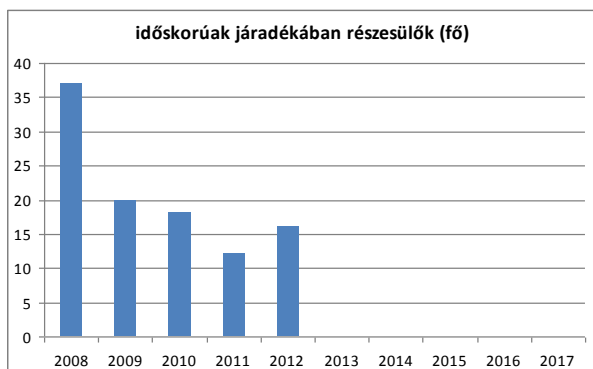

Városunk területén ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátást a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő Békés Megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum nyújt. Az idősek otthona Békésen, illetve további három telephelyén (Borostyánkert Otthon - Dévaványa, Nefelejcs Otthon - Okány, Vésztő) fogyatékos személyek illetve egy telephelyén (Borostyánkert Otthon - Füzesgyarmat) idős személyek ellátását végzi.

Az intézmény ellátási területe Magyarország közigazgatási területe, a dévaványai Borostyánkert Otthon, a vésztői és okányi Nefelejcs Otthon fogyatékosok nappali ellátása tekintetében Békés megye közigazgatási területéről fogadja az ellátást igénylőket.

A székhelyintézményben a férőhelyszám 299, melyből 1 férőhely emelt szintű férőhelyként engedélyezett. Az ellátottak részére az intézmény biztosítja a szükséges háziorvosi ellátást, szakorvosi ellátáshoz való hozzájutást, illetve a nővéri felügyeletet - szakképzett nővérek foglalkoztatásával - napi 24 órában. A lakók ellátása korszerű és családias körülmények között folyik. Cél az ellátottak aktivitásának megőrzése és fejlesztése, szomatikus, pszichés szociális állapotuk, életminőségük szinten tartása, javítása. Az intézmény az ellátottak számára olyan fizikai, mentális, életvezetési segítséget nyújt, melynek során a szociális, testi és szellemi állapotnak megfelelő, egyéni bánásmódban részesülnek.

A gondozást igénylő idős és egészségi állapotuk miatt rászorult ellátottakat egyedi individumként kezelve a bio-, pszicho-, szociális egyensúlyra törekedve, valósítják meg a minőségi gondozást.

Az Szt-ben meghatározott feltételek fennállása esetén a nyugdíjkorhatárt elért, de szolgálati idővel nem rendelkező idősek részére időskorúak járadéka állapítható meg. Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A támogatás megállapítására 2007. január 1-jétől van lehetőség, a feladat- és hatáskört 2012. december 31-éig a jegyző, 2013. január 1-től a járási hivatal gyakorolja.

n.a.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	37
2009	20
2010	18
2011	12
2012	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzat adatai

Az időskorúak járadékában részesülők száma városunkban viszonylag alacsony.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A városban kulturális programok, események biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, továbbá segítik a szolgáltatások megközelítésének közlekedési lehetőségét, akadálymentességét, a kedvezményes igénybevétel lehetőségeit. A szervezők munkájának köszönhetően az idősek rendszeres látogatói a színházi előadásoknak, koncerteknek, városi rendezvényeknek, báloknak, sporteseményeknek.

Kiemelt szerepet tölt be e tárgykörben a Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete és az általa alapított Békési Idősekért Alapítvány.

c) idősek informatikai jártassága

Jellemző a célcsoport tagjaira az informatikai jártasság hiánya, mivel sem az iskolai képzés, sem a foglalkoztatásuk terén nem volt szükséges a számítógép ismerete és használata. Az igény egyre nagyobb a részükről az informatikai jártasság megszerzésére, mely betudható az internet elterjedésének, illetve a családtagok elköltözése, munkavállalása miatti távolság esetén a kapcsolattartás egyik módjának is.

A Békési Civil Szervezetek Házában az idősek segítséget kapnak elektronikus levelezés lebonyolításában (pl.: Ügyfélkapu, adóbevallás elektronikus úton való elkészítése, továbbítása), illetve az általuk keresett elektronikus információk összegyűjtésében.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A célcsoporttal kapcsolatos sajátos igények kielégítését célzó programok felsorolásánál meg kell említeni az önkormányzat által működtetett, összességében 110 férőhelyet számláló idősek klubjainak szolgáltatásait, melyek biztosítják az idősek nappali ellátását, és lehetőség nyílik a közösségi együttlétre, szabadidős programokban való részvételre. Az idősek klubjai a tagok második családjának szerepét töltik be. A klubtagok rendszeresen találkoznak egymással, új ismeretségek szövődnek, felelevenedtek régiiek. A klubtagok részére rendszeresen szerveznek programokat, életkoruknak, egészségi állapotuknak, érdeklődési körüknek megfelelően.

A Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete által szervezett Programok:

- Idősek Világnapja rendezvény,

- IV. Országos Szenior Táncverseny szervezése (a táncverseny sikere országszerte nyilvánosságot kapott, közel háromszázan léptek színpadra)
- egészségmegőrző nap,
- orvos-beteg találkozók, gyógyszerész-beteg találkozók,
- egészséges életmóddal kapcsolatos felvilágosító előadások, vérnyomás- és vércukorszint mérés lehetőségével,
- farsangi multság,
- nőnap ünnepség,
- karácsonyi ünnepség,
- klubdelutánok, bográcsos főzések, szalonnasütések, több esetben más települések nyugdíjas szervezeteivel közösen,
- idős rászorulóknak részére karácsonyi csomag juttatása.

Az idősek más szervezetek által szervezett rendezvényeken is szívesen vesznek részt, például az Idősek Világnapja alkalmából szervezett megyei rendezvényen, a Kolbászfesztiválon. A Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete fogadóóra keretében nyugellátással és segélyezéssel kapcsolatos tájékoztatót nyújt, illetve segíti az ezzel kapcsolatos nyomtatványok kitöltését.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek elmagányosodása	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése
Az idősek informatikai jártasságának hiánya	Az idősek informatikai jártasságának javítása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, ami a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékossgátípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkkel vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élőknek elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001.évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9%.

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki rehabilitációs ellátásban részesül, és aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

A fogyatékkal élők részére Békés Város Önkormányzata szociális foglalkoztatás keretein belül az alábbi lehetőségeket biztosítja

- 20 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatása (kerti munkák, házimunkák, kreatív tevékenység)
- 10 fő fejlesztő-felkészítő szociális foglalkoztatása (intézménytakarító, egyéb takarítók és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások, udvaros, egyéb háziipari foglalkozások, konyhai kisegítő) 2008. január hó 16. napjától tevékenységbővülés: parafa, fonottárú gyártása /kosárfonás/, fatömegcikk gyártása /seprűkötés/.

Az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény 15 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatására rendelkezik működési engedéllyel. Jelenleg nappali ellátás keretein belül szőnyegszövés és kézműves munka folyik.

A közfoglalkoztatás keretei között végzett munka szinte teljesen közterületen végzendő fizikai munka, nincs olyan jellegű tevékenység, amit fogyatékkal élők számára biztosíthatnánk.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

Városunkban e tárgykörben problémáról jelzés nem érkezett.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékos személyek nappali ellátását Békés Város Önkormányzata a BVSZSZK-n keresztül valósítja meg, az ellátás a Derús Ház – Fogyatékosok Nappali Intézményében, a Végvári Klub – Fogyatékosok Nappali Intézményében és a Családi Kör - Fogyatékosok Nappali Intézményében zajlik. Az „ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény Harmóniaház néven 2009. óta foglalkozik városunkban fogyatékos személyek nappali ellátásával, illetve 15 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatására rendelkezik működési engedéllyel.

Békés város területén a BVSZSZK által működtetett Támogató Szolgálat látja el a támogató szolgáltatás feladatait. A fogyatékosággal élők tekintetében kiemelt fontosságú a Szolgálat további működtetése, hiszen önálló életvitelük folytatásához elengedhetetlen az általa biztosított segítségnyújtás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

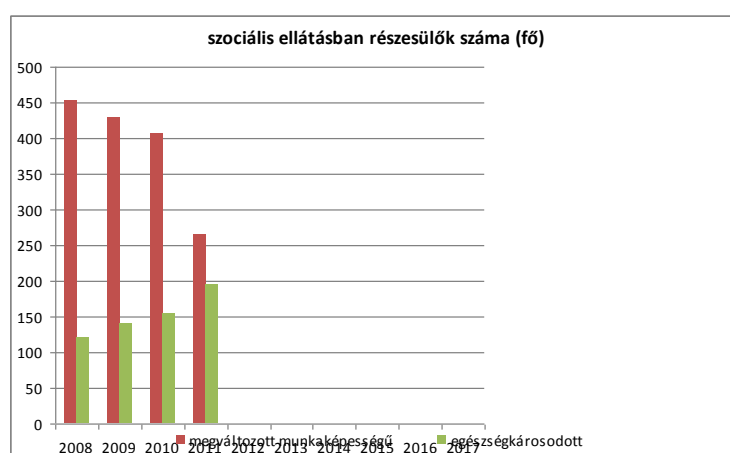
- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

- Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás
- Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	453	121
2009	430	140
2010	407	154
2011	266	195

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adatai szerint magasnak mondható városunkban az egyén egészségi állapotának romlása miatt folyósított pénzellátásban részesülők száma.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatás tényleges igénybe vételéhez nem elég az épületbe bejutni, azt be is kell tudni járni a közszolgáltatás igénybevételéhez szükséges mértékben, valamint veszély esetén biztonsággal el kell tudni hagyni. A közszolgáltatás akkor hozzáférhető, ha a fizikai megközelítés lehetőségén túl az épületen belüli tájékozódás lehetősége biztosított a vak és gyengén látó, a siket, és nagyothalló, az értelmi fogyatékos, az autista, a súlyosan-halmazottan fogyatékos személy számára. A mozgássérültekkel kapcsolatban leggyakrabban a biztonságos és akadálymentes, vakok esetében pedig az érzékelhető környezetről van szó.

Városunkban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi és szociális szolgáltatások akadálymentesített helyszínen érhetőek el, a Békés Városi Egyesített Egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet, valamint a Békési Kistérségi Komplex Gyógyászati Járóbeteg Ellátó Központ minden tekintetben akadálymentes. A Békési Polgármesteri Hivatal épületének alsó szintje - ahol az ügyfelek hivatalos ügyeiket intézhetik - 2003. óta akadálymentes, a felső szint azonban a mozgáskorlátozottak számára nem, vagy nehezen

elérhető. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás és felújítás csak akadálymentesített környezet biztosításával történik.

A város honlapján a hangos, illetve a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók hiányoznak. Célszerű lenne az e-önkormányzat fejlesztése, ennek érdekében az önkormányzat igyekszik kihasználni a pályázati lehetőségeket.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Kulturális és sport programként kiemelkedik a Békés-Uszoda látogatása, az Orosházi Aranyasnai Találkozó és a BVSZSZK által szervezett Derús kupa, ahol 2012-ben közel kétszáz Békés megyei, fogyatékkal élő ember vett részt. A BVSZSZK fogyatékos ellátottai a szakdolgozók maximális támogatása mellett részt vesznek a városi rendezvényeken (Madzagfalvi napok, piaci vásárolások stb.), továbbá egészségügyi szűrővizsgálatokon, egészségmegőrző rendezvényeken is megjelennek.

A mozgásszervi betegségek gyógyítását végző telephelyen, a Békési Kistérségi Komplex Gyógyászati Járóbeteg Ellátó Központban valamennyi fogyatékosra kiterjedő, komplex akadálymentes környezet került kialakításra. Itt vehető igénybe gyógytorna, masszázs, balneoterápia, galvánkád kezelés, tangentor kezelés, szénsavkezelés, iszapkezelés, súlyfürdő, illetve a fekvőbeteg-ellátást kiváltó „Járóbeteg-egynapos ellátása”.

Az itt végzett terápiás ellátások hozzájárulnak a mozgásszervi betegek állapotjavulásához, a rehabilitációs tevékenység hozzájárulhat a fogyatékkal élők számának csökkentéséhez, a munkaerő-piacra történő reorganizációjukhoz. A betegségek kezelése mellett a Rendelőintézet nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre, amely keretei között a lakosság számára teljes körű megelőző, ellátó és rehabilitációs szolgáltatásokat szervez, bevonva a szociális és otthoni szakápoló szolgáltatókat is. Az info-kommunikációs rendszer továbbfejlesztésével gyorsabbá, a betegek számára átláthatóbbá vált a működés.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A városban 11 közintézmény akadálymentes, a több azonos funkcióval bíró telephely közül legalább egy minden intézményben.

A vásárlókat, ügyfeleket fogadó munkahelyek 80 %-a biztosítja az épületbe való akadálymentes bejutás lehetőségét, lift azonban csak 1-2 helyen működik. A termelő vállalatok kevésbé érzékenyek a problémára.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Békés város 2009-ben pályázati forrásból korszerűsítette a város kül- és belterületén lévő autóbusz megállóhelyeket, ennek keretében akadálymentesítésre is sor került. A szilárd burkolattal ellátott utak mentén a járdák akadálymentesítése is megtörtént.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

A fogyatékos személyek nappali ellátását Békés Város Önkormányzata a BVSZSZK-n keresztül valósítja meg, az ellátás a Derús Ház – Fogyatékosok Nappali Intézményében, a Végvári Klub – Fogyatékosok Nappali Intézményében és a Családi Kör - Fogyatékosok Nappali Intézményében zajlik. Az ellátás 6-8 fős csoportokban történik, figyelemmel az ellátottak korára és fejlettségi szintjére. Az ellátási területhez tartozik Bélmegyer, Mezőberény, Murony és Tarhos települések közigazgatási területe is.

A fogyatékos személyek esetében fontos feladat az egyénre szabott fejlesztés megtervezése, és az egyéni képességekre alapozott fejlesztés megvalósítása. A fejlesztő folyamat a már meglévő képességek és készségek megtartásán túl, egy magasabb szintre jutást céloz meg. A fogyatékos személyek esetében végzett fejlesztés és gondozás fontos eleme az értékelés, amely során vizsgálható, hogy a közös munka meghozza-e a várt eredményt. A fogyatékos személyek életében a mindennapi fejlesztés mellett fontos a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetősége.

2005. december hó 20. napján 16 férőhellyel indult ezen ellátási forma, jelenleg 25 fő fogyatékos személy nappali ellátása, és 30 fő nappali ellátása foglalkoztatással kiegészítve történik az alábbiak szerint:

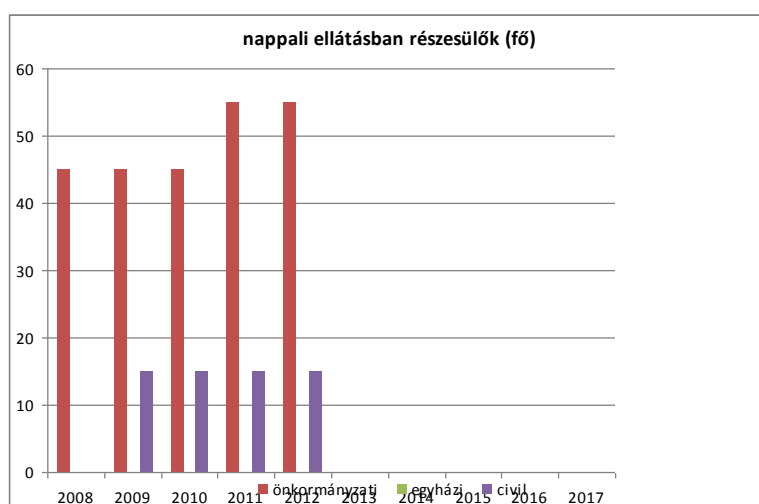
- 20 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatása (kerti munkák, házimunkák, kreatív tevékenység)
- 10 fő fejlesztő-felkészítő szociális foglalkoztatása (intézménytakarító, egyéb takarítók és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások, udvaros, egyéb háziipari foglalkozások, konyhai kisegítő) 2008. január hó 16. napjától tevékenységbővülés: parafa, fonottáru gyártása /kosárfonás/, fatömegcikk gyártása /seprűkötés/.

ÉRME” Élet-Remény-Munka-Esély Közhasznú Alapítvány fenntartásában működő Békés-Rehab Integrált Szociális Intézmény Harmóniaház néven 2009. óta foglalkozik városunkban fogyatékos személyek nappali ellátásával, illetve 15 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatására rendelkezik működési engedéllyel. Jelenleg nappali ellátás keretein belül szőnyegszövés és kézműves munka folyik, a nappali szolgáltatások mellett.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	45	0	0
2009	45	0	15
2010	45	0	15
2011	55	0	15
2012	55	0	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzat adatai

A **támogató szolgáltatás** célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Békés város területén a BVSZSZK által működtetett Támogató Szolgálat látja el e feladatokat. A fogyatékosokkal élők tekintetében kiemelt fontosságú a Szolgálat további működtetése, hiszen önálló életvitelük folytatásához elengedhetetlen az általa biztosított segítségnyújtás. A fogyatékos gyermekek állapotuknak megfelelő oktatási intézménybe szállítása, a fogyatékos felnőttek munkába járása, ügyeik intézése, és egyéb, a napi életvitelhez szükséges feladatok megvalósítása a Támogató Szolgálat szolgáltatásai által válnak elérhetővé. A szolgáltatás iránt egyre nő a kereslet a szociálisan rászorult, illetve szociálisan nem rászorult ellátottak között egyaránt. Legtöbbször iskolás korú gyermekek és az idősebb, nyugdíjas korosztály veszi igénybe a szállítást, a mindennapos iskolába- járás, munkába járás, Idősek Klubjába járás biztosítása miatt, napközben pedig orvoshoz való eljutásban veszik igénybe a gépjárműveket, melyek több ezer km-t tesznek meg minden hónapban.

A Támogató Szolgálat a fent említetteken túl térítésmentes tanácsadást is végez, melyet egyre többen igényelnek. Az ellátottak részére tájékoztatást nyújtanak a szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátásokról és szolgáltatásokról, azok hozzáférhetőségéről és az igénybevétel szabályairól.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat a Petőfi utca 4. szám alatt található épületében térítésmentesen helyet és infrastrukturális háttérrel biztosít a Mozgáskorlátozottak megyei és helyi szervezetének.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítés hiánya	az intézmények akadálymentesítése
A honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérésének hiánya, e-önkormányzat hiánya	Az önkormányzat honlapjának fejlesztése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Ezek pontos számáról, szervezettségéről nem állnak adatok rendelkezésünkre.

a) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza. Az együttműködés pénzügyekhez kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátására, rendezvények lebonyolítására is kiterjed. Biztosítja a működési feltételeit, a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést és támogatja a szellemi és tárgyi örökségük védelmét.

Békésen az utóbbi években megerősödtek a civil szervezetek és munkájukat agilis, a település érdekeit figyelembevevő vezetők irányítják. Az önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőséget, hogy munkájukat segítve támogatásban részesítse őket. A civil szervezetek esetében az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság átruházott hatáskörben, szakmai munkájuk függvényében pályázati úton támogatja rendezvényeiket (sporttámogatás, városi rendezvények, nemzetközi kapcsolatok). Nagy rendezvényeiket külön kérelem alapján a képviselő-testület, lehetőségéhez mérten támogatja.

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, gimnáziumi intézményeik által is. Részt vesznek a városi pályázatokon és nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket.

Erősnek mondható az önkormányzat- civil szervezetek- egyház - önkormányzati intézmények közötti együttműködés, mely megnyilvánul az eredményekben, sikeres rendezvényekben.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Első sorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki. Ezen kívül az információs sztrádakiépítésében ("HURO") közös üzemeltetésű informatikai hálózat működik.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Szoros a kapcsolat önkormányzatunk, és a német, szlovák, roma és román nemzetiségi önkormányzat között. A nemzetiségi önkormányzatok érdekképviselőket is ellátnak, képviselik a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A szociális, egészségügyi érdekképviselőket végző civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekuszenek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, lehetőségükhöz mérten támogatják a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A Vállalkozói Tanács javaslata alapján az önkormányzat – pályázati úton - minden évben kamatmentes kölcsön formájában nyújt támogatást a helyi vállalkozásoknak.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Adatgyűjtés folyamán, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői, képviselői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, az esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok. Az adatgyűjtés kiterjedt a kistérségi és helyi dokumentumokra. Az adatgyűjtés folyamán mód nyílt a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit, szabályozásukat és mindazt megismerni, amit eddig tettek és tesznek a saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

Az elkészült dokumentum tervezet a helyben szokásos módon, hirdetményi úton kerül közzétételre, melyről az állampolgárok is véleményt mondhatnak. A tervezet a képviselő-testület bizottsági ülésein is megtárgyalásra került, ahol képviseltetik magukat a város intézményeinek vezetői, a civil szervezetek képviselői, és a nemzetiségi önkormányzatok elnökei.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A szervezeteknek és a lakosság számára is elérhetővé válik az elfogadott, a város honlapján közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése is.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. A díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése 2. A célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adósságkezelési tanácsadás prevenció, 2. Rendszeres prevenciók szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményen kívüli aktivitása alig fele a jobb körülmények között élőkének 2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdése késői 3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő 4. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő 5. A szociálisan rászoruló rétegek kis számban vesznek részt érettségit adó felnőttoktatásban 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása 2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése, 3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban 4. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával 5. Felnőttoktatás támogatása
Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Idősek elmagányosodása 2. Az idősek informatikai jártasságának hiánya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése 2. Az idősek informatikai jártasságának javítása

Nők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerőpiacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz 2. Nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése 2. Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés hiánya Az önkormányzati honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérésének hiánya, e-önkormányzat hiánya	Intézmények akadálymentesítése Az önkormányzat honlapjának fejlesztése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságkezelési tanácsadás prevenció	Békés Város Önkormányzata (felelős) Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ (felelős) Pályázati partnerek
	Rendszeres prevenciók szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között	Békés Városi Egyesített egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Védőnői Szolgálat Békés Város Önkormányzata (felelős)
Idősek	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése	Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete (felelős) Önkormányzat, célcsoport, civil szervezetek, egyházak
	Az idősek informatikai jártasságának javítása	Érintett célcsoport Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ (felelős), Egyházak, civil szervezetek Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Rendőrség, Polgárőrség Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió, Civil szervezetek
Nők	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése	Munkaügyi Központ Békési Kommunális és Szolgáltató Kft Békés Város Önkormányzata (felelős)
	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ (felelős) Civil szervezetek Érintett célcsoport Munkaügyi Központ, Képző

		intézmények, Egyházak, civil szervezetek
Fogyatékkal élők	Intézmények akadálymentesítése	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek Békés Város Önkormányzata (felelős)
	Az önkormányzat honlapjának fejlesztése	Békés Város Önkormányzata (felelős) Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
Gyermekek	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde (felelős) Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda Szegedi Kis István Református Óvoda Óvodafenntartók (felelős) Békés város általános iskolái
	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban	Békés város óvodái és általános iskolái és fenntartóik (felelős) Békés Város Képviselő-testülete Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága Roma Nemzetiségi Önkormányzat
	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával	Békés város 3. osztályos általános iskolásai Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ (uszoda) (felelős) Békés Város Képviselő-testülete Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága Békés város általános iskolái és fenntartóik
	Felnőttoktatás támogatása	Kölcsey Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Békési Tagintézmény Békés Város Képviselő-testülete illetékes bizottsága (felelős) Békés Megyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák előítéletektől mentesen élhetnek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők foglalkoztatása minél szélesebb körben megvalósuljon.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek vonatkozásában, hogy gyermek és gyermek között negatív diszkrimináció ne valósulhasson meg.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek ellátására, gondozására, érdekeinek képviselésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az egyenjogúságukhoz fűződő joguk elismerését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élő munkavállalók emberi értékeinek, méltóságának, egyediségének tiszteletben tartására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Adósságkezelési tanácsadás prevenció
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos csökkentése Rövid távú cél: Jelentős díjhátralékkal rendelkezők számának felmérése Közép távú cél: Programok, tanácsadások fórumok szervezése Hosszú távú cél: annak elérése, hogy programban résztvevők adóssága megszűnjön
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Havonta háztartásvezetési tanácsadás, pályázati források felkutatása
Résztvevők és felelős	Békés Város Önkormányzata Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ
Partnerek	Békés Város Önkormányzata Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Pályázati partnerek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2014. június 30. Közép távú cél: 2014. december 30. Hosszú távú cél: 2015. december 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon: programokon való részvétel magas számban való biztosítása Középtávon: statisztika csökkenése Hosszútávon: adósságállomány megszűnése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A programba bevontak nem teljesítik fizetési kötelezettségeiket, támogatás a jogszabály erejénél fogva történő megszüntetése
Szükséges erőforrások	Önkormányzati költségvetés, humán erőforrás

Intézkedés címe:	Rendszeres prevenció szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: annak felmérése, hogy a célcsoportot milyen mértékben érinti a feltárt probléma Közép: szűrővizsgálatok népszerűsítése (prevenció előadások, fórumok, szórólapok) Hosszú: a célcsoport legalább 30 %-a rendszeresen részt vegyen a különböző szűrővizsgálatokon
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Évente legalább 2 alkalommal szűrővizsgálatokon való részvétel Szűrővizsgálatok időpontjáról tájékoztatók, kiadványok szerkesztése
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata
Partnerek	Békés Városi Egyesített egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Védőnői Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Intézmények statisztikai adatai a megjelentek számáról A szűrővizsgálatokon való rendszeres látogatottság, betegberendelő rendszer segítségével történő mérés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Előadásokon alacsony részvétel, motiváció hiánya
Szükséges erőforrások	Önkormányzati költségvetés, humán erőforrás, pályázati pénzek bevonása

Intézkedés címe:	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményen kívüli aktivitása alig fele a jobb körülmények között élőkének
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A családok és elsősorban a gyermekek igényének felkeltése az intézményen kívüli művelődési, sportolási lehetőségek iránt
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Vízhez szoktatás: óvodás gyermekek évi 10 órás uszodai foglalkozása 2. Jeles napok megünneplése az óvodában a családokkal együtt Színházlátogatás: óvodás gyermekek év 2 meseszínházi látogatása
Részvevők és felelős	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda
Partnerek	Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2013. szeptemberétől nevelési évenként
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülők csekély aktivitása esetén a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségének kérése szülők mozgósítására
Szükséges erőforrások	IPR normatíva

Intézkedés címe:	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdése késői
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 6 éves korban érik el az iskolaérettségi szintet.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. IPR alkalmazása 2. Óvoda-iskola átmenet segítése kölcsönös látogatással
Részvevők és felelős	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda Szegedi Kis István Református Óvoda Óvodafenntartók
Partnerek	Békés város általános iskolái
Határidő(k) pontokba szedve	2013. szeptemberétől, nevelési évenként
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon
Kockázatok és csökkentésük eszközei	IPR program nem kap állami támogatást, ebben az esetben az igénybe vett külső szolgáltatások elmaradnak.
Szükséges erőforrások	IPR normatíva

Intézkedés címe:	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek beiskolázási esélyegyenlőségének elősegítése a lakókörnyezettől távolabbi iskolába jutás biztosításával
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Békés Város Önkormányzata illetékes bizottságán keresztül koordináló szerepet vállal az intézményfenntartók és az intézmények között 2. Az óvodai mérések alapján javaslatétel a gyermek képességének leginkább megfelelő képzési formára annak lakóhelytől való távolságától függetlenül 3. Helyi bérlet támogatása az iskolába járás megkönnyítése érdekében. <p>Az önkormányzat már nem iskolafenntartó, ezért csak koordináló, kezdeményező szerepe lehet a beiskolázásban.</p>
Résztvevők és felelős	Békés város óvodái és általános iskolái és fenntartóik Békés Város Képviselő-testülete Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága
Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2013. szeptemberétől nevelési évenként
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek nem kizárólag a lakókörnyezetükhöz legközelebbi iskolát választják.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülői érdektelenség esetén a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségével meggyőzés.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati támogatás (évi 4-5 millió forint) bérlettámogatásokhoz

Intézkedés címe:	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek a családdal nem jutnak el a szabadidő hasznos eltöltését biztosító helyekre
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Békés Város Önkormányzata ingyenes úszásoktatást biztosít (létesítmény és oktató) a hátrányos helyzetű gyermekek számára.
Résztevők és felelős	Békés város 3. osztályos általános iskolásai Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ (uszoda) Békés Város Képviselő-testülete Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága
Partnerek	Békés város általános iskolái és fenntartóik
Határidő(k) pontokba szedve	2013. szeptemberétől, nevelési évenként
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A 3. osztályos hátrányos helyzetű gyermekek legalább 90 %-a részt vesz úszásoktatáson
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Intézményi, fenntartói érdektelenség esetén iskolán kívüli, hétvégi vagy nyári foglalkozásként kell megszervezni.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati támogatás (évi 1,5 -2 millió forint) bérlettámogatásokhoz

Intézkedés címe:	Felnőttoktatás támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szociálisan rászoruló rétegek kis számban vesznek részt érettségit adó felnőttoktatásban
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szociális eszközökkel hozzásegíteni a rászorulókat az érettségi megszerzéséhez
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Békés Város Önkormányzata szociális támogatást nyújt az érettségi vizsgadíjakhoz a rászorulóknak.
Résztevők és felelős	Kölcsey Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Békési Tagintézmény Békés Város Képviselő-testülete illetékes bizottsága
Partnerek	Békés Megyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége
Határidő(k) pontokba szedve	2013. szeptemberétől, nevelési évenként
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az érettségit adó felnőttoktatást megkezdők eredményes érettségi vizsgát tesznek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Jelentkező hiányában a tagintézmény megszűnik. A támogatást más felnőttoktatási intézményekre is ki kell terjeszteni.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati támogatás (évi 3 -500 eFt,-) vizsgadíjak támogatásához.

Intézkedés címe:	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: álláskeresés segítése Közép: munkahelyteremtés támogatása Hosszú: A célcsoport magas munkanélküliségének 5 %-os csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Munkaügyi Központ állásadatainak támogatási lehetőségeinek közzététele. A településre jellemző helyi mezőgazdasági adottságok lehetőségeinek kiaknázásával, marketingjének növelésével, munkalehetőségek teremtése, melyek megélhetési lehetőséget biztosítanak a célcsoport számára. A sikeres középtávú célok elérését követően az elért eredmények fenntartása.
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata
Partnerek	Munkaügyi Központ Békési Kommunális és Szolgáltató Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	2014. december 31. 2018. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az információk áramlásával több támogatási lehetőség juthat el a célcsoport részére Az 55 év feletti nők foglalkoztatásánál a Munkaügyi Központ statisztikai adatainak pozitív változása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az Önkormányzat egyre nehezebb anyagi helyzete szűk teret biztosít a munkanélküliség csökkentésére Eszköz: pályázati források feltárása
Szükséges erőforrások	Önkormányzati költségvetés, pályázati források, humán erőforrás

Intézkedés címe:	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A nők munkába állásának segítése Közösségi programok szervezése, és elavult szakmák helyett korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tájékoztatás, szervezés, Lebonyolítás
Résztevők és felelős	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Civil szervezetek
Partnerek	Érintett célcsoport Munkaügyi Központ, Képző intézmények, Egyházak, civil szervezetek
Határidő (k) pontokba szedve	2014. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	jelenléti ív, statisztikák
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkahelyhiány, motiváció hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, szociális szakemberek bevonása

Intézkedés címe:	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idősek elmagányosodása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az egyedülálló, idős emberek programokba történő bevonása, a hovatartozás érzésének erősítése, életminőségének javítása Idősek igényeit kielégítő kulturális, szabadidős programok folyamatos szervezése Tájékoztatás a célcsoportot érintő helyi ellátásokról, szociális támogatásokról
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tájékoztatás, szervezés, Lebonyolítás
Részvevők és felelős	Érintett célcsoport Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Egyházak, civil szervezetek
Partnerek	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Rendőrség, Polgárőrség Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió, Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2014. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	jelenléti ív, statisztikák
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megbetegedés, depresszió Fokozott tájékoztatás
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, szociális és kulturális szakemberek bevonása

Intézkedés címe:	Az idősek informatikai jártasságának javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek informatikai jártasságának hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Felmérés készítése, kérdőívek, klubok, helyi eszközpark felmérése Közép: oktatás megszervezése, esetleges eszközhiány pótlása Hosszú: oktatás, felhasználói szint elérése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szórólapok, kérdőívek készítése Helyi eszköz, szakember, oktató biztosítása Felhasználói szint elérése
Résztevők és felelős	Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
Partnerek	Önkormányzat, célcsoport, civil szervezetek, egyházak
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 1 év Közép: 2 év Hosszú: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: kérdőívek összegzése Közép: Jelentkezettek 50 %-a befejezze az oktatást Hosszú: a képzést elvégzők 10 %-a ténylegesen használja az informatikát a mindennapjaiban
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A településen kicsi az igény a szolgáltatásra, cél az érdeklődés felkeltése
Szükséges erőforrások	Kulturális Központnál, Könyvtárnál rendelkezésre álló gépek használata, helyiség biztosítása, önkéntesek, fiatalok bevonása az oktatásba

Intézkedés címe:	Intézmények akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Akadálymentesítés hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy a közintézményekben teljes akadálymentesítés megtörténjen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tervezés Kivitelezés
Részvevők és felelős	Békés Város Önkormányzata
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
Határidő (k) pontokba szedve	2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kivitelezés dokumentumai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, Pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, vállalkozás bevonása

Intézkedés címe:	Az önkormányzat honlapjának fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az önkormányzati honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérésének hiánya, e-önkormányzat hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Közérdekű adatok teljes körű megjelenítése Közép: honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérése Hosszú: A jogszabályok által biztosított teljes elektronikus ügyintézés megteremtése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közérdekű adatok feltöltése és aktualizálása Pályázati lehetőségek felkutatása és a pályázatok megvalósítása
Résztevők és felelős	Békés Város Önkormányzata
Partnerek	Békési Polgármesteri Hivatal, Intézmények, civil szervezetek
Határidő (k) pontokba szedve	Rövid: 2014. december 31. Közép:2015. december 31. Hosszú: 2018.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Ügyfél elégedettségi kérdőívek, honlap látogatottságának adatai, az önkormányzatnál intézendő ügyek 40 %-a elektronikusan is intézhető
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, Pályázatfigyelés
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, vállalkozás bevonása

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Adósságkezelési tanácsadás prevenció	A díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos emelkedése	A díjhátralékkal rendelkezők számának folyamatos csökkentése	Békés Város Önkormányzata Az adósságkezelési szolgáltatásról szóló önkormányzati rendelet	Havonta háztartásvezetési tanácsadás, pályázati források felkutatása	Békés Város Önkormányzata Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ	Rövid távú cél: 2014. június 30. Közép távú cél: 2014. december 30. Hosszú távú cél: 2015. december 30.	Rövidtávon: programokon való részvétel magas számban való biztosítása Középtávon: statisztika csökkenése Hosszútávon: adósságállomány megszüntetése	Önkormányzati költségvetés humán erőforrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	Rendszeres prevenciós szűrővizsgálatok népszerűsítése a mélyszegénységben élők és a romák között	A célcsoport egészségügyi állapota az átlagosnál rosszabb, rossz a szűrővizsgálatok látogatottságának aránya	Rövid: annak felmérése, hogy a célcsoportot milyen mértékben érinti a feltárt probléma Közép: szűrővizsgálatok népszerűsítése (prevenciós előadások, fórumok, szórólapok) Hosszú: a célcsoport legalább 30 %-a rendszeresen részt vegyen a különböző szűrővizsgálatokon	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Évente legalább 2 alkalommal szűrővizsgálaton való részvétel Szűrővizsgálók időpontjáról tájékoztatók, kiadványok szerkesztése	Békés Város Önkormányzata	2015. december 31.	Intézmények statisztikai adatai a megjelentek számáról A szűrővizsgálaton való rendszeres látogatottság, betegberendelő rendszer segítségével történő mérés	Önkormányzati költségvetés, humán erőforrás, pályázati pénzek bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek családjainak motiválása	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményen kívüli aktivitása alig fele a jobb körülmények között élőkének	A családok és elsősorban a gyermekek igényének felkeltése az intézményen kívüli művelődési, sportolási lehetőségek iránt	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Vízhez szoktatás: óvodás gyermekek évi 10 órás uszodai foglalkozása Jeles napok megünneplése az óvodában a családokkal együtt Színházlátogatós: óvodás gyermekek év 2 meseszínházi látogatása	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda	2013. szeptemberétől nevelési évenként	A HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon	IPR normatíva	Folyamatos tevékenységgel biztosítható
---	--	---	--	-----------------------------	---	--	--	--	---------------	--

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdésének segítése	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolakezdése késői	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek 6 éves korban érik el az iskolaérettségi szintet	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	IPR alkalmazása Óvoda-iskola átmenet segítése kölcsönös látogatással	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Reményhír Intézmény Epreskerti Óvoda Szegedi Kis István Református Óvoda Óvodafenntartók	2013. szeptemberétől, nevelési évenként	A HHH-s óvodás gyermekek 80 %-a részt vesz a foglalkozásokon	IPR normatíva	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
3	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányainak javítása a város iskoláiban	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beiskolázási esélyegyenlőségének elősegítése a lakókörnyezettől távolabbi iskolába jutás biztosításával	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Békés Város Önkormányzata illetékes bizottságán keresztül koordináló szerepet vállal az intézményfenntartók és az intézmények között Az óvodai mérések alapján javaslatétel a gyermek képességének leginkább megfelelő képzési formára annak lakóhelytől való távolságától függetlenül Helyi bérlet támogatása az iskolába járás megkönnyítése érdekében. Az önkormányzat már nem iskolafenntartó, ezért csak koordináló, kezdeményező szerepe lehet a beiskolázásban	Békés város óvodái és általános iskolái és fenntartóik Békés Város Képviselő-testülete Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága	2013. szeptemberétől nevelési évenként	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nem kizárólag a lakókörnyezetükhez legközelebbi iskolát választják	Önkormányzati támogatás (évi 4-5 millió forint) bérlettámogatás okhoz	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
4	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének javítása a szolgáltatásokhoz jutás támogatásával	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a város általános iskoláiban nagyon eltérő	A halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek a családdal nem jutnak el a szabadidő hasznos eltöltését biztosító helyekre	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Békés Város Önkormányzata ingyenes úszásoktatást biztosít (létesítmény és oktató) a hátrányos helyzetű gyermekek számára	Békés város 3. osztályos általános iskolásai Békés Városi Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport és Turisztikai Központ (uszoda) Békés Város Képviselő-testülete Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága	2013. szeptemberétől, nevelési évenként	A 3. osztályos hátrányos helyzetű gyermekek legalább 90 %-a részt vesz úszásoktatáson	Önkormányzati támogatás (évi 1,5 -2 millió forint) bérlettámogatás okhoz	Folyamatos tevékenységgel biztosítható
5	Felnőttoktatás támogatása	A szociálisan rászoruló rétegek kis számban vesznek részt érettségit adó felnőttoktatásban	Szociális eszközökkel hozzásegíteni a rászorulókat az érettségi megszerzéséhez	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Békés Város Önkormányzata szociális támogatást nyújt az érettségi vizsgadíjakhoz a rászorulóknak.	Kölcsey Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Békési Tagintézmény Békés Város Képviselő-testülete illetékes bizottsága	2013. szeptemberétől, nevelési évenként	Az érettségit adó felnőttoktatást megkezdők eredményes érettségi vizsgát tesznek	Az érettségit adó felnőttoktatást megkezdők eredményes érettségi vizsgát tesznek	Folyamatos tevékenységgel biztosítható
III. A nők esélyegyenlősége										

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának biztosítása, növelése	Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerőpiacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz	Rövid: álláskeresés segítése Közép: munkahelyteremtés támogatása Hosszú: A célcsoport magas munkanélküliségének 5 %-os csökkentése	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	A Munkaügyi Központ állásadatainak támogatási lehetőségeinek közzététele. A településre jellemző helyi mezőgazdasági adottságok lehetőségeinek kiaknázásával, marketingjének növelésével, munkalehetőségek teremtése, melyek megélhetési lehetőséget biztosítanak a célcsoport számára. A sikeres középtávú célok elérését követően az elért eredmények fenntartása	Békés Város Önkormányzata	2014. december 31. 2018. 2023	Az információk áramlásával több támogatási lehetőség juthat el a célcsoport részére Az 55 év feletti nők foglalkoztatásánál a Munkaügyi Központ statisztikai adatainak pozitív változása	Önkormányzati költségvetés, pályázati források, humán erőforrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések	Nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében	A nők munkába állásának segítése Közösségi programok szervezése, és elavult szakmák helyett korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések szervezése	Helyi Esélyegyenlőségi Terv	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tájékoztatás, szervezés, Lebonyolítás	Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Civil szervezetek	2014. december 31	jelenléti ív, statisztikák	Pályázati forrás, szociális szakemberek bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése	Idősek elmagányosodása	Az egyedülálló, idős emberek programokba történő bevonása, a hovatartozás érzésének erősítése, életminőségének javítása Idősek igényeit kielégítő kulturális, szabadidős programok folyamatos szervezése Tájékoztatás a célcsoportot érintő helyi ellátásokról, szociális támogatásokról	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tájékoztatás, szervezés, Lebonyolítás	Érintett célcsoport Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ, Egyházak, civil szervezetek	2014. december 31	jelenléti ív, statisztikák	Pályázati forrás, szociális és kulturális szakemberek bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható
----------	--	------------------------	--	---	---	---	-------------------	----------------------------	--	--

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	Az idők informatikai jártasságának javítása	Az idők informatikai jártasságának hiánya	Rövid: Felmérés készítése, kérdőívek, klubok, helyi eszközpark felmérése Közép: oktatás megszervezése, esetleges eszközhiány pótlása Hosszú: oktatás, felhasználói szint elérése	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Szórólapok, kérdőívek készítése Helyi eszköz, szakember, oktató biztosítása Felhasználói szint elérése	Békés Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete	Rövid: 1 év Közép: 2 év Hosszú: 3 év	Rövid: kérdőívek összegzése Közép: Jelentkezettek 50 %-a befejezze az oktatást Hosszú: a képzést elvégzők 10 %-a ténylegesen használja az informatikát a mindennapjaiban	Kulturális Központnál, Könyvtárnál rendelkezésre álló gépek használata, helyiség biztosítása, önkéntesek, fiatalok bevonása az oktatásba	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Intézmények akadálymentesítése	Akadálymentesítés és hiánya	Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy a közintézményekben teljes akadálymentesítést és megtörténjen	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Adatgyűjtés, igényfelmérés, Tervezés Kivitelezés	Békés Városi Önkormányzata	2015. december 31	Kivitelezés dokumentumai	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, vállalkozás bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható
----------	--------------------------------	-----------------------------	---	---	---	----------------------------	-------------------	--------------------------	--	--

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	Az önkormányzat honlapjának fejlesztése	Az önkormányzati honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérésének hiánya, e-önkormányzat hiánya	Rövid: Közérdekű adatok teljes körű megjelenítése Közép: honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérése Hosszú: A jogszabályok által biztosított teljes elektronikus ügyintézés megteremtése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Közérdekű adatok feltöltése és aktualizálása Pályázati lehetőségek felkutatása és a pályázatok megvalósítása	Békés Város Önkormányzata	Rövid: 2014. december 31. Közép: 2015. december 31. Hosszú: 2018	Ügyfél elégedettségi kérdőívek, honlap látogatottságának adatai, az önkormányzatnál intézendő ügyek 40 %-a elektronikusan is intézhető	Pályázati forrás, Önkormányzati forrás, vállalkozás bevonása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

3. Megvalósítás

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba

történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

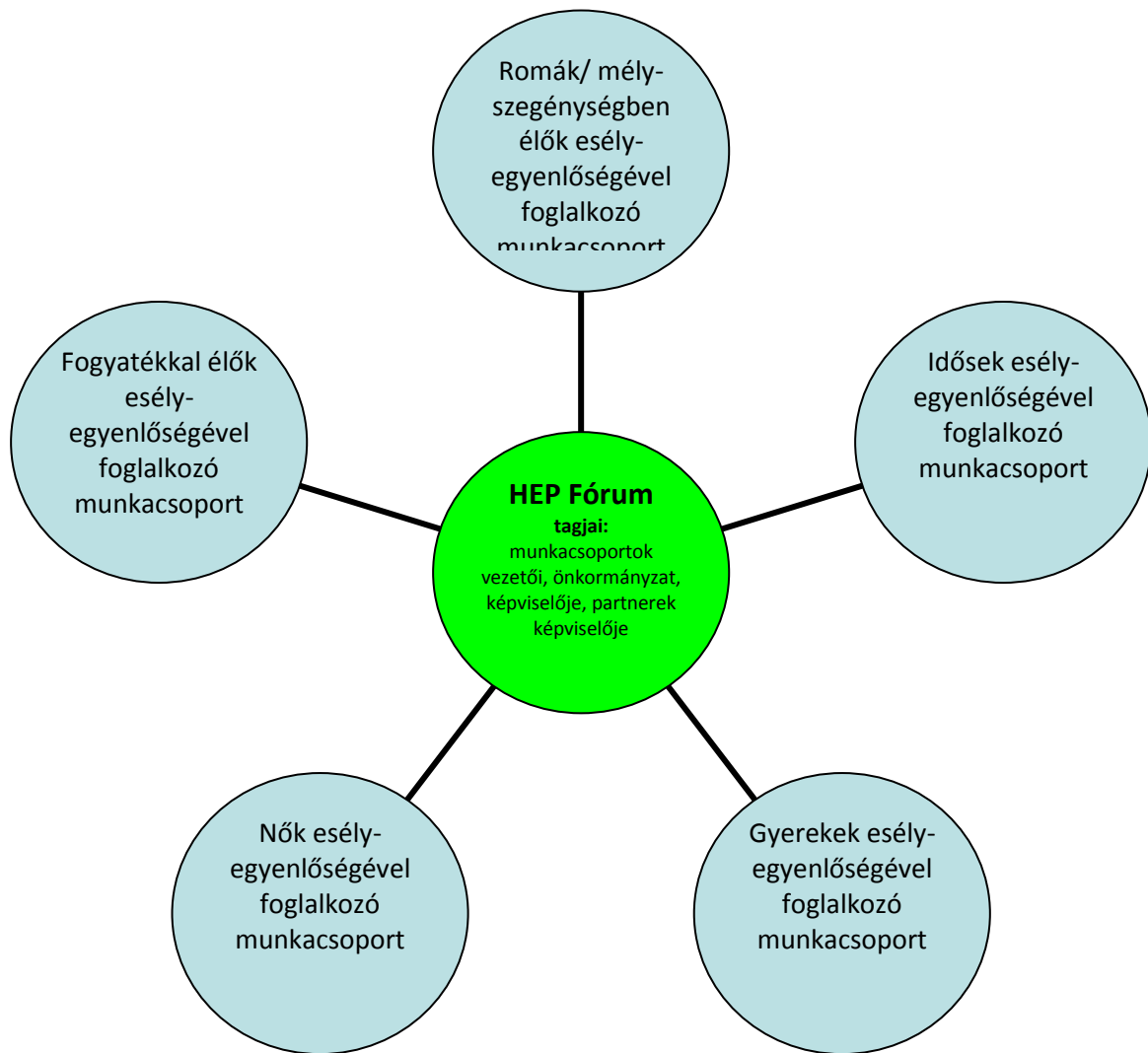
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Békés város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Békés város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és .../2013. (VI.27.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

Békés Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék³

NÉV ⁴	HEP részei ⁵										Aláírás ⁶
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

³ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁴ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁵ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁶ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.